

ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์
โดยการประกอบอาหาร

ปริญญานิพนธ์
ของ
สนอง สุทธาอามาตย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
ตุลาคม 2545
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๑

ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์
โดยการประกอบอาหาร

บทคัดย่อ
ของ
สนอง สุธาอามาตย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
ตุลาคม 2545

๑๐๑๐๑๐๑

สนอง สุทธาอามาตย์. (2545), ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์, รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นเด็กนักเรียนชาย - หญิงจำนวน 15 คน ที่มีอายุ 5 - 6 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนพระราม ๙ กาญจนาภิเษก สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้มาจากการสุ่มตัวอย่าง โดยการจับฉลากจาก 2 ห้องเรียนแล้วสุ่มนักเรียนจาก 2 ห้องมา 1 ห้องเรียน และจับฉลากให้เหลือ 15 คน ซึ่งกลุ่มที่ได้ทำการวิจัยเป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 45 นาที รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 24 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าคือ แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูด ทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows

ผลการวิจัยพบว่า

1. เด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารก่อนและหลังการทดลองมีความสามารถด้านการฟัง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ด้านการพูดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารมีความสามารถด้านการฟังและการพูดสูงขึ้นก่อนการทดลอง

LISTENING AND SPEAKING ABILITIES OF YOUNG CHILDREN SUPPORTED
BY COOKING ACTIVITIES

AN ABSTRACT
BY
SNONG SUTTAAMUT

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University
October 2002

Snong Suttaamut. (2002). *Listening and Speaking Abilities of Young Children Supported by Cooking Activities*. Master Thesis, M.Ed. (Early Childhood Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assist. Prof. Dr. Sirima Pinyoanuntapong. Assoc. Prof. Dr. Boonchred Pinyoanuntapong.

The purpose of this research was to study the listening and speaking abilities of young children practicing cooking activity as a means of experience enhancement.

The samples was 15 boys and girls, aged between 5-6 years of kindergarten 2, Praram 9 Karnjanapisake School under the Bangkok Metropolis, in the first semester of the academic year 2002. The sample was randomly selected from two classrooms by dividing two classrooms into one, then 15 students were selected from one classroom.

The participants experienced cooking activity spent the time in the experiment for 45 minutes a day, 3 days a week, for 8 weeks, so the total was 24 times.

The instrument was listening and speaking ability test analyzed by the use of SPSS for Windows.

The results were as follows:

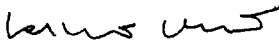
1. The listening ability of preschool children experienced cooking activity before and after the experiment was significantly different at 0.01 level, and the speaking ability was significantly different at 0.01 level .
2. The listening and speaking abilities of preschool children experienced cooking activity were higher than those before the experiment .

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

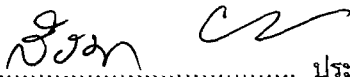
ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์
โดยการประกอบอาหาร

ของ
นางสนอง สุทธาอามาตย์

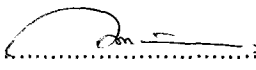
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานปฐมวัย
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

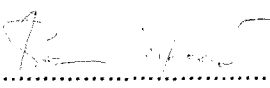

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.นภาพร หะวานนท์)
วันที่ 4 เดือน ๗ ปี ๒๕๖๕ พ.ศ. 25๖5

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร. กุลยา ตันติผลาชีวะ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร. สุนิดา ขจรรุ่งศิลป์)

ผลงานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนของ
ทบวงมหาวิทยาลัย
ประจำปีการศึกษา 2545

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดีเพราะความเมตตากรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์และรองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ กรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและเสนอแนะตลอดจนชี้แนวทางแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างดีและด้วยความเมตตาธรรม ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใจในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ อาจารย์ ดร. สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ และคณาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยทุกท่าน ที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และคำแนะนำต่าง ๆ จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์วราภรณ์ รักวิชัย รองศาสตราจารย์ดร.เยาวพา เดชะคุปต์ อาจารย์รัญจวน ประโมจรรย์ รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ อาจารย์สุภาพร ธาระชานันท์ และอาจารย์สมวรรณ บุญชุ่ม ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ความช่วยเหลือแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการสร้างเครื่องมือ

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียนพระราม ๙ กาญจนาภิเษก คณะครูและนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่กรุณาให้ความสะดวก ความร่วมมือ เป็นอย่างดีในการทำวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโทการศึกษาปฐมวัยภาคปกติและภาคพิเศษทุกคนที่คอยให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยในการทำปริญญานิพนธ์มา ณ ที่นี้ คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณของบิดามารดาที่ได้เลี้ยงดูและครูอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้

สนอง สุทธาอามาตย์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
	ความสำคัญของการวิจัย	3
	ขอบเขตของการวิจัย	4
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	4
	ตัวแปรที่ศึกษา	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
	กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
	สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านการฟัง.....	7
	ความหมายของการฟัง	7
	ความสำคัญของการฟัง	7
	องค์ประกอบของการฟัง.....	8
	ประเภทของการฟัง.....	9
	ขั้นการพัฒนาการฟังของเด็กปฐมวัย	10
	แนวทางในการส่งเสริมการฟัง	11
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฟัง	12
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านการพูด	13
	ความหมายของการพูด.....	13
	ความสำคัญของการพูด	13
	พัฒนาการความสามารถด้านการพูด.....	14
	กระบวนการพูด.....	16
	การใช้ภาษาพูด	16
	แนวทางในการส่งเสริมความสามารถด้านการพูด	17
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพูด.....	17
	เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย	18
	ความหมายของแนวการจัดประสบการณ์.....	18
	ความสำคัญของการจัดประสบการณ์.....	19
	แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย	19
	หลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย.....	20
	รูปแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย	23

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า	
	25	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
	27	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์การประกอบอาหาร
	27	ความหมายของการจัดประสบการณ์การประกอบอาหาร
	27	จุดมุ่งหมายและความสำคัญของการจัดประสบการณ์การประกอบอาหาร
	30	ขั้นตอนการจัดประสบการณ์การประกอบอาหาร
	31	บทบาทครูในการจัดประสบการณ์การประกอบอาหาร
	31	ข้อเสนอแนะและข้อระวังในการจัดประสบการณ์การประกอบอาหาร
	33	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์การประกอบอาหาร
	34	สมมติฐานของการวิจัย
3	35	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า
	35	การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง
	35	เครื่องมือทดลอง
	36	เครื่องมือวัด
	36	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
	38	วิธีดำเนินการทดลอง
	39	การเก็บรวบรวมข้อมูล
	39	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
4	42	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
	42	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
	43	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
5	47	สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ
	47	ความมุ่งหมายของการวิจัย
	47	สมมติฐานของการวิจัย
	47	ขอบเขตของการวิจัย
	48	เครื่องมือทดลอง
	48	เครื่องมือวัด
	49	สรุปผลการวิจัย
	49	อภิปรายผล
	53	ข้อเสนอแนะ
	55	บรรณานุกรม
	60	ภาคผนวก ก
	78	ภาคผนวก ข

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ค.....	106
ประวัติย่อผู้วิจัย	115

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	กรอบแนวความคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	5
2	แบบแผนการทดลอง.....	38
3	การดำเนินการทดลอง.....	39
4	ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการฟังก่อนและหลัง การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร	43
5	ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการพูดก่อนและหลัง การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร.....	43
6	การเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาด้านการฟังของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรม เสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร จำแนกเป็น 2 ด้าน คือ การจำแนกเสียง การเข้าใจความหมายของคำ.....	44
7	การเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาด้านการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรม เสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร จำแนกเป็น 2 ด้าน คือ การบอกชื่อสิ่งของและการเล่าเรื่อง.....	45
8	การเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัด กิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร	46
9	การเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริม ประสบการณ์โดยการประกอบอาหารในภาพรวม	46
10	รายการอาหาร 3 กลุ่ม.....	64
11	ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ.....	102
12	ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบทดสอบด้านการฟัง : การจำแนกเสียง	104
13	ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบทดสอบด้านการฟัง : การเข้าใจความหมายของคำ	104
14	ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบทดสอบด้านการพูด : การบอกชื่อสิ่งของ.....	105
15	ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบทดสอบด้านการพูด : การเล่าเรื่อง	105

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาให้กับเด็กปฐมวัยเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เพราะภาษาเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ผู้อื่นเข้าใจ ภาษาเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ซึ่งต้องอาศัยทักษะทั้ง 4 ด้านคือ การฟัง พูด อ่าน เขียน เพราะเป็นทักษะที่สำคัญในการรับและส่งข้อมูล โดยเฉพาะเด็กในยุคโลกาภิวัตน์จะต้องมีความสามารถในการใช้ภาษามากกว่า 1 ภาษาคือ ต้องรู้และใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่ว และใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อสื่อสารกับสากลได้ด้วย

การที่คนเราจะอยู่ร่วมกันได้ไม่ว่าชาติใดภาษาใดก็ต้องมีภาษาเป็นของตนเอง เพราะว่าภาษาเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการสื่อความหมายซึ่งกันและกัน บุคคลที่สามารถใช้ทักษะภาษาได้ดีย่อมสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างราบรื่น การที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดจะสื่อความหมายกับบุคคลอื่นได้จะต้องใช้กระบวนการคิด ความเข้าใจ โดยผ่านสื่อคือ ภาษา (อุบล เวียงสมุทร. 2540 ; อ้างอิงจาก Bruner. 1961 : 55 ความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลางควบคู่กับภาษาถิ่นและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลาง) ภาษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากในการสื่อสาร เพราะทักษะในการฟังและการพูดสามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ โดยเฉพาะในช่วงปฐมวัยเป็นวัยที่เจริญเติบโตและพัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งระยะนี้การเจริญเติบโตทางภาษามีมาก (วรรณภา หารชุมพล. 2530) ความสามารถในการพัฒนาการเรียนรู้ภาษา ความสามารถในการมีปฏิสัมพันธ์ การเรียนรู้เหล่านี้จะเกิดและพัฒนาไปตามธรรมชาติ ตั้งแต่เด็กแรกเกิดและจะพัฒนาการเรียนรู้ไปตามลำดับ ดังนั้นการที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกการฟังและการพูดอย่างเหมาะสมจะเป็นพื้นฐานของความสามารถทางด้านการอ่านและการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป เคน กูดแมน (Ken Goodman) นักภาษาศาสตร์ทางด้านจิตวิทยา มีความเชื่อว่าเด็กๆ มาโรงเรียนพร้อมกับความสามารถทางด้านภาษาที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ เด็กๆ เรียนรู้ภาษามาตั้งแต่เกิด พ่อแม่เป็นสิ่งแวดล้อมทางด้านภาษาของเด็ก ดังนั้นการสอนภาษาให้กับเด็กที่โรงเรียนควรสอนให้ง่ายเหมือนกับที่เขาเรียนรู้จากที่บ้าน ครูควรสอนเด็กไปในทิศทางตามธรรมชาติของการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเขา (สิริมาภิญญอนันตพงษ์.2538; อ้างอิงจาก Hannigan.1989 แนวการจัดประสบการณ์ปฐมวัยศึกษา : แนวคิดสู่แนวปฏิบัติหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย.) ดังผลงานวิจัยของ ซิมสัน (Simpson. 1988) ได้ศึกษาลักษณะภาษาพูดของเด็กปฐมวัย 4 ปี ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานแบบเล่าเรื่องซ้ำผลการวิจัยพบว่า การเล่าเรื่องซ้ำช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการสื่อสารมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญกล่าวคือ ช่วยให้เกิดพัฒนาความสามารถในการถ่ายทอดภาษาให้ชัดเจนละเอียดละออครอบคลุมความหมายที่ต้องการสื่อให้ผู้อื่นได้รับรู้และเข้าใจ ซึ่งความสามารถนี้วัดได้เป็นจำนวนคำต่อประโยค (Length & T-Unit) ไม่ได้วัดปริมาณคำซึ่ง มิลเลอร์ (Miller. 1951) ถือว่าความสามารถนี้เป็นเครื่องมือที่สามารถวัดความซับซ้อนของรูปประโยคได้เป็นอย่างดี

ภาษาไม่ใช่เพียงเครื่องมือในการสื่อความหมายเท่านั้น แต่เป็นแนวทางในการแสดงความคิดริเริ่มภาษาจะเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิตมนุษย์ การส่งเสริมให้เด็กใช้ภาษาที่ถูกต้องจะช่วยให้เด็กสามารถแสดงความคิด ความเข้าใจของตนให้ผู้อื่นเข้าใจได้ (เยาเวพา เดชะคุปต์. 2527 : 60-62) โดยเฉพาะด้าน

การฟังและการพูดซึ่งเป็นทักษะขั้นพื้นฐานของการอ่านและการเขียน ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กจึงควรคำนึงถึงการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษาให้ครบทุกด้าน ทั้งทางด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและมีประสิทธิภาพ

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัยนั้น ครูจึงต้องมีความเข้าใจในวิธีการจัดกิจกรรมตลอดจนวางแผนจัดประสบการณ์ ซึ่งต้องอาศัยทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ซึ่งกล่าวว่า เด็กปฐมวัยอายุ 2-7 ปี จัดอยู่ในขั้นพัฒนาทางขั้นคิดก่อนปฏิบัติการ เด็กเรียนรู้จากการกระทำโดยต้องอาศัยสื่อวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพราะเด็กในวัยนี้ยังไม่พัฒนาถึงขั้นที่จะเข้าใจเรื่องที่เป็นนามธรรมได้ ต้องอาศัยสื่อที่เป็นรูปธรรม (สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. 2524 : 10-11) ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องเป็นไปในลักษณะของการบูรณาการ เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้ ได้พัฒนาทุกด้าน ทั้งการฟังและการพูด การเรียนรู้ที่เหมาะสมให้ผู้เรียนได้เรียนและปฏิบัติให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด ด้วยการให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ได้ประพฤติปฏิบัติลงมือกระทำจริงจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้เรียนมีโอกาสรับรู้ผ่านการรับรู้หลาย ๆ ทางอาทิ การฟัง การพูด การถาม การสัมผัส และการทดลองกิจกรรมต้องท้าทาย ชวนคิด มีความยากง่ายสลับซับซ้อนพอเหมาะกับวัยและความสามารถของผู้เรียน (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2544 : 196) จากงานวิจัยของ อุบล เวียงสมุทร (2540 : 63-75) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลางควบคู่กับภาษาถิ่น และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลาง ผลการทดลองพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลางควบคู่กับภาษาถิ่น มีความพร้อมทางภาษาแตกต่างจากเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลางซึ่งสอดคล้องกับ เนื่อน้อง สันบุญ (2541 : 131) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เลือกต่อจากเพื่อนและเด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู ผลการทดลองพบว่าความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากเพื่อน และเด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นว่าประสบการณ์ของเด็กเป็นประโยชน์ในการพัฒนาขั้นพื้นฐานประสบการณ์ของวัยเด็กอย่างยิ่ง ทั้งการพูด และการฟัง เขาสามารถเก็บเกี่ยวเรื่องที่ได้ฟังได้ตามวัย และฝึกให้เด็กเป็นผู้ฟังที่ดี การเปิดโอกาสให้เด็กได้ต่อเติมจินตนาการจากการใช้รูปภาพเป็นสื่อ เป็นการกระตุ้นให้เด็กรู้จักฟังและคิด เกิดความเป็นตัวของตัวเองเช่น การพูดเล่าเรื่องอย่างต่อเนื่องโดยใช้ภาพประกอบเป็นการส่งเสริมการพูดและการฟัง กล่าวที่จะแสดงออกทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ภาษาขึ้น

ในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์จากพื้นฐานความคิดทางทฤษฎีการเรียนรู้ เน้นให้เห็นว่าเด็กปฐมวัยที่เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงผู้ใหญ่เตรียมสภาพแวดล้อมให้และโดยเด็กลงมือปฏิบัติจริงด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ทำให้เด็กได้เรียนรู้ รู้จักคิดและซาบซึ้งในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ควรให้เด็กเรียนโดยผ่านกระบวนการปฏิบัติจริง เรียนรู้จากของจริง ทดลองจริงกับสิ่งๆ นั้น การที่เด็กได้สัมผัสเด็กเกิดการมีส่วนร่วมพิสูจน์ เด็กเกิดความเข้าใจและเกิดความคิดรวบยอดในเรื่องที่เรียนได้ดี (สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. 2544 : 154) ดังที่จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ได้กล่าวว่าเด็กเรียนรู้ด้วยการกระทำ (Learning by Doing) ซึ่งสอดคล้องกับเพียเจต์ (Piaget) บรูเนอร์ (Bruner) และมอนเตสซอรี (Montessori) ที่ว่ากระบวนการพัฒนาทางสติปัญญานั้นเกิดจากการเรียนรู้โดยการกระทำดังนั้นควรสนับสนุนให้เด็กเรียนรู้ด้วยการค้นพบและหาประสบการณ์จาก

สิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง ซึ่งอาจโดยการทดลอง การสังเกตจากของจริง การที่ได้ทดลองและปฏิบัติด้วยตนเองนั้นจะทำให้เด็กได้ค้นพบความจริง เพราะเกิดความเข้าใจในที่สุด พัฒนา ชัชพงศ์ (2530 : 112) ได้เสนอแนะว่าเด็กควรได้รับการกระตุ้นเซลล์สมองโดยผ่านประสาทสัมผัสคือ หู ตา จมูก ลิ้น และผิวหนัง ให้ได้เห็น ให้ได้ดมกลิ่น ให้ได้ยิน ให้ได้ชิมรส และให้ได้สัมผัส โดย让孩子ได้ลงมือทำด้วยตนเอง รูปแบบการจัดประสบการณ์ทดลองที่เด็กได้โอกาสใช้ประสาทสัมผัสทุกด้านในการเรียนรู้ได้แก่ การปฏิบัติการทดลองประกอบอาหาร ซึ่งการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารนั้นเหมาะสมกับสังคมยุคปัจจุบัน ที่มีการพิสูจน์ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ปลุกฝังให้เป็นคนมีเหตุผล ดังนั้นการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารให้กับเด็กปฐมวัยจะสามารถที่จะส่งเสริมในการฟังและการพูดเรื่องราวเกี่ยวกับอาหาร ได้พูดตามความคิดของตน ได้ฟังเพื่อน ๆ พูด ทำให้เด็กได้พัฒนาทักษะทางภาษาและพัฒนาการฟังและการพูด ครูต้องใช้เทคนิคและกระบวนการสอน เพื่อยั่วให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะกระตือรือร้นในการเรียน เกิดความสนุกสนาน ไม่เบื่อหน่ายและในขณะเดียวกันก็ต้องได้เนื้อหาสาระความรู้ โดยการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร การเตรียมเครื่องปรุงเครื่องใช้ในการประกอบอาหารเด็กได้พูดและฟังทำให้เกิดพัฒนาการทางภาษา เป็นการส่งเสริมความสามารถทางการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย ซึ่งผลพลอยได้นี้นอกจากจะฝึกให้เด็กได้รู้จักการทำอาหารและยังเป็นโอกาสดีในการพัฒนาสังคมการอยู่ร่วมกัน ทั้งยังเป็นการฝึกนิสัย ฝึกความเป็นระเบียบในการทำงานอีกด้วย

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าผลของการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารว่ามีผลต่อความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย หรือไม่เพียงใด ซึ่งผลจากการศึกษานี้จะเป็นแนวทางให้แก่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย ตลอดจนพ่อแม่ผู้ปกครองในการที่จะพิจารณากิจกรรมและวิธีการในการส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาผลการจัดประสบการณ์การประกอบอาหารที่มีต่อความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย โดยกำหนดเป็นความมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

๑. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาด้านการฟังของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาด้านการพูดของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารนี้ จะเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับครู และผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ได้เลือกใช้กิจกรรมโดยวิธีการประกอบอาหารเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็ก

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ เป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุ 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนพระราม ๙ กาญจนภิเษก สำนักงานเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ดังนี้

1. กำหนดนักเรียน 2 ห้อง เป็นประชากรสำหรับใช้ในการสุ่ม
2. สุ่มตัวอย่างนักเรียนมา 1 ห้อง จากทั้งหมด 2 ห้องเรียนโดยการจับฉลาก
3. จากกลุ่มตัวอย่างสุ่มนักเรียนมา 15 คน เพื่อกำหนดเป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร

ตัวแปรตาม คือ ความสามารถด้านการฟังและการพูด

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กนักเรียนชาย-หญิงที่มีอายุ 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนพระราม ๙ กาญจนภิเษก สำนักงานเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร

2. ความสามารถด้านการฟัง หมายถึง ความสามารถของเด็กปฐมวัยในการจำแนกเสียง การเข้าใจความหมายของคำ

2.1 การจำแนกเสียง หมายถึง ความสามารถในการบอกชนิดของเสียงที่ได้ยินได้อย่างถูกต้อง

2.2 การเข้าใจความหมายของคำ หมายถึง ความสามารถในการแปลความหมาย หรือสื่อความหมายในคำที่ได้ยินได้ถูกต้อง

3. ความสามารถด้านการพูด หมายถึง ความสามารถของเด็กปฐมวัยในการบอกชื่อสิ่งของและการเล่าเรื่องได้

3.1 การบอกชื่อสิ่งของ หมายถึง ความสามารถในการสื่อความหมายและบอกชื่อสิ่งของได้อย่างถูกต้อง

3.2 การเล่าเรื่อง หมายถึง ความสามารถในการแปลความหมายหรือสื่อความหมายเป็นคำพูดที่เป็นประโยชน์สมบูรณ์คือ ใครทำอะไร ที่ไหน ได้อย่างถูกต้อง

4. การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การประกอบอาหาร หมายถึง การจัดกิจกรรมหรือการจัดประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจากของจริงโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการเรียนรู้คือ ตา หู จมูก ลิ้น และผิวหนัง ให้ได้เห็น ได้ยิน ได้ดมกลิ่น ได้ชิมรส และได้สัมผัส โดยผู้วิจัยเป็นผู้สร้างแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์แบบปฏิบัติการโดยการประกอบอาหารซึ่งแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์นี้ประกอบไปด้วยจุดประสงค์ เนื้อหา ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม สื่อการเรียนการสอน และวิธีการประเมินผล

แบ่งออกได้เป็น 3 ระยะดังนี้

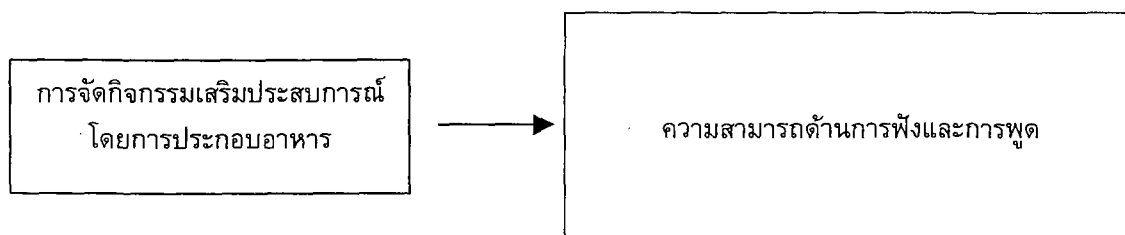
ขั้นนำ เป็นการนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการสนทนา ตั้งคำถาม ถามปัญหา ใช้เพลงคำคล้อง

จองหรือสื่ออย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ

ขั้นสอน นักเรียนทดลองประกอบอาหารโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการเรียนรู้

ขั้นสรุป ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเพื่อนำไปสู่การสรุปผลที่ได้จากการประกอบอาหาร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่จำแนกเป็น การจำแนกเสียง การเข้าใจความหมายของคำ การบอกชื่อสิ่งของ การเล่าเรื่อง ก่อนและหลังจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

2. ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านการฟัง
 - 1.1 ความหมายของการฟัง
 - 1.2 ความสำคัญของการฟัง
 - 1.3 องค์ประกอบของการฟัง
 - 1.4 ประเภทของการฟัง
 - 1.5 ขั้นตอนพัฒนาการฟังของเด็กปฐมวัย
 - 1.6 แนวทางในการส่งเสริมการฟัง
 - 1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฟัง
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านการพูด
 - 2.1 ความหมายของการพูด
 - 2.2 ความสำคัญของการพูด
 - 2.3 พัฒนาการความสามารถด้านการพูด
 - 2.4 กระบวนการพูด
 - 2.5 การใช้ภาษาพูด
 - 2.6 แนวทางในการส่งเสริมความสามารถด้านการพูด
 - 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพูด
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
 - 3.1 ความหมายของแนวการจัดประสบการณ์
 - 3.2 ความสำคัญของการจัดประสบการณ์
 - 3.3 แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
 - 3.4 หลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
 - 3.5 รูปแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
 - 3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร
 - 4.1 ความหมายของการจัดประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร
 - 4.2 จุดมุ่งหมายและความสำคัญของการจัดประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร
 - 4.3 ขั้นตอนการจัดประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร
 - 4.4 บทบาทครูในการจัดประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร
 - 4.5 ข้อเสนอแนะและข้อควรระวังในการจัดประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร
 - 4.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร
5. สมมุติฐานของการวิจัย

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านการฟัง

1.1 ความหมายของการฟัง

การฟังมีความหมายแตกต่างกันไปจากการได้ยิน การได้ยินเกิดขึ้นเนื่องจากมีเสียงมากระทบหูเองโดยไม่ตั้งใจ คนหลายคนจึงได้ยินโดยที่มิได้ฟัง การได้ยิน หมายถึง การรู้จักเสียงที่ได้ยิน ได้ความหมายและกลมกลืนเข้ากับความรู้และประสบการณ์ ส่วนการฟังนั้นหมายถึงการใช้สมาธิและความตั้งใจที่จะจำประเด็นของสิ่งที่ได้ยิน

ทูโวล (Tutolo. 1977 : 83) ได้กล่าวถึงการฟังว่า การฟังเป็นทักษะทางภาษาที่มีความสำคัญยิ่งในการติดต่อสื่อสารความหมายซึ่งกันและกัน นอกจากนั้นยังเป็นทักษะทางภาษาที่สามารถสอนกันได้ด้วยวิธีที่เป็นลำดับขั้นตอน

วรรณิ โสมประยูร (2527 : 83) ได้ให้ความหมายของการฟังว่า หมายถึง การแปลความหมายของเสียงที่ได้ยิน โดยใช้สมาธิหรือความตั้งใจอย่างจริงจัง จนเกิดความเข้าใจในสิ่งที่ได้ยินนั้น เพราะการฟังเป็นทักษะการรับเข้าตามหลักของภาษาศิลป์

วราภรณ์ รักวิจัย (2528 : 44) ได้กล่าวไว้ว่า การฟังคือการฝึกการฟังเสียงธรรมชาติ จังหวะดนตรี เพื่อเตรียมให้พร้อมในการฟังเรื่องราวต่างๆ และสามารถถ่ายทอดไปเป็นประโยคที่เหมาะสม มีมารยาทในการฟังและมีสมาธิในการฟัง

1.2 ความสำคัญของการฟัง

การฟังเป็นทักษะทางภาษาที่มีความสำคัญมากทักษะหนึ่ง ทั้งนี้เพราะความเจริญทางเทคโนโลยีและสื่อมวลชน ตลอดจนกิจกรรมอื่นๆ ทำให้เยาวชนต้องใช้ทักษะการฟังเป็นอันมาก ถ้านักเรียนได้รับการฝึกฝนและการแนะนำทางด้านการฟังอย่างถูกต้องเหมาะสม นักเรียนก็จะมีความสามารถในการฟังได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากการฟังเท่าที่ควร และอาจก่อให้เกิดผลร้ายกับนักเรียนได้หากได้รับการฝึกฝนอย่างผิดๆ นอกจากนี้การฟังยังมีผลต่อความคิด การแสดงออก การพูด และบุคลิกภาพ ดังนั้นการฟังที่ดีจึงเป็นการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี

วรรณิ โสมประยูร (2527 : 89) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการฟังไว้ดังนี้

1. การฟังเป็นทักษะทางภาษาที่ใช้มากที่สุด
2. การฟังช่วยให้เกิดปัญญาและความรู้
3. การฟังเป็นส่วนสำคัญของการพูด การอ่าน และการเขียน
4. การฟังช่วยให้เกิดความสนุกเพลิดเพลิน
5. การฟังช่วยขยายความรู้ ความคิด และประสบการณ์ รวมทั้งการคิดค้นงานใหม่ ๆ
6. การฟังช่วยในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ของสังคม
7. การฟังช่วยในการเลือกประเมินและตัดสินใจสิ่งต่างๆ ได้ถูกต้องดียิ่งขึ้น

สมิธ (Smith. 1973 : 72) ได้สรุปใจความสำคัญของการสอนฟังดังนี้คือ

1. เด็กในชั้นประถมศึกษาเรียนรู้รายละเอียดต่างๆ จากการฟัง ถ้าเราสอนฟังโดยตรงก็จะสามารถพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของเด็กได้

2. เด็กตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรียนรู้โดยตรงทันทีจากการฟังได้ดีกว่าการอ่าน เพราะเด็กในระดับชั้นต้นๆ นี้ยังไม่มีทักษะการอ่านมากพอที่จะอ่านบทความ ครูจึงควรให้ความสำคัญกับการสอนฟังในฐานะที่เป็นทักษะภาษาเช่นเดียวกับการอ่าน

3. เด็กเรียนซ้ำมิได้หมายความว่าจำเป็นต้องด้อยการฟังไปด้วย ดังนั้นการฟังจึงเป็นวิธีการที่ดีที่สุดที่จะสอนเด็กเรียนซ้ำ

4. ความสามารถในการฟังของเด็กชายและเด็กหญิงในทุกระดับชั้นตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่แตกต่างกัน

มาซาโด (Machado. 1980 : 71) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการฟังไว้ว่า พัฒนาการทางการฟังและความสามารถทางการฟังของเด็กปฐมวัย จะเป็นทักษะทางภาษาที่เด็กเรียนรู้ได้ดีกว่าด้านอื่นๆ ครูจึงควรให้ความสำคัญกับการสอนฟังในฐานะที่เป็นทักษะที่เด็กปฐมวัยเรียนรู้ได้ก่อนการพูด

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการฟังเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญและเป็นพื้นฐานของทักษะทางภาษาด้านการพูด การอ่าน และการเขียน การฝึกให้เด็กรู้จักฟังเสียงต่างๆ เช่น เสียงพูด เสียงเพลง เสียงเคาะ เสียงปรบมือ จะเป็นจังหวะหรือไม่เป็นจังหวะก็ตาม เป็นการกระตุ้นเร้าให้สมองของเด็กทำงาน เมื่อเด็กฟังเสียงต่างๆ เด็กจะรู้จักคำ ใช้ความคิด รู้จักแยกแยะประเภทสิ่งที่ได้รับรู้ได้ดีและแม่นยำขึ้นเรื่อยๆ ฉะนั้นการฝึกให้เด็กรู้จักฟังตั้งแต่ยังเด็กจึงเป็นพื้นฐานในการพัฒนากระบวนการรับรู้ ความคิด หรือสติปัญญาได้วิธีหนึ่งจึงควรส่งเสริมและจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการฟังให้แก่เด็กปฐมวัยเป็นอย่างดี

การฟังตามความหมายดังกล่าวนี้ ต้องอาศัยกระบวนการที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. การได้ยิน (Hearing) การได้ยินเป็นกระบวนการรับรู้ทางโสตขั้นแรกของการฟัง
2. การฟัง (Listening) เมื่อหูรับสัญญาณเสียงเข้าไปแล้วจะส่งไปยังสมองตามลำดับขั้นเพื่อแปลความหมายของเสียงที่ได้ยิน ในขั้นนี้ต้องใช้สมาธิและความตั้งใจอย่างจริงจัง
3. การรับรู้ความหมาย (Auditing) เป็นกระบวนการขั้นสูงของการฟัง นอกจากจะรู้ความหมายของเสียงที่ได้ยินแล้ว ยังต้องทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และรู้จักประเมินค่าว่าควรเชื่อถือเพียงใด แล้วจึงแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบไปตามที่ต้องการ

ดังนั้นสรุปได้ว่า การฟังเริ่มจากการได้ยินเสียง จึงเกิดการรับรู้และเข้าใจสิ่งที่รับรู้และนำไปใช้ประโยชน์เป็นกระบวนการที่เป็นไปตามลำดับขั้นตอน โดยเฉพาะเด็กปฐมวัยทักษะการฟังเป็นสิ่งที่ควรส่งเสริมให้เด็กได้มีพื้นฐานทักษะของการฟัง มารยาทการฟัง เด็กวัยนี้จะพัฒนาได้ดี เด็กต้องมีความพร้อมอาศัยวุฒิภาวะ เวลา ความพากเพียรและแรงจูงใจ ในการสอนเด็กปฐมวัยนั้น ครูควรพูดให้ชัดเจนไม่ดังหรือค่อยเกินไปและไม่ควรพูดมากจนเกินไป จะทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่ายในการฟังได้ ซึ่งขอบข่ายการฟังของเด็กปฐมวัยในการวิจัยครั้งนี้เป็นการฟังเพื่อให้เข้าใจความหมายของคำและการปฏิบัติตามคำสั่งได้ถูกต้อง

1.3 องค์ประกอบของการฟัง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2528 : 2) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบในการฟังไว้ดังนี้

1. การจำแนกเสียง
2. การฟังคำพูด คำสั่ง เข้าใจและปฏิบัติตามให้ถูกต้อง
3. มารยาทในการฟัง
4. การฟังนิทานหรือเรื่องราวแล้วจับใจความได้
5. การฟังเพลง คำคล้องจอง และการเล่นที่สร้างเสริมประสบการณ์ทางภาษา

การฟังให้เกิดผลดีย่อมมีองค์ประกอบหลายประการเข้ามาเกี่ยวข้อง มอริส (วรณ์ โสมประยูร 2537 : 90 ; อ้างอิงจาก Morris. 1964. การสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา) กล่าวว่า “ผู้พูดดีย่อมทำให้การฟังดี” และกล่าวต่อไปว่า “ถึงแม้ผู้พูดดีจะทำให้การฟังดี แต่ความสามารถและทักษะของผู้พูดก็ยังไม่

สำคัญไปกว่าตัวผู้ฟังเองที่รู้ว่าจะฟังอย่างไร" เพราะฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าองค์ประกอบของการฟัง อันได้แก่ผู้พูดและผู้ฟังที่มีประสิทธิภาพย่อมมีความสำคัญอย่างยิ่ง

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการฟังที่สำคัญได้แก่ การจำแนกเสียง การเข้าใจความหมาย และการปฏิบัติตามคำสั่งได้ โดยเฉพาะเด็กปฐมวัยการฟังมีความสำคัญในการสื่อสารซึ่งกันและกันได้ถูกต้อง

1.4 ประเภทของการฟัง

ธิดา โมสิกรัตน์ (2526 : 217) จำแนกประเภทของการฟัง โดยพิจารณาจากสถานการณ์หรือแหล่งที่มาของการสื่อสารแล้วแบ่งได้ 3 ประเภทคือ ฟังโดยผู้ฟังมีส่วนร่วมโดยตรงในกระบวนการสื่อสาร ฟังโดยผู้ฟังไม่มีส่วนร่วมโดยตรงในกระบวนการสื่อสารและฟังจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

วรรณิ โสมประยูร (2539 : 87) สรุปประเภทของการฟังไว้ดังนี้

1. การฟังเพื่อจำแนกเสียง เป็นการฟังเพื่อแยกเสียงต่างๆ ให้ทราบว่าเสียงของคน สัตว์ หรือสิ่งของประเภทใด
2. การฟังเรื่องง่ายๆ ทั่วไปในชีวิตประจำวัน เป็นการฟังเพื่อความรู้ความเข้าใจที่ใช้สำหรับการดำรงชีวิตประจำวัน การฟังประเภทนี้เป็นพื้นฐานของการฟังประเภทอื่นๆ เช่น การฟังคำสนทนา การฟังเสียงตามธรรมชาติ
3. การฟังเพื่อสาระสำคัญ เป็นการฟังที่ผู้ฟังตั้งใจฟัง เพื่อให้เข้าใจและจับใจความสำคัญจากสิ่งที่ฟังได้ เช่น การฟังบทเรียน การฟังเทศน์ การฟังปาฐกถา
4. การฟังเพื่อพักผ่อน เป็นการฟังที่ผู้ฟังเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน เกิดความรู้สึกรื่นเริง ชอบและคล้อยตาม เช่น การฟังเพลง การฟังกลอน การฟังละคร การฟังนิทาน
5. การฟังเพื่อเกิดความคิดและสรุป เป็นการฟังที่ผู้ฟังนำสิ่งที่ได้ฟังนั้นมาเทียบเคียงกับความรู้และประสบการณ์เดิมของตน แล้วจึงสรุปเป็นความคิดของตน
6. การฟังเพื่อเกิดความคิดสร้างสรรค์ เป็นการฟังที่ผู้ฟัง เมื่อได้ฟังแล้วก็นำสิ่งที่รู้นั้นมาผสมกับความรู้เดิม ทำให้ได้ความคิดใหม่ๆ เกิดขึ้น เช่น การฟังเพลงหรือกลอน ก็คิดแต่งเพลงหรือกลอนในขณะที่ฟังด้วย
7. การฟังเพื่อปฏิบัติตาม เป็นการฟังที่ผู้ฟังตั้งใจฟัง ฟังแล้วทำตามลำดับขั้นตอนและเหตุการณ์อย่างละเอียด เพื่อปฏิบัติตามภายหลัง การฟังประเภทนี้ต้องท่องจำหรือจดจำไว้ เพื่อการปฏิบัติจะได้ไม่ผิดพลาด
8. การฟังอย่างพินิจพิเคราะห์ หรือการฟังอย่างมีวิจารณ์ญาณ เป็นลักษณะการฟังที่ผู้ฟังเข้าใจและสามารถแยกแยะสิ่งที่ได้ฟังว่าอะไรเป็นความคิดเห็นของผู้พูด อะไรเป็นข้อเท็จจริง หรือพิจารณาได้ว่าอะไรคือสิ่งที่ถูกต้องและอะไรน่าเชื่อถือ เช่น การฟังโฆษณา ฟังการหาเสียงต่างๆ

เคนเนดี้ (Kennedy. 1975 : 146) ได้จัดประเภทของการฟังเอาไว้ 6 ประเภทคือ

1. การฟังทั่วๆ ไปในชีวิตประจำวัน (Simple Listening) เช่น การฟังการสนทนา การฟังทางโทรทัศน์
2. การฟังเพื่อจำแนกเสียง (Discriminative Listening) เช่น การฟังเสียงสัตว์ เสียงยวดยาน เสียงที่แสดงความรู้สึก
3. การฟังเพื่อเป็นการพักผ่อน (Listening for Relaxation) เช่น การฟังบทกลอน การฟังเรื่องราวและนิทานต่างๆ

4. การฟังเพื่อจับสาระสำคัญ (Listening for Information) เช่น การฟังประกาศ การฟังความคิดเห็นและการฟังเพื่อตอบคำถาม
5. การฟังเพื่อจับความคิด (Listening Organize Ideas) เช่น การฟังอภิปราย และการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ
6. การฟังอย่างพินิจพิเคราะห์ (Critical Listening)
7. การฟังเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) เช่น การฟังดนตรี และการแสดงต่าง ๆ

สุภาวดี ศรีวรรณ (2542 : 60) ได้แบ่งประเภทของการฟังที่ควรส่งเสริมให้กับเด็กปฐมวัยดังนี้

1. การฟังเพื่อจำแนกความแตกต่างของเสียงคือ สามารถเข้าใจความแตกต่างของเสียงที่ได้ฟัง
2. การฟังเพื่อปฏิบัติตามคำสั่งคือ การฟังคำสั่งและสามารถปฏิบัติตามได้ถูกต้อง
3. การฟังเพื่อเข้าใจความหมายของคำศัพท์ คือ สามารถเข้าใจคำศัพท์ ได้อย่างถูกต้องว่าหมายถึงอะไร

4. การฟังเพื่อเข้าใจเรื่องราวคือ การฟังเรื่องราวนั้น ๆ อย่างตั้งใจและสนใจ จนเกิดความเข้าใจ สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่ได้ฟังได้

ดังนั้นจึงสรุปประเภทของการฟังได้คือ ฟังเพื่อความรู้ ฟังเพื่อความบันเทิง ฟังเพื่อความเข้าใจและปฏิบัติได้ถูกต้องและการฟังเพื่อแสดงความคิดเห็น สำหรับเด็กปฐมวัยควรจัดให้มีการฟังเพื่อเด็กสามารถปฏิบัติตามคำสั่งได้ถูกต้อง ฟังแล้วสื่อความหมายเรื่องที่ฟังได้

1.5 ขั้นตอนการพัฒนาการฟังของเด็กปฐมวัย

เด็กทารกจะเริ่มเรียนรู้ภาษาด้วยการฟังผู้ใหญ่มาก่อนแล้วจึงจดจำทำเลียนแบบเป็นภาษาพูดอันเป็นผลทำให้การติดต่อหรือสื่อความหมายกับบุคคลรอบข้างเป็นไปได้มากขึ้นตามลำดับ นิตยา ประพฤติกิจ (2536 : 178-179) และหรรษา นิลวิเชียร (2535 : 198-199) ได้กล่าวถึงความสามารถทางภาษาด้านการฟังของเด็กในแต่ละช่วงอายุไว้ดังนี้

อายุ 0-2 ปี พยายามเลียนเสียงเสียงที่ได้ยิน เข้าใจคำและประโยคง่าย ๆ ชอบฟังโฆษณาทางโทรทัศน์ และเสียงที่สะกิดใจ ชอบฟังเรื่องสั้น ๆ และเพลงกล่อมเด็ก

อายุ 3 ปี ชอบฟังเสียงต่างๆ ที่ได้ยินคุ้นหูอยู่เช่น เสียงสัตว์ ยานพาหนะ เครื่องใช้ในครัว ชอบฟังนิทานที่ผู้ใหญ่อ่านให้ฟังแบบสองต่อสอง ฟังไม่ได้นาน และฟังอย่างตั้งใจ สามารถเข้าใจภาษาพูดง่ายๆ ของผู้ใหญ่ เช่น อย่า ไม่ การปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ใหญ่มิ่ไม่สม่ำเสมอ สามารถเชื่อมโยงเสียงกับวัตถุที่ใช้ทำเสียงได้

อายุ 4 ปี ฟังเรื่องได้นานขึ้น อาจเลือกหนังสือให้ผู้ใหญ่อ่านให้ฟัง สามารถปฏิบัติตามคำสั่งง่ายๆ ได้ บางครั้งจะแกล้งทำเป็นไม่ได้ยินหรือไม่สนใจคำสั่งหรือเสียงเรียก ชอบฟังเรื่องซ้ำๆ และสามารถจำแนกความแตกต่างของเสียงได้

อายุ 5 ปี ตั้งใจฟังนานขึ้น ชอบฟังนิทาน เพลง คำคล้องจอง สามารถปฏิบัติตามคำสั่งได้มากขึ้น เข้าใจคำพูดข้อความยาวๆ ของผู้ใหญ่

อายุ 6 ปี ชอบฟังเรื่องราวต่างๆ โดยเฉพาะเกี่ยวกับธรรมชาติและปรากฏการณ์ต่างๆ

ดังนั้น สรุปได้ว่าเด็กมีพัฒนาการทางด้านการฟังเป็นอันดับแรก ต่อจากนั้นก็จดจำและสื่อออกมาเลียนแบบเป็นภาษาพูดซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาไปสู่การเขียนและการอ่าน

1.6 แนวทางในการส่งเสริมการฟัง

ภรณ์ี คุรุรัตน์ (2523 : 93-94) ได้กล่าวถึงการสอนทักษะการฟังว่า ครูควรเตรียมกิจกรรมเรื่อง การฟังแก่เด็กดังนี้

1. ครูต้องพยายามจัดกิจกรรมที่น่าสนใจและน่าสนใจโดยวางแผนการจัดกิจกรรมแต่ละช่วงเวลาตามความสนใจของเด็ก และจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับการฟัง
2. กระตุ้นให้นักเรียนทราบว่า การฟังเป็นเรื่องที่จำเป็น
3. การสอนฟังให้เด็ก โดยวิธีการที่ครูพูดให้ชัดเจนแต่เบาพอที่จะให้เด็กสนใจฟัง และควรใช้เวลาเด็กในการรับฟัง หรือเตรียมตัวให้มากพอ เพื่อให้เด็กหยุดกิจกรรมอื่น แล้วหันมาสนใจฟังครู และที่สำคัญครูควรใช้คำอธิบายง่าย ๆ
4. ครูต้องเป็นผู้ฟังที่ดี โดยทำตัวอย่างให้เด็กเห็นได้ชัดเจน เช่น การหันหน้าไปทางผู้พูด เป็นต้น
5. สร้างบรรยากาศที่ดีสำหรับเด็กและครู
6. ช่วยให้เกิดพัฒนาการรับรู้เสียง ให้รู้จักแยกเสียงที่ได้ยินในชีวิตประจำวัน
7. เปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมต่างๆ ให้เด็กได้ฟังเรื่องหรือประสบการณ์ที่มีความหมายเพื่อเพิ่มพูนความรู้

เยาวพา เดชะคุปต์ (2528 : 65-67) กล่าวถึงการจัดประสบการณ์ในการฟังไว้ว่า ครูควรมีวิธีการ ดังนี้

1. ให้เด็กรับฟังอย่างสบาย
2. ให้เด็กเข้าใจว่าการฟังเป็นสิ่งสำคัญ ควรตั้งใจฟังผู้อื่น และฝึกมารยาทในการรับฟังด้วย
3. การปฏิบัติงานในการสอนฟัง ครูควรปฏิบัติดังนี้
 - 3.1 พูดด้วยน้ำเสียงปานกลางพอที่เด็กจะได้ยิน ไม่ควรตะโกนตะเบ็ง หรือพูดค่อยจนเกินไป
 - 3.2 อย่าพูดมากจนเกินไป จนเด็กหมดความสนใจและไม่ตั้งใจฟัง
 - 3.3 ให้เวลาเด็กเตรียมพร้อมที่จะรับฟัง เช่น ให้เด็กเตรียมตัวให้พร้อมก่อนที่จะพูดกับเด็ก
 - 3.4 อธิบายให้เด็กเตรียมพร้อมโดยใช้คำพูดง่ายๆ และมีการเตรียมตัวล่วงหน้า

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2540 : 38) การฟังครูต้องใช้การฟังอย่างจริงจังกับเด็ก ฟังอย่างเข้าใจ ฟังแล้วคิดเพื่อประเมินค่าเด็กกำลังสื่อสารสิ่งใดให้กับครู พร้อมตอบสนองให้เด็กคิด กระตุ้นให้เด็กกระตือรือร้นที่จะตอบและกระทำในสิ่งที่นำไปสู่การเรียนรู้ที่ถูกต้อง

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าการฟังมีความสำคัญและจำเป็นมากสำหรับเด็กปฐมวัย ในการสอนการฟังให้ กับเด็กปฐมวัยนั้น ควรพูดให้มีความชัดเจน ไม่เสียงดังหรือเสียงค่อยเกินไป และที่สำคัญไม่ควรพูดมากเกินไป เด็กอาจเบื่อที่จะฟังและให้โอกาสเด็กในการเตรียมตัวที่จะฟัง ครูควรใช้คำพูดที่ง่ายๆ ในการฟังสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นสามารถจัดกิจกรรมได้หลายรูปแบบ เช่น การฟังเพลง ฟังนิทาน ฟังเสียงดนตรี และฟังเสียงต่างๆ และวิธีที่ใกล้ตัวเด็กและสามารถเข้าใจได้ง่ายอีกวิธีหนึ่งคือ ฟังเสียงจากการพูดเล่าเรื่องโดยใช้ภาพประกอบการพูด

1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฟัง

งานวิจัยในต่างประเทศ

ดิเบียสซิโอ (Dibiasio. 1978 : 2739) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการฟังและการอ่านของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4, 6 จำนวน 493 คน โรงเรียนเล็กๆ ในชนบท รัฐโรดไอแลนด์ ผลการวิจัยพบว่า การฟังและการอ่านของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 6 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ความสัมพันธ์ในการฟังและการอ่านของนักเรียนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพลฟีลด์ และมาราสคูลิโอ (Penfield and Marasculio. 1972 : 220-224) ได้ศึกษาเกี่ยวกับทักษะพื้นฐานในการฟัง เพื่อสื่อความหมายไปถึงการอ่าน การพูด และการเขียน โดยมีจุดมุ่งหมายปรับปรุงทักษะการฟังด้วยการฝึกฝน และเพื่อศึกษาความแตกต่างของภาวะเศรษฐกิจ สังคม และเพศ มีความสัมพันธ์กับทักษะพื้นฐานหรือไม่ ศึกษาจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 15 ห้องเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 19 ห้องเรียน จากครูที่มีความรู้และสนใจในการฝึกทักษะการฟังอุปกรณ์ประกอบฝึกคือเทปบันทึกเสียง หลังจากจบการฝึกแล้วทำการทดสอบนักเรียนด้วยแบบทดสอบ 33 ข้อพบว่าการฝึกทักษะการฟังให้ผลดีต่อการอ่าน การพูด และการเขียน และความแตกต่างกันของภาวะเศรษฐกิจ สังคมและเพศไม่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทักษะการฟังของนักเรียน

งานวิจัยในประเทศ

สุนันทา จินดา (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทักษะการฟังและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์โดยใช้นิทานที่มีแบบฝึกหัดกับแบบถามตอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนชุมชนประชาธิปัตย์ จังหวัดปทุมธานี จำนวน 40 คน ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทักษะการฟังของกลุ่มทดลองที่ 1 สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทักษะการฟังของกลุ่มทดลองที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการฝึกทักษะการฟังกลุ่มทดลองที่ 1 สูงกว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการฝึกทักษะการฟังของกลุ่มที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จิตราภรณ์ เตมียกุล (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสมรรถภาพในการฟังนิทานของเด็กปฐมวัยโดยการใช้อุปกรณ์และหุ่นมือประกอบ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 30 คน พบว่าสมรรถภาพในการฟังของเด็กปฐมวัยโดยการใช้อุปกรณ์และหุ่นมือประกอบที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สมรรถภาพในการฟังนิทานเป็นรายด้าน พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการฟังนิทานโดยใช้อุปกรณ์ประกอบมีสมรรถภาพด้านความจำ ด้านความเข้าใจ ด้านการใช้เหตุผลและด้านการประเมินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เพชรปราณี อินทรพานิช (2533 : 66) ได้ทำการศึกษาความสามารถในการฟังของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้และไม่ใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน ประกอบการฟังผลวิจัย ปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานมีความสามารถในการฟังสูงกว่าการสอนที่ไม่ใช้นิทานพื้นบ้านอีสานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พงษ์จันทร์ อยู่เป็นสุข (2535 : 321) ได้ศึกษาความสามารถในการฟังและการอยู่คงทนในการจำจากการเล่านิทานของครูและให้นักเรียนแสดงท่าทางประกอบ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ฟังนิทานโดยครูเล่าให้ฟังและให้นักเรียนแสดงท่าทางประกอบ มีความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำสูงกว่าการฟังครูเล่านิทานเพียงอย่างเดียวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วรี เกียสกุล 2530 : 53) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการฟังของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกมและแบบฝึก ผลการศึกษาพบว่าเด็กที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกมมีคะแนนสูงกว่าเด็กที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้แบบฝึก แสดงว่าการใช้เกมฝึกทักษะการฟังทำให้เด็กมีความสามารถทางการฟังสูงกว่าการใช้แบบฝึก

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่าเด็กมีความสามารถด้านการฟังตั้งแต่แรกเกิดและมีการพัฒนาเป็นขั้นตอนโดยเริ่มจากการฟังเสียงคนใกล้ตัวมาเป็นการฟังและปฏิบัติตามคำสั่งได้ การฟังเรื่องสั้นๆ สามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นรับฟังได้ การพัฒนาความสามารถด้านการฟังที่ถูกต้องและเหมาะสม จะช่วยให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้และพัฒนาภาษาได้ดีขึ้น การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเรื่องเกี่ยวกับการฟังของเด็กปฐมวัย

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านการพูด

2.1 ความหมายของการพูด

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2530 : 599) พูดหมายถึง เปล่งเสียงออกมาเป็นถ้อยคำ

นิตยา ประพฤติกิจ (2536 : 151) ได้กล่าวว่า การพูดเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทดสอบความคิดของตนเอง แสดงความรู้สึก เพิ่มพูนความรู้ใหม่ๆ พัฒนาความสามารถด้านการฟัง สร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ฝึกฝนการใช้คำและโครงสร้างภาษา และให้ความสนุกสนาน ยิ่งเด็กอายุน้อยเท่าไรก็ยิ่งพูดน้อยลงเท่านั้น เพราะเด็ก ๆ จะใช้พลังงานทางกายเพื่อให้ได้สิ่งที่เขาต้องการ เช่น เด็กจะหยิบหรือกระซอกของจากผู้อื่น เดินข้าม กัด ข่วน ร้องไห้ หรือตะเบ็งเสียง โดยไม่ใช่คำพูดเหมือนเด็กที่โตแล้ว แต่เมื่อเด็กพัฒนาทางด้านวุฒิภาวะแล้วเด็กจะพัฒนาทางด้านการใช้ภาษา (คำพูด) ด้วย

วรรณิ์ โสมประยูร (2537 : 99) ได้กล่าวว่า การพูดเป็นการสื่อความหมายอย่างหนึ่งโดยใช้น้ำเสียง ภาษา กิริยา ท่าทาง เพื่อถ่ายทอดความเข้าใจให้ผู้ฟังหรือเข้าใจความต้องการ เพราะการพูดเป็นทักษะการส่งออกตามหลักของภาษาศิลป์

สุภาวดี ศรีวรรณะ (2542 : 86) ได้กล่าวว่าการพูดหมายถึง พฤติกรรมการติดต่อสื่อสารกันระหว่างบุคคล ด้วยการใช้อถ้อยคำ น้ำเสียง ภาษา อากัปกริยา ท่าทาง สีหน้า แววตา เพื่อถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด ความต้องการของผู้พูดไปสู่ผู้ฟัง เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจและตอบสนองได้

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการพูดเป็นการสื่อสาร สร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยใช้น้ำเสียงเพื่อสื่อความหมายให้ผู้ฟังเข้าใจ ความรู้สึกนึกคิดของตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัยการพูดเป็นเครื่องมืออีกอย่างหนึ่งในการสื่อความหมายความรู้สึก หรือความต้องการของตนเองให้ผู้อื่นได้รับทราบและเข้าใจ ซึ่งการพูดของเด็กปฐมวัยในการวิจัยครั้งนี้เป็นการบอกชื่อสิ่งของและเล่าเรื่อง

2.2 ความสำคัญของการพูด

วรรณิ์ โสมประยูร (2537 : 186) ได้กล่าวว่าการพูดเป็นการสื่อสารที่มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันมากที่สุด เพราะการพูดเป็นเครื่องมือที่สื่อความคิดที่รวดเร็ว แพร่หลายได้ผลยิ่งขึ้น นอกจากจะพูดทั่วไปในชีวิตประจำวันแล้ว ยังมีโอกาสอื่นๆ ที่ต้องการพูดเป็นทางการ ซึ่งเป็นการเผยแพร่ที่ถ่ายทอดความรู้ความคิดเป็นสำคัญ

สุภาวดี ศรีวรรณะ (2542 : 6 –64) ได้กล่าวว่าการพูดเป็นเครื่องมือที่สำคัญของการติดต่อสื่อสารที่จะนำไปสู่ความสำคัญในชีวิต การฝึกพูดเป็นพื้นฐานที่จะช่วยฝึกทักษะทางด้านภาษาเป็นอย่างดี ซึ่งจุดประสงค์ของการพูดมีดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้เด็กพัฒนาการพูดได้คล่องเป็นธรรมชาติ ได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ ๆ
2. พัฒนาความสามารถในการพูดได้ชัดเจน ได้ฝึกเสียงที่เป็นปัญหาสำหรับเด็กเช่น เสียง “ส” นอกจากนี้ยังควรพูดด้วยเสียงที่น่าฟัง รื่นหู ไม่ดัง ไม่ค่อยเกินไป มีความมั่นใจในการพูด
3. พูดถูกต้องจนเป็นนิสัย เช่น เด็ก ๆ มักจะพูดประโยคปฏิเสธว่า “ผมเปล่าทำ” ต้องแก้เป็น “ผมไม่ได้ทำครับ” หรือ “ไม่ได้ทำค่ะ”
4. เพื่อใช้ภาษาเป็นเครื่องมือติดต่อกับสังคมกับเพื่อน ๆ และบุคคลอื่น ๆ การที่เด็กจะเป็นที่น่าคบหาสมาคมด้วยย่อมต้องมีภาษาที่สุภาพ ดังนั้นการให้การศึกษาแก่เด็กวัยนี้ย่อมจะต้องฝึกเด็กให้รู้จักคำสุภาพทั้งหลาย เช่น คำว่า “ขอโทษ” “ขอบคุณ” “ขอใจ” โดยต้องเป็นแบบแผนให้เด็กและต้องให้เด็กใช้อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้จะต้องให้รู้จักกาลเทศะด้วยเสียงที่พูดในห้องเรียนย่อมจะไม่ต้องดังเหมือนเสียงที่ใช้ในสนาม
5. เพื่อพัฒนาความสามารถในการติดต่อกับผู้อื่นไม่เพียงแต่แสดงความคิดเห็นของตนเท่านั้น แต่ยังสามารถเข้าใจสิ่งที่คนอื่นพูด
6. การฝึกเลียนเสียงคำพูดก่อนที่จะบรรยายเรื่องราวต่าง ๆ หากไม่ฝึกในเรื่องนี้เด็กบางคนจะเล่าเรื่องไม่ตรงจุด เช่น เด็กอาสาจะเล่าเรื่อง “ไปเที่ยวทะเล” แทนที่จะพูดถึงการไปทะเล เด็กบางคนจะมัวพะวงแต่จุดไม่สำคัญ
7. เรียนรู้เกี่ยวกับภาษาเช่น หลักของการออกเสียง เสียงวรรณยุกต์ การเว้นวรรค การเรียบเรียงคำให้เป็นประโยค

ดังนั้นสรุปได้ว่า การพูดเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญอย่างหนึ่งในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดเพื่อให้อื่นรู้และเข้าใจ โดยเฉพาะเด็กปฐมวัย หากผู้ที่เกี่ยวข้อง พ่อแม่ ครู รู้เทคนิคในการส่งเสริมพัฒนาการพูด รู้จักเรียงลำดับการพูดเรื่องราวก่อนหลังไม่วกไปวนมา เพื่อให้การสื่อสารและถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของตนเองได้อย่างถูกต้อง

2.3 พัฒนาการความสามารถด้านการพูด

ซีฟิลท์ (हरषा निलिखिर. 2535 : 208 ; อ้างอิงจาก Seefeldt. 1986. *ปฐมวัยศึกษาหลักสูตรและแนวปฏิบัติ*) ได้กล่าวถึงการเรียนภาษาระดับพื้นฐานของเด็กไว้ 5 ระดับดังนี้

1. ระบบเสียง (Phonology) เด็กทารกพยายามเรียนรู้ระบบเสียงในภาษาของตน โดยการออกเสียงหลายๆ ลักษณะและเริ่มนำเสียงมาเชื่อมต่อกันเพื่อให้มีความหมาย
2. ลักษณะคำพูด(Morphology) เด็กเริ่มเรียนรู้ว่าการผสมกันของเสียงทำให้เกิดความหมาย เด็กเริ่มเรียนรู้ศัพท์ใหม่ๆ จนกระทั่งถึงวัยก่อนประถมศึกษาเด็กจะเริ่มเข้าใจกฎของคำ
3. การสร้างประโยค (Syntax) เด็กเรียนการสร้างประโยคหรือไวยากรณ์ในขณะที่เด็กเริ่มนำคำมาสร้างประโยค เด็กจะเข้าใจโครงสร้างไวยากรณ์ เมื่อเด็กเข้าใจประโยคที่มีคำจำนวนมากเมื่ออายุ 2-3 ปี เด็กจะพูดประโยคความเดียวชนิดต่างๆ ได้เช่น ประโยคคำสั่ง ประโยคปฏิเสธ ประโยคคำถาม เด็กจะใช้ประโยคที่มีคำเชื่อมได้เมื่ออายุ 5-7 ปี และเด็กจะใช้คำนามสรรพนาม ได้ถูกต้องเมื่ออายุประมาณ 7 ปี จึงจะใช้ประโยคหลายความหรือสังกรประโยคได้

4. ความหมาย (Semantics) ในขณะที่เด็กเลียนเสียงและโครงสร้างของภาษา เด็กจะเรียนรู้ด้วยว่าคำจะมีความหมายขึ้นอยู่กับบริบท (Context) ของการใช้คำนั้นด้วย กระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ความหมาย เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและสัมพันธ์กับขั้นตอนพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจท์ กล่าวคือ ในขั้นประสาทสัมผัส เด็กจะใช้คำพูดเดี่ยวแทนประโยคทั้งประโยค ความหมายของคำขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของการใช้คำ เช่น เด็กกำลังเดินหาพ่อ และพูดว่าพ่อ มีความหมาย ซึ่งสัมพันธ์กับการกระทำที่เป็นรูปธรรม คำว่าบ้าน อาจหมายถึง สถานที่พ่อแม่ แม่ และตัวเองอาศัยอยู่ เด็กจะเริ่มตระหนักถึงความไม่ชัดเจน หรือความยืดหยุ่นของภาษา แต่เด็กจะเข้าใจต่อเมื่อเด็กมีประสบการณ์รูปธรรมเท่านั้น เมื่ออายุ 7-11 ปี ซึ่งเป็นขั้นปฏิบัติการรูปธรรม เด็กจะเข้าใจความหมายได้ดียิ่งขึ้น แต่ก็ยังต้องการประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมอยู่ เด็กอาจอธิบายคำว่า บ้าน ว่าหมายถึง สถานที่สำหรับนอน รับประทานอาหาร และให้เพื่อนมาเยี่ยม

5. การใช้ภาษา (Pragmatics) เด็กจะเรียนรู้การใช้ภาษาอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมที่เด็กอยู่ เด็กที่ย้ายที่ไปอยู่ที่ใหม่ก็จะเรียนรู้ภาษาของสังคมใหม่นั้น

พราวพรรณ เหลืองสุวรรณ (2533 : 90-93) ได้กล่าวถึงความสามารถด้านการพูดของเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงดังนี้

อายุ 0-2 ปี เด็กแรกเกิดจะสื่อสารกับบุคคลอื่นด้วยภาษาท่าทาง เมื่อพูดได้สามารถพูดคำบางคำได้ชัดเจนแต่ไม่เข้าใจความหมายของคำ 18 เดือนพูดได้ประมาณ 10 คำ และเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ถึง 30 คำ

เมื่ออายุประมาณ 2 ปี ชอบตั้งคำถามว่าอะไร ทำไม และส่วนมากยังพูดไม่ชัด โดยเฉพาะตัว ร, ล และคำควบกล้ำ บางครั้งยังพูดกลับกัน ผู้ใหญ่ควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ไม่ควรกล่าวล้อเลียนหรือตำหนิ เพราะจะทำให้เด็กพัฒนาช้า เด็กจะสามารถเข้าใจความหมายและคำมากกว่าส่วนที่ต้องการจะพูด

อายุ 3 ปี มีพัฒนาการทางภาษาเร็วมาก สามารถตั้งคำศัพท์ใหม่ๆ หรือเรียกชื่อสิ่งใหม่ตามความเข้าใจของตน สามารถเข้าใจคำพูดง่ายๆ ของผู้ใหญ่ เช่น อย่า ไม่ แต่ยังไม่สามารถเข้าใจสิ่งที่มองไม่เห็น ดังนั้นการปฏิบัติตามคำสั่ง คำขอร้องของผู้ใหญ่ จึงยังไม่สม่ำเสมอ และยังไม่ลิ้มคำถามว่าทำไม จะพยายามทำความเข้าใจกับคำถามที่ตนเองถามไปเช่นกัน

อายุ 4 ปี ในด้านภาษาเด็กวัยนี้ เริ่มเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น มีความสนใจคำพูดของผู้ใหญ่และชอบเลียนแบบ เริ่มพูดประโยคที่ยาว และใช้คำถามที่มีเหตุผลมากขึ้น ชอบฟังนิทานซ้ำๆ โดยไม่เบื่อ

อายุ 5 ปี สามารถเข้าใจคำพูด ข้อความยาวๆ ของผู้ใหญ่ได้ดีและพยายามพูดยาวๆ โดยเลียนแบบผู้ใหญ่ในการจะสร้างประโยค ชอบฟังนิทานประเภทเทพนิยาย และชอบแสดงบทบาทสมมุติประกอบ

อายุ 6 ปี เด็กส่วนใหญ่จะสนใจในการพูด ชอบสนทนากับเพื่อนๆ หรือผู้ใหญ่ มากกว่าการเล่นสิ่งของ และมีความสุขมากเมื่อได้สนทนากับผู้อื่น และไม่ชอบถูกวิจารณ์ต่อหน้าผู้อื่นหรือชุมชน ชอบฟังเรื่องราวต่างๆ โดยเฉพาะเกี่ยวกับธรรมชาติ ปรากฏการณ์ต่างๆ เริ่มสนใจในการอ่าน โดยเฉพาะเทพนิยายที่มีภาพประกอบ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า พัฒนาการการพูดของเด็กปฐมวัย เริ่มจากการพูดออกเสียงทีละคำจากนั้นก็พัฒนาขึ้นเรื่อยๆ ใช้คำๆ เดี่ยวแทนประโยค 1 ประโยค พอเด็กมีความพร้อมทางด้านภาษาดีขึ้นสามารถนำคำที่ทำหน้าที่ต่างๆ กันมาประกอบกันเป็นประโยค จนในที่สุดเด็กจะสามารถเรียนรู้ผูกประโยคต่างๆ เป็นการสื่อความหมาย ความคิด ความต้องการและเสนอความรู้สึกของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้ได้

2.4 กระบวนการพูด

สุภาวดี ศรีวรรณ (2542 : 68-70) กระบวนการในการพูดของเด็กปฐมวัยประกอบด้วยกระบวนการ 3 ขั้นตอนคือ

1. การออกเสียง
2. การสร้างคำ
3. การสร้างประโยค

ทั้ง 3 ขั้นตอนนี้มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน ขั้นตอนใดเป็นไปไม่ได้จะมีผลเสียต่อขั้นตอนอื่น

1. การออกเสียงทำได้โดยการเลียนแบบ เด็กเลียนแบบเสียงคำและสำเนียงจากบุคคลที่เด็กติดต่อกี่ยวข้องด้วย เด็กจะเปลี่ยนภาษาพูดไปตามสิ่งแวดล้อมใหม่นั้น เพราะกลไกการออกเสียงและนิสัยการพูดยังไม่ลงรูปแบบแน่นอน ด้วยเหตุนี้พ่อแม่และนักการศึกษาบางคนจึงเห็นว่า วัยเด็กเล็กเป็นช่วงเวลาที่ดีที่สุดในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เด็กจะพูดได้เหมือนเจ้าของภาษาแต่ถ้ารอไปเรียนเมื่อเด็กอยู่ชั้นมัธยม เด็กจะพูดภาษาด้วยสำเนียงภาษาแม่ของตน

2. การสร้างคำคือ การเชื่อมโยงกับความหมาย คำหลาย ๆ คำมีเสียงเหมือนกันแต่ความหมายต่างกันเช่น สาด สารท ศาสน์ การสร้างคำจึงยากกว่าการออกเสียง ทั้งการเชื่อมโยงเสียงกับความหมายมีโอกาสผิดได้ง่าย เมื่อเด็กไปโรงเรียนเด็กจะทราบศัพท์ใหม่และความหมายใหม่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เพราะครูสอนได้โดยตรง และจากประสบการณ์ของเด็กเองจากการอ่านหนังสือ ฟังวิทยุ หรือดูโทรทัศน์ นอกจากนี้เด็กอายุเท่ากันทราบศัพท์จำนวนไม่เท่ากัน เนื่องจากความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้านสติปัญญา อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม โอกาสในการเรียนรู้และแรงจูงใจ

3. การสร้างประโยค ระยะแรกเด็กอายุ 12-18 เดือน พูดประโยคที่มีคำเพียงคำเดียว ใช้ทำทางประกอบเช่น “ขอ” และชี้ไปที่ตุ๊กตา หมายความว่า ขอตุ๊กตาให้หนู อายุ 2 ปี เด็กใช้ประโยคสั้น ๆ ได้แล้ว อายุ 4 ปี เด็กจะพูดประโยคต่าง ๆ ได้ดีขึ้น เด็กชอบใช้ประโยคคำถามมาก พ่อเด็กพูดได้ เด็กจะพูดไม่หยุดเหมือนกับตอนที่เด็กเดินได้เด็กจะเดินไม่หยุดเช่นเดียวกัน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า กระบวนการทางด้านการพูดของเด็กปฐมวัย จะประกอบด้วยกระบวนการ 3 ขั้นตอน คือ การออกเสียง การสร้างคำ และการสร้างประโยค ดังนั้นการจัดกิจกรรมเพื่อการส่งเสริมการพูดที่เหมาะสมและสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กจะช่วยให้เด็กพัฒนาการพูดได้ดีและมีประสิทธิภาพ

2.5 การใช้ภาษาพูด

การใช้ภาษาพูดเป็นทักษะที่ต้องมีการเรียนรู้ การเรียนรู้ภาษาพูดมี 3 วิธีคือ 1) การลองผิดลองถูก 2) การเลียนแบบ 3) การฝึกการเรียนรู้ ซึ่งการฝึกการเรียนรู้ที่ดีที่สุดคือ การฝึกเด็กโดยมีตัวอย่างที่ดีให้เลียนแบบอย่างถูกต้อง เด็กได้รับคำแนะนำและช่วยเหลือให้ทำตามแบบและได้รับการแก้ไขให้พูดให้ถูกต้อง

ประดินันท์ อุปรมัย (2526 : 133-135) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาพูดของเด็กปฐมวัยแบ่งได้เป็น 4 ประการคือ

1. ความพร้อมของอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการพูดของเด็ก
2. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้ใกล้ชิดและแรงเสริมที่เด็กได้รับ
3. สื่อมวลชน
4. ประสบการณ์แวดล้อมตัวเด็ก

ปัจจัยทั้ง 4 ประการนี้ มีความเกี่ยวข้องกันไม่สามารถแยกออกจากกันได้ กล่าวคือ แม้เด็กจะมีความพร้อมของอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการพูด แต่ถ้าเด็กไม่เคยได้ยินภาษาพูด เด็กจะพูดไม่ได้ หรือถ้าได้ยินภาษาพูดจากทั้งผู้ใกล้ชิด สื่อมวลชน และผู้อื่น แต่อวัยวะในการพูดซึ่งรวมถึงอวัยวะในการได้ยินของเด็กบกพร่องหรือไม่พร้อม เด็กก็ไม่สามารถพูดได้หรือพูดได้ไม่ชัดเจน

ดังนั้นสรุปได้ว่า การใช้ภาษาพูดในวัยเด็กนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการคือ ความพร้อมของอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการพูดบอกเด็ก ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้ใกล้ชิดและแรงเสริมที่เด็กได้รับ สื่อมวลชน ประสบการณ์แวดล้อมตัวเด็ก ทั้ง 4 องค์ประกอบนี้จะทำให้เด็กมีความสามารถใช้ภาษาพูดได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

2.6 แนวทางในการส่งเสริมความสามารถด้านการพูด

เด็กปฐมวัยมีความอยากรู้อยากเห็น และความต้องการที่จะสื่อสารกับผู้อื่น เป็นสิ่งเร้าให้เกิดการแสดงออกทางความคิดในด้านการพูด แต่เด็กมีถ้อยคำในการสื่อสารที่ค่อนข้างจำกัด จึงพยายามแสวงหาการใช้คำพูดด้วยตัวเอง สิ่งเร้าที่มีประโยชน์ต่อการพูดของเด็กคือ การเปิดโอกาสให้เด็กพูดถึงสิ่งที่ชอบด้วยคำพูดของเขาเอง ดังนั้นครูผู้สอนควรจะได้ศึกษาถึงพัฒนาการด้านภาษาและความสามารถในการพูดของเด็กในแต่ละช่วงอายุเพื่อจัดกิจกรรมตอบสนองความสามารถด้านการพูดได้อย่างเหมาะสมต่อไป

มุสตี กุญอินทร์ (2536 : 186-187) ได้กล่าวถึงแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาส่งเสริมความสามารถด้านการพูด ดังนี้

1. จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ไม่เคร่งเครียด ให้เด็กมีความสบายใจและมั่นใจ ครูควรสร้างบรรยากาศให้เด็กมีความไว้วางใจในตัวครูและเพื่อนๆ เพื่อให้เด็กกล้าพูดกล้าแสดงออก

2. กระตุ้นให้เด็กพูดโดยวิธีสนทนาคำถามให้เด็กตอบโดยไม่บีบบังคับแต่ช่วยให้เด็กรู้สึกเหมือนพูดคุยธรรมดา เมื่อเด็กมีความมั่นใจแล้วควรกระตุ้นให้เด็กเล่าเรื่องที่เด็กมีประสบการณ์และเรื่องที่ใกล้ตัว เช่น เรื่องในชีวิตประจำวันของเด็ก หรือสถานที่ที่เคยไปเที่ยว เมื่อเด็กกล้าพูดมากขึ้นและอยู่ในขั้นสูงขึ้นควรให้เด็กได้พูดแสดงความรู้สึกและแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ซึ่งอาจเป็นเรื่องที่ไกลตัวออกไป แต่เป็นปัญหาที่กำลังได้รับความสนใจอยู่ในขณะนั้น โดยอาจจัดในลักษณะของการอภิปราย ได้ว่าที่ ฯลฯ

3. จัดกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะการพูดให้สัมพันธ์กับจุดประสงค์และเนื้อหาในหลักสูตร โดยเลือกกิจกรรมที่สนุกสนานให้เด็กเล่นและได้รับความรู้ไปด้วย

4. ส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกในโอกาสต่างๆ เช่น เป็นโฆษก เป็นพิธีกร พาผู้ที่มาเยี่ยมโรงเรียนชมสถานที่และพบปะบุคลากรในโรงเรียน ร่วมแสดงละคร ร่วมทำกิจกรรมกลุ่ม เช่น กิจกรรมชุมชนต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้เด็กได้ฝึกการพูดให้ถูกต้อง ตามกาลเทศะ และบุคคล รวมทั้งมีโอกาสดแสดงความคิดเห็นด้วย

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การส่งเสริมความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย สามารถจัดกิจกรรมได้หลากหลาย เช่น การเล่าเรื่องจากประสบการณ์จริงที่ใกล้ตัวเด็ก และสิ่งที่อยู่รอบตัวเด็ก การพูดแสดงความรู้สึก ให้เด็กได้แสดงออกในโอกาสต่างๆ ธรรมชาติของเด็กปฐมวัย การจัดประสบการณ์โดยการประกอบอาหารเด็กได้พูด ได้เล่าเรื่องเกี่ยวกับอาหาร ได้บอกชื่ออาหาร จึงน่าจะเป็นวิธีการที่เหมาะสม และสอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กมากที่สุดและได้ผลดีที่สุด

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพูด

งานวิจัยต่างประเทศ

ซิมสัน (Simpson. 1998) ได้ศึกษาลักษณะภาษาพูดของเด็กปฐมวัย 4 ปี ที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่นบทบาทสมมติแล้วเรื่องซ้ำ ผลการวิจัยพบว่าการเล่นเรื่องซ้ำช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการสื่อสารมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วยให้เด็กพัฒนาความสามารถในการถ่ายทอดภาษาให้ชัดเจนและยืดหยุ่น อธิบายครอบคลุมความหมายที่ต้องสื่อให้ผู้อื่นได้รับรู้และเข้าใจซึ่งความสามารถนี้วัดได้เป็นจำนวนคำต่อประโยค (Length of a T-unit) ไม่ได้วัดที่ปริมาณคำ ซึ่งมิลเลอร์ (Miller. 1951) ถือว่าความสามารถนี้เป็นเครื่องมือที่สามารถวัดความซับซ้อนของรูปประโยคได้เป็นอย่างดี

งานวิจัยในประเทศ

อภิญา กังสนารักษ์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาตามจำนวนถ้อยคำและการใช้ประโยคในการสื่อสารของเด็กปฐมวัยอายุ 3 - 6 ปี ที่อยู่สถานสงเคราะห์ กรมประชาสงเคราะห์ และครอบครัวปกติ โดยเปรียบเทียบพัฒนาการทางภาษาตามจำนวนถ้อยคำ และการใช้ประโยคที่มีระดับอายุและเพศต่างกัน และหาความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางภาษาตามจำนวนถ้อยคำและการใช้ประโยคสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่อยู่สถานสงเคราะห์ เด็กชายและเด็กหญิงมีพัฒนาการทางภาษาตามจำนวนถ้อยคำและการใช้ประโยคไม่แตกต่างกัน และพัฒนาการทางภาษาตามจำนวนถ้อยคำมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพัฒนาการทางภาษาตามการใช้ประโยค

จากเอกสารและงานวิจัยสรุปได้ดังนี้ การพูดเป็นลักษณะที่สำคัญจะต้องได้รับการฝึกฝนเพื่อให้เกิดการติดต่อสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพในชีวิตประจำวันและการทำงานในอนาคต เพื่อใช้สื่อความหมายอย่างชัดเจน ถูกต้อง และสามารถใช้ภาษาได้เหมาะสมอย่างถูกกาลเทศะ นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้พูดรู้จักเลือกเนื้อหาโดยเลือกพูดในทางที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและมีการยาทในการพูด ดังนั้นการฝึกทักษะการพูดจึงควรได้รับการพัฒนาตั้งแต่เด็กปฐมวัย

3. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

3.1 ความหมายของแนวการจัดประสบการณ์

คณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 2) ได้ให้ความหมายของการจัดประสบการณ์ไว้ว่า หากจะเทียบกับระดับประถมศึกษา การจัดประสบการณ์หมายถึงการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กนั่นเอง การที่ไม่ใช้คำว่า การเรียนการสอนเนื่องจากครูไม่ได้เป็นผู้สอนตลอดเวลา ดังเช่นประถมศึกษา ดังนั้นการจัดประสบการณ์จึงหมายถึง การจัดกิจกรรมโดยยึดแนวการจัดประสบการณ์หรือหลักสูตรเพื่อให้เด็กได้พัฒนาครบตามวัยทั้ง 4 ด้านซึ่งได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยมีได้มุ่งจะให้อ่านออกเขียนได้ดังเช่นในระดับประถมศึกษา แต่เป็นการปูพื้นฐานให้โดยคำนึงถึงความสามารถของเด็กเป็นหลัก และเนื่องจากเด็กปฐมวัยเรียนรู้ได้ดีจากประสบการณ์ตรง ฉะนั้นประสบการณ์ที่ดีควรให้เด็กได้ลงมือทำด้วยตนเอง โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการจัดประสบการณ์ดังนี้

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2538 : 56-57) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์หมายถึง ทุกๆ อย่างที่เด็กหรือผู้ที่เรียนได้รับจากโรงเรียนหรือสถานศึกษานั้นๆ ตามจุดประสงค์ที่ทางโรงเรียนหรือสถานศึกษาได้ตั้งไว้

พัฒนา ชัยพงศ์ (2530 : 24) ได้กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ หมายถึง การจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัยเพื่อพัฒนาครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา มีได้มุ่งให้อ่านเขียนได้ดังเช่นระดับประถมศึกษา แต่จะเป็นการปูพื้นฐานให้ โดยคำนึงถึงวัยและความสามารถของเด็กและจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาให้พร้อมที่จะเรียนรู้ในระดับต่อไป ซึ่งเหมือนกับ ความหมายของคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 2) และสอดคล้องกับ ราศี ทองสวัสดิ์ และคนอื่น ๆ (2529 : 2) ที่กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ หมายถึง การจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์และการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในห้องเรียนให้กับเด็กปฐมวัย โดยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการเล่น การลงมือปฏิบัติ ซึ่งจะ ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดี และเพื่อส่งเสริมพัฒนาการให้ครบทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

ภรณ์ คุรุรัตน์ (2540 : 49) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ หมายถึง การจัดประสบการณ์ที่เด็กปฐมวัยควรได้รับ มีการกำหนดจุดประสงค์ การดำเนินกิจกรรม โดยเน้นให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ และในการดำเนินกิจกรรม ผู้สอนควรคำนึงถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับเด็ก เด็กกับเด็ก การจัดหาสื่ออุปกรณ์ให้เด็กได้เรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

พวงทอง ไสยวรรณ (2528 : 160) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมหรือการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยควรเป็นการจัดแบบผสมผสานวิชาต่างๆ เข้าด้วยกันโดยไม่แยกสอนเป็นรายวิชา

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการพัฒนาเด็กทั้ง 4 ด้านคือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ในรูปของการบูรณาการเนื้อหาวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน โดยคำนึงถึงเด็กเป็นสำคัญ

3.2 ความสำคัญของการจัดประสบการณ์

เนื่องจากเด็กปฐมวัยช่วงอายุ 2-7 ขวบเป็นวัยที่มีพัฒนาการทั้ง 4 ด้านอย่างรวดเร็ว การส่งเสริมแนวการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมสำหรับเด็กจะต้องใช้วิธีการให้เด็กลงมือกระทำด้วยตนเองเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ (Learning by doing) โดยยึดหลักเด็กเป็นสำคัญ จึงมีความสำคัญมาก ดังที่จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) กล่าวว่า เด็กจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อการเรียนการสอนของเด็กได้รับประสบการณ์ตรง เด็กเหล่านั้นเขาจะได้พัฒนาการคิด การกระทำ โดยอิสระ สามารถนำความรู้ที่ได้จากประสบการณ์นั้นๆ มาใช้ในการดำรงชีวิต และสามารถแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ เด็กจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อการเรียนการสอนและประสบการณ์ที่ให้กับเด็กเป็นประสบการณ์ตรงเด็กลงมือปฏิบัติเอง การจัดประสบการณ์โดยยึดเด็กเป็นสำคัญ

อุทัย เพชรช่วย (2522 : 24) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ให้กับเด็กนั้นเด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนๆ ฝึกการทำกิจกรรมตามลำพังและการรวมกลุ่ม เด็กได้เรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งการเรียนรู้ในลักษณะนี้จะทำให้เกิดความเข้าใจกันได้ดี กว่าการเรียนรู้จากครูเสียอีก เพราะภาษาที่เด็กได้พูดสื่อสารกันนั้น สามารถสื่อความหมายได้ดีกว่าภาษาครู ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเปียเจต์ (Piaget) ที่กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ตรงได้เด็กได้แสดงออกในการคิดและการสนทนาระหว่างเด็กด้วยกัน จะทำให้เกิดความเข้าใจได้เร็วกว่าครูเป็นผู้อธิบาย

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่าเด็กเป็นวัยทองและเป็นวัยที่กำลังพัฒนาอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญา ฉะนั้นการจัดประสบการณ์เด็กวัยนี้จึงมีความสำคัญมาก โดยยึดเด็กเป็นสำคัญ ให้เด็กมีความคิด อิสระในการแสดงออก และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กด้วยกันในสภาพที่เป็นจริง จะทำให้เด็กเกิดการเรียนได้ดีตามศักยภาพสามารถพัฒนาการสื่อสารได้ดี

3.3 แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นการจัดสภาพแวดล้อม ประสบการณ์ให้เด็กได้มีโอกาสทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง โดยการใช้ร่างกายและประสาทรับรู้ต่างๆ เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน เกิดการเรียนรู้ตามจุดหมายที่กำหนดไว้ กล่าวคือ มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ซึ่งแนวคิดของนักปรัชญาการศึกษา นักปฐมวัยศึกษา และนักทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการหลายบุคคล มีอิทธิพลต่อการจัดประสบการณ์และกิจกรรมในระดับปฐมวัยศึกษา (พัชรี ผลโยธิน, 2537 : 121-125) ได้แก่

ล็อก (Lock) มีความเห็นว่า เด็กทารกนั้นเปรียบเสมือนผ้าขาว ประสบการณ์ต่างๆ และสิ่งแวดล้อมจะมีความสำคัญมากต่อการเจริญเติบโตของเด็กทำให้เด็กมีพัฒนาการที่แตกต่างกัน

สกินเนอร์ (Skinner) เชื่อว่าพฤติกรรมของคนเรานั้นเกิดจากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนั้นได้ด้วยตัวเสริมแรง ดังนั้นในการสอนครูสามารถนำเด็กไปสู่พฤติกรรมหรือการเรียนรู้ที่ต้องการได้

รูสโซ (Rousseau) นักปรัชญาชาวฝรั่งเศสซึ่งเชื่อในพื้นฐานความดีของสัญชาตญาณในมนุษย์เรา เป็นนักภูมิภาคนิยมที่มีความเห็นว่า ถ้าเราให้โอกาสเด็กเจริญเติบโตตามวิถีธรรมชาติแล้ว เด็กจะพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ เพราะฉะนั้นพ่อ แม่ หรือครู ควรหลีกเลี่ยงที่จะขัดขวางการเจริญเติบโตตามธรรมชาติของเด็กไม่บังคับเด็ก

ฟรอยด์ (Freud) มีความเห็นว่า อิทธิพลสำคัญที่สุดของพัฒนาการนั้นมาจากภายในตัวเด็ก ทั้งทางด้านอารมณ์ สังคมสติปัญญา และทางร่างกาย

เกเซล (Gesell) มีความเห็นว่า พัฒนาการของเด็กจะเป็นไปตามธรรมชาติ ตามอายุของเด็ก เมื่อถึงวันนั้นเด็กจะแสดงพฤติกรรมต่างๆ ได้โดยไม่ต้องไปเร่งหรือฝึกเด็ก นักการศึกษา หรือพ่อแม่ ควรให้อิสระเด็กในการทำกิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจ

เพียเจต์ (Piaget) นักจิตวิทยาชาวฝรั่งเศสได้อธิบายถึงกระบวนการคิด และสร้างความรู้ของเด็ก หลักการทางทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์หลายประการที่ช่วยให้ครูก็คิดสร้างสรรค์ จัดกิจกรรมและประสบการณ์ที่เหมาะสมให้กับเด็กกล่าวคือ

1. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่อาศัยความกระตือรือร้น ทั้งทางร่างกายและจิตใจของผู้เรียน
2. พัฒนาการแต่ละขั้นจะดำเนินไปตามลำดับขั้นตอน จะข้ามขั้นไม่ได้ และด้วยอัตราที่แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล
3. ภาษาไม่ใช่ปัจจัยที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้
4. พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กส่งเสริมได้ด้วยการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กคนอื่น ผู้ใหญ่และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

ภรณ์ คุรุรัตน์ (2540 : 50) ได้กล่าวว่า การสร้างรูปแบบการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เน้นการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนเด็กปฐมวัย การบูรณาการกิจกรรมที่สัมพันธ์กัน การปรับบทบาทครู การสร้างปฏิสัมพันธ์ เป็นการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัย โดยมีเป้าหมายพัฒนาเด็กในด้านทักษะทางภาษา ความคิดสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นและทักษะทางสังคมเป็นต้น นอกจากนี้ สิริมา ภิญโญ นันทพงษ์ (2538 : 64-65) กล่าวว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับเด็ก เด็กจะเรียนรู้โดยมีลำดับขั้นตอนสมองของเด็กจะพัฒนาอยู่เสมอ โดยจะใช้สภาพแวดล้อมเป็นแรงจูงใจให้เด็กอยากเรียนรู้ เด็กเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจากประสบการณ์ตรง เด็กมีโอกาสเรียนรู้อย่างอิสระ เปิดกว้างตามความสนใจ ครูมีบทบาทเป็นผู้จัดเตรียมประเมินผล จัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับเด็ก

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยตั้งอยู่บนพื้นฐานหลายแนวคิด การจะจัดประสบการณ์แบบใดนั้นขึ้นอยู่กับความเชื่อตามแนวความคิดแต่ละบุคคล แต่สิ่งสำคัญที่ทำให้การจัดประสบการณ์ให้บรรลุผลสำเร็จคือ บทบาทของครู ไม่ว่าจะเป็นการจัดสภาพแวดล้อม การจัดกิจกรรมล้วนแต่เป็นหน้าที่ของครูที่จะจัดประสบการณ์เสริมให้เด็กมีทัศนคติที่ดีในการเรียน อันจะนำไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้

3.4 หลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 23-24) ได้กำหนดหลักการจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็กไว้ดังนี้

กิจกรรมที่จัดควรคำนึงถึงตัวเด็กเป็นสำคัญ เด็กแต่ละคนมีความสนใจแตกต่างกัน จึงควรจัดให้มีกิจกรรมหลายประเภทที่เหมาะสมกับวัยตรงกับความสนใจและความต้องการของเด็กเพื่อให้เด็กได้มีโอกาสและความสามารถ กิจกรรมที่จัดควรมีทั้งกิจกรรมที่ให้เด็กทำเป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ และควรมีความสมดุล คือ ให้มีทั้งกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียน กิจกรรมที่ต้องเคลื่อนไหวและสงบ กิจกรรมที่เด็กริเริ่มและครูริเริ่ม

เวลาในการจัดกิจกรรมควรเหมาะสมกับวัย มีการยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็กเช่น

วัย 3 ขวบ มีช่วงความสนใจสั้นประมาณ 8 นาที

วัย 4 ขวบ มีช่วงความสนใจอยู่ประมาณ 12 นาที

วัย 5 ขวบ มีช่วงความสนใจอยู่ประมาณ 15 นาที

กิจกรรมที่จัดควรเน้นให้มีสื่อของจริงให้เด็กได้มีโอกาสสังเกต สำรวจ ค้นคว้า ทดลอง แก้ปัญหา ด้วยตนเอง มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเด็กคนอื่นๆ และผู้ใหญ่

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 10) ได้กำหนดหลักการประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็กอนุบาลไว้ดังนี้

1. จัดกิจกรรมโดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการ ความสนใจและสอดคล้องกับความสามารถของเด็กแต่ละคน
2. เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญารวมทั้งสัดส่วนให้เหมาะสมกับความสามารถของเด็กแต่ละวัย
3. จัดกิจกรรมให้เด็กเรียนรู้หลายรูปแบบ เช่น การทดลอง ทักษะศึกษา สนทนา แสดงความคิดเห็น ร้องเพลง ท่องคำคล้องจอง ฯลฯ ให้เด็กได้มีโอกาสทำงานเป็นรายบุคคล
4. จัดกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรงในสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และปฏิบัติจริงให้มากที่สุด
5. จัดกิจกรรมให้มีลักษณะสมดุลกันเช่น มีกิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมที่สงบและกิจกรรมที่เคลื่อนไหว และมีกิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและครูเป็นผู้ริเริ่ม
6. จัดกิจกรรมสอดแทรกการอบรมด้านคุณธรรมและจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ
7. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี ตามกำหนดวันและพิธีการของท้องถิ่น
8. จัดกิจกรรมที่ยืดหยุ่นตามสถานการณ์และสภาพของท้องถิ่น เหมาะสมกับสภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคมและสิ่งแวดล้อม

ซึ่งสอดคล้องกับพัฒนา ชัชพงศ์ (2530 : 113-114) ได้กล่าวถึง หลักการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัยไว้ว่า ไม่ได้จัดแบ่งเป็นรายวิชาแต่จะจัดในรูปของกิจกรรมซึ่งบูรณาการขึ้นเป็นหน่วยการสอนและจะประมวลทักษะต่างๆ ให้เด็กได้เรียนรู้โดยมีแนวการจัดประสบการณ์ที่ยึดหลักดังนี้

1. คำนึงถึงตัวเด็กเป็นสำคัญ
2. คำนึงถึงความแตกต่างและความสนใจของเด็กเป็นรายบุคคลควรจัดเตรียมประสบการณ์ที่เร้าความสนใจของเด็ก และมีความยากง่ายในแต่ละประสบการณ์ จัดกิจกรรมที่เปิดกว้างให้เด็กเล่นหรือลงมาทำได้ตามความสามารถของตนเองเช่น กิจกรรมการเล่นไม้บล็อก กิจกรรมการวาดภาพ ซึ่งเด็กๆ จะได้รับประสบการณ์ต่างๆ อีกทั้งประสบความสำเร็จ อันจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้กับเด็กในการทำกิจกรรมอื่นๆ ต่อไป

3. จัดประสบการณ์อย่างกว้างขวางให้เด็กเรียนรู้ได้หลายรูปแบบเช่น การปฏิบัติ การทดลอง การเล่นบทบาทสมมติ การเล่นเป็นกลุ่ม หรือเล่นเดี่ยว เป็นต้น

4. จัดให้เด็กเรียนรู้ในหลายทักษะจากกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งเช่น ในหน่วยสัตว์เลี้ยง ซึ่งมีกิจกรรมการเลี้ยงนก เด็กจะเรียนรู้และฝึกทักษะต่างๆ

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2538 : 4-5) ได้เสนอแนะแนวการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอนุบาล โดยกำหนดการจัดกิจกรรมในลักษณะบูรณาการขึ้นเป็นหน่วยการสอน และให้เด็กได้ทำกิจกรรม กิจกรรมประจำวันต่างๆ ที่เหมาะสมกับพัฒนาการเด็ก

อีกทั้งยังมีตารางกิจกรรมประจำวันที่กำหนดไว้โดยประมาณและสามารถปรับให้เหมาะสมกับเวลาเหตุการณ์ ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี สภาพชุมชนและท้องถิ่น ดังนี้

08.00 – 08.30	รับเด็ก
08.30 – 08.45	เคารพธงชาติ
08.45 – 09.00	ตรวจสอบสุขภาพ ไปห้องน้ำ
09.00 – 09.20	กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
09.20 – 10.20	กิจกรรมสร้างสรรค์ และกิจกรรมเสรี
10.20 – 10.30	พัก อาหารว่าง
10.30 – 10.50	กิจกรรมเสริมประสบการณ์ (กิจกรรมในวงกลม)
10.50 – 11.30	กิจกรรมกลางแจ้ง
11.30 – 12.00	พัก (รับประทานอาหารกลางวัน)
12.00 – 14.00	นอนพักผ่อน
14.00 – 14.20	เก็บที่นอน - ล้างหน้า
14.20 – 14.30	พัก (อาหารว่างบ่าย)
14.30 – 14.50	เกมการศึกษา
14.50 – 15.00	เตรียมตัวกลับบ้าน

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยจะออกมาในรูปของกิจกรรมประจำวัน ซึ่งในแต่ละวันจะมีการจัดกิจกรรมหลักให้แก่เด็ก 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมการเล่นกลางแจ้งและเกมการศึกษา แต่ละกิจกรรมจะมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกันออกไป

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2540 : 16-17) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ไว้ว่ามีวิธีดำเนินกิจกรรม 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน เป็นการเตรียมเด็กให้พร้อมและกระตุ้นให้เด็กสนใจที่จะร่วมกิจกรรมต่อไป กิจกรรมที่ใช้อาจเป็นการร้องเพลง คำคล้องจอง ปริศนาคำทาย ทำใบ้ ฯลฯ ซึ่งจะใช้ระยะเวลาสั้นๆ
2. ชี้นสอน เป็นการจัดกิจกรรมที่ต้องการให้เด็กได้รับความรู้และประสบการณ์ด้วยกิจกรรมหลายรูปแบบ เช่น

2.1 การสนทนา ชักถาม อภิปราย เป็นการพูดคุย ชักถามระหว่างครูกับเด็ก หรือเด็กกับเด็ก ซึ่งสื่อที่ใช้อาจเป็นของจริง ของจำลอง รูปภาพ สถานการณ์จำลอง ฯลฯ

2.2 การเล่านิทาน ครูจะเล่านิทานที่เกี่ยวกับเรื่องราวที่ครูต้องการให้เด็กเข้าใจหรือให้

ปฏิบัติตาม ส่วนมากจะเป็นการปลูกฝังหรือการสอนในเรื่องที่เป็นนามธรรม วิธีการนี้จะช่วยให้เด็กเข้าใจได้ดีขึ้น เพราะเด็กในวัยนี้จะชอบฟังนิทานและชอบเลียนแบบตัวละครในนิทานในการเล่านิทานอาจใช้รูปภาพ หุ่น หรือส่วนต่างๆ ของร่างกายประกอบ

2.3 การสาธิต การปฏิบัติการทดลองเป็นการสอนที่ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เพราะได้ทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ได้สังเกตเห็นการเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่ตนเองได้ทดลอง เป็นการฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหาและส่งเสริมให้เด็กมีความอยากรู้อยากเห็น และค้นพบความรู้ด้วยตนเอง

2.4 การจัดทัศนศึกษา เป็นการสอนที่ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงอีกรูปแบบหนึ่ง อาจเป็นการพาเด็กไปเรียนนอกห้องเรียน รอบบริเวณโรงเรียน แต่ครูจะต้องดูแลเอาใจใส่ในเรื่องความปลอดภัย

2.5 การประกอบอาหาร ในบางหน่วยงานที่สอนเกี่ยวกับผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์ต่างๆ ครูอาจให้เด็กมีส่วนร่วมในการประกอบอาหาร ทั้งนี้เด็กจะได้รับประสบการณ์การสังเกตการเปลี่ยนแปลงของอาหารดิบสุก รับประทานและกลิ่นของอาหาร เรียนรู้ด้วยการใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ และเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น

ในขณะที่เด็กทำกิจกรรมหรือหลังจากทำกิจกรรมเสร็จแล้วครูควรใช้คำถามปลายเปิดในลักษณะต่างๆ ที่ชวนให้คิด ไม่ควรใช้คำถามที่มีคำตอบ “ใช่” “ไม่ใช่” หรือมีคำตอบให้เด็กเลือก ครูควรใจเย็น ปล่อยให้เด็กคิดตอบ ฯลฯ

3. สรุปทบทวน เป็นการสรุปสิ่งต่างๆ ที่เรียนไปทั้งหมด ให้เด็กได้เข้าใจยิ่งขึ้น ซึ่งครูอาจใช้คำถาม เพลง คำคล้องจอง เกม ฯลฯ ในการสรุปเรื่องราว

สรุปได้ว่า หลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย มีจุดมุ่งหมายเพื่อเน้นให้เด็กมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้านคือ ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยยึดหลักการจัดในลักษณะบูรณาการ ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง จัดกิจกรรมให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง มีรูปแบบที่หลากหลาย สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ยึดหยุ่นตามเหตุการณ์ กิจกรรมมีความหมายต่อผู้เรียน และหลักการเหล่านี้สอดคล้องกับหลักการสร้างความสนใจของเด็กปฐมวัย

3.5 รูปแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยจะไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปแบบของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้ ได้พัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา กิจกรรมที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน อาจใช้ชื่อเรียกแตกต่างกันไปในแต่ละหน่วยงาน แต่ทั้งนี้ประสบการณ์ที่จัดต้องครอบคลุมประสบการณ์สำคัญ 9 ประการตามหลักสูตรได้แก่ การสื่อความคิดที่เป็นการกระทำ, การใช้ภาษา, การเรียนรู้ทางสังคม, การเคลื่อนไหว, ดนตรี, การจำแนกและการเปรียบเทียบ, จำนวน, มิติสัมพันธ์ (พื้นที่ / ระยะ) และเวลา และควรให้ยืดหยุ่นตามเนื้อหาที่เด็กสนใจหรือที่ครูมีส่วนริเริ่มกำหนดให้ เมื่อเด็กได้รับประสบการณ์สำคัญ และทำกิจกรรมในแต่ละหัวข้อเนื้อหาแล้ว เด็กจะเกิดแนวคิดตามที่ได้เสนอแนะไว้ในหลักสูตรได้แก่ ตัวเรา ครอบครัว โรงเรียนของฉัน บุคคลต่าง ๆ

กิจกรรมที่ควรจัดให้เด็กปฐมวัยเป็นประจำทุกวัน มีดังนี้

3.5.1 กิจกรรมเสรี

กิจกรรมเสรีหรือการเล่นตามมุม เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เล่นอิสระตามมุมการเล่นหรือมุมประสบการณ์หรือศูนย์การเรียนรู้ที่จัดไว้ในห้องเรียนเช่น มุมบล็อก มุมหนังสือ มุมร้านค้า มุมบ้าน มุมวิทยาศาสตร์หรือมุมธรรมชาติ เป็นต้น มุมต่างๆ เหล่านี้เด็กมีโอกาสเลือกเล่นได้อย่างเสรีตามความสนใจและ

ความต้องการของเด็ก ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มย่อย กิจกรรมการเล่นแต่ละประเภทจะสนองความต้องการตามธรรมชาติของเด็ก

3.5.2 กิจกรรมสร้างสรรค์

กิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา) เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กให้แสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการ การรับรู้เกี่ยวกับความงามและส่งเสริม กระตุ้นให้เด็กแต่ละคนได้แสดงออกมาตามความรู้สึกและความสามารถของตนเองโดยใช้ศิลปะเช่น การวาดภาพ ระบายสี การปั้น การฉีก ตัด ปะ การพิมพ์ การร้อย การประดิษฐ์ หรือวิธีการอื่นที่เด็กได้คิดสร้างสรรค์และเหมาะสมกับพัฒนาการ เช่น การเล่นพลาสติกส์สร้าง การสร้างรูปจากกระดาษพับห่อ ฯลฯ (กรมวิชาการ. 2540ก : 27 และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2541 : 35)

3.5.3 กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายอย่างอิสระตามจังหวะ เพื่อส่งเสริมให้เกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ เรียนรู้จังหวะ และควบคุมการเคลื่อนไหวของตนเองได้ โดยใช้จังหวะและดนตรีประกอบการเคลื่อนไหวเช่น เสียงเพลง คำคล้องจอง เสียงปรบมือ เครื่องเคาะจังหวะและอุปกรณ์อื่นๆ (กรมวิชาการ. 2540ก : 31 และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 31)

3.5.4 กิจกรรมเสริมประสบการณ์

กิจกรรมเสริมประสบการณ์หรือกิจกรรมในวงกลม เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เด็กได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ ฝึกการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นเป็นกลุ่ม ทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่จัดมุ่งฝึกให้เด็กมีโอกาส ฟัง พูด สังเกต คิด แก้ปัญหา ใช้เหตุผลและฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งที่เรียน และเพิ่มพูนทักษะต่างๆ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์สามารถจัดได้หลายวิธี เช่น

3.5.4.(1) การสนทนาอภิปราย

เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาในการพูด การฟัง รู้จักแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งสื่อที่ใช้อาจเป็นของจริง ของจำลอง รูปภาพ สถานการณ์จำลอง ฯลฯ

3.5.4.(2) การเล่านิทาน

เป็นการเล่าเรื่องต่างๆ ส่วนมากจะเป็นเรื่องที่เน้นการปลูกฝังให้เกิดคุณธรรม จริยธรรม วิธีการนี้จะช่วยให้เด็กเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น ในการเล่านิทาน สื่อที่ใช้อาจเป็นรูปภาพ หนังสือนิทาน หุ่น การแสดงทางประกอบการเล่าเรื่อง

3.5.4.(3) การสาธิต

เป็นการจัดกิจกรรมที่ต้องการให้เด็กได้สังเกต และเรียนรู้ตามขั้นตอนของกิจกรรมนั้นๆ ในบางครั้งครูอาจให้เด็กอาสาสมัครเป็นผู้สาธิตร่วมกับครู เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงเช่น การเพาะเมล็ด การปลูกโป่ง การเล่นเกมการศึกษา

3.5.4.(4) การทดลอง / ปฏิบัติการ

เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เพราะได้ทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ได้สังเกตการเปลี่ยนแปลง ฝึกการสังเกต การคิดแก้ปัญหา ส่งเสริมให้เด็กมีความอยากรู้อยากเห็น และค้นพบด้วยตนเองเช่น การประกอบอาหาร การทดลองวิทยาศาสตร์ง่ายๆ การเลี้ยงหนอนผีเสื้อ การปลูกพืช ฯลฯ

3.5.4.(5) การศึกษานอกสถานที่

เป็นการจัดกิจกรรมที่ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงอีกรูปแบบหนึ่ง โดยการพาเด็กไปทัศนศึกษาสื่อต่างๆ รอบโรงเรียนหรือสถานที่นอกโรงเรียนเพื่อเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์แก่เด็ก

3.5.4.(6) การเล่นบทบาทสมมติ

เป็นการให้เด็กเล่นสมมติตนเองเป็นตัวละครต่างๆ ตามเนื้อเรื่องในนิทาน หรือเรื่องราวต่างๆ อาจใช้สื่อประกอบการเล่นสมมติเพื่อสร้างความสนใจ และก่อให้เกิดความสนุกสนานเช่น หุ่นสวมศีรษะ ที่คาดศีรษะรูปคนและสัตว์รูปแบบต่างๆ เครื่องแต่งกายและอุปกรณ์ของจริงชนิดต่างๆ

3.5.4.(7) การร้องเพลง เล่นเกม ท่องคำคล้องจอง

เป็นการจัดให้เด็กได้แสดงออกเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน และเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาและจังหวะ (กรมวิชาการ. 2540ก : 36-37 และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2541 : 43)

3.5.5 กิจกรรมกลางแจ้ง

กิจกรรมกลางแจ้งหรือการเล่นกลางแจ้ง เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้มีโอกาสออกไปนอกห้องเรียนไปสู่สนามเด็กเล่นทั้งที่เป็นกลางแจ้งและในร่ม เพื่อให้เด็กได้ออกกำลังกาย เคลื่อนไหวร่างกายและแสดงออกอย่างอิสระ โดยยึดเอาความสนใจและความสามารถของเด็กแต่ละคนเป็นหลัก กิจกรรมกลางแจ้งควรจัดให้เด็กเล่นเช่น การเล่นเครื่องเล่นสนาม การเล่นทราย การเล่นน้ำ การเล่นสมมติในบ้านตุ๊กตาหรือบ้านจำลอง การเล่นในมุมช่างไม้ การเล่นกับอุปกรณ์กีฬา และการเล่นเกมการละเล่น (กรมวิชาการ. 2540ก : 38-41 และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2541 : 47)

3.5.6 เกมการศึกษา

เกมการศึกษาเป็นเกมการเล่นที่ช่วยพัฒนาสติปัญญา มีกระบวนการในการเล่นตามชนิดของเกมประเภทต่างๆ มีกฎเกณฑ์ต่างๆ เด็กสามารถเล่นคนเดียวหรือเล่นเป็นกลุ่มได้ ช่วยให้เด็กรู้จักสังเกตคิดหาเหตุผลและเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสี รูปร่าง จำนวน ประเภท และความสามารถสัมพันธ์เกี่ยวกับพื้นที่ระยะเช่น เกมจับคู่ แยกประเภท จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับ โดมิโน ลีोटโต ภาพตัดต่อ ต่อตามแบบ ฯลฯ (กรมวิชาการ. 2540ก : 43 - 44 และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2541 : 51)

จากเอกสารที่ได้ศึกษามาสรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยมีหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบยึดหลักการจัดในลักษณะบูรณาการ ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง จัดกิจกรรมให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง กิจกรรมมีความหมายต่อเด็ก มีจุดหมายเพื่อเน้นให้เด็กพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ - ใจ สังคม และสติปัญญา มีการยืดหยุ่นตามเหตุการณ์ โดยคำนึงถึงความสนใจและความสามารถของแต่ละคนเป็นหลัก

3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

งานวิจัยต่างประเทศ

ไบรแอนท์ และฮังเกอร์ฟอร์ด (Bryant and Hungerford. 1977 : 44 - 49) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์กลวิธีสอนความคิดรวบยอดและค่านิยมทางสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนอนุบาล โดยทดลองสอนเรื่องสิ่งแวดล้อมและปัญหามลภาวะ ใช้เวลาทดลองสอน 1 เดือน ผลปรากฏว่านักเรียนอนุบาลสามารถสร้างความคิดรวบยอดเกี่ยวกับผลสืบเนื่องของสิ่งแวดล้อม และสำนึกในหน้าที่ของพลเมืองที่มีต่อสิ่งแวดล้อม และได้อภิปรายเพิ่มเติมว่า ข้อค้นพบนี้มีความสำคัญมาก เนื่องจากว่าวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสอนเช่นนี้ ในระดับอนุบาลมีน้อยมากและการสอนเช่นนั้นก็มีใช้สิ่งที่กระทำได้โดยง่าย

งานวิจัยในประเทศ

อุบล เวียงสมุทร (2540 : 63-75) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์หุ่นมือโดยใช้ภาษากลางควบคู่กับภาษาถิ่น และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลาง โดยศึกษากับเด็กอายุ 5 – 6 ปี จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน การทดลองใช้เวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 20 นาที ผลการทดลองพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลางควบคู่กับภาษาท้องถิ่น มีความพร้อมทางภาษาแตกต่างจากเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เนื่อน้อง สันบุญ (2541 : 131) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน และเด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู โดยศึกษากับเด็กอายุ 5-6 ปี จำนวน 45 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 15 คน กลุ่มทดลองที่ 2 จำนวน 15 คน และกลุ่มควบคุม 15 คน การทดลองใช้เวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 20 นาที ผลการทดลองพบว่าความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน และเด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

สนธยา อ่อนน้อม (2538 : 96) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการเสริมแรงในกิจกรรมการเล่าเรื่อง ที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่าเรื่องแบบครูให้การเสริมแรงมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่าเรื่องแบบปกติ อรุณี เอี่ยมพงษ์ (2538 : 54) ได้ศึกษาความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสนทนาโดยการเสริมประสบการณ์คณิตศาสตร์ประกอบสื่อกับเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสนทนาโดยการเสริมประสบการณ์คณิตศาสตร์ประกอบคำถาม มีความพร้อมทางคณิตศาสตร์ด้านความสามารถในการคิดคำนวณและความสามารถในการใช้เหตุผลแตกต่างกัน

อารีรัตน์ ญาณะสร (2544 : 60-65) ได้ศึกษาพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารเป็นกลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยก่อนจัดประสบการณ์ และระหว่างจัดประสบการณ์ การประกอบอาหารเป็นกลุ่มในแต่ละสัปดาห์พฤติกรรมความร่วมมือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 โดยเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมความร่วมมือระหว่างการจัดประสบการณ์การประกอบอาหารเป็นกลุ่มในแต่ละสัปดาห์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์การประกอบอาหาร สรุปได้ว่า กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่让孩子ได้ลงมือปฏิบัติจากของจริง ได้เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 การประกอบอาหารทำให้เด็กได้รู้จักลงมือทำ และนำไปสู่ผลลัพธ์ด้วยตัวของเด็กเอง เด็กได้เรียนรู้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษา และมีพัฒนาการทุกด้าน ความมีระเบียบวินัยในตนเองก็เป็นพฤติกรรมหนึ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้ในการจัดประสบการณ์การประกอบอาหาร โดยเฉพาะการทำงานเป็นกลุ่มนั้น ทำให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กันในการทำงานร่วมกัน เด็กจะแสดงพฤติกรรมออกมาด้วยความสนใจ ซึ่งเด็กจะได้พัฒนาทักษะที่พึงประสงค์ คือมีความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา มีวินัย มีความอดทน อดกลั้น มีความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ตลอดจนยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย โดยการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร

จากงานวิจัยการจัดประสบการณ์กิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยมีหลายลักษณะและในการจัดกิจกรรมก็สามารถจัดได้หลายรูปแบบเช่น การปฏิบัติทดลอง การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือ การเล่าเรื่องตามรูปภาพ หนังสือ การใช้ปริศนาคำทายและเพลง ทำให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านภาษาสูงขึ้น ซึ่งเป็นพัฒนาการที่สามารถนำไปใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงในระดับต่อไป

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร

4.1 ความหมายของการจัดประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร

แจ๊คแมน (Jackman. 1997 : 190) กล่าวว่ากิจกรรมการประกอบอาหารเป็นกิจกรรมที่เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เรียนรู้จากกระบวนการในการทำงาน เริ่มตั้งแต่การวางแผนไปจนถึงการทำความสะอาดอุปกรณ์และสถานที่ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการประกอบอาหารจะทำให้เด็กได้รับความรู้ เกิดความรู้สึกประสบความสำเร็จและเป็นการปลูกฝังลักษณะนิสัยในการรับประทานอาหารที่ติดตัวไปตลอดชีวิต

วไลพร พงษ์ศรีทัศน์ (2533 : 6) และบุญประจักษ์ วงษ์มงคล (2536 : 8) กล่าวว่ากิจกรรมการประกอบอาหาร เป็นการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือทดลองและปฏิบัติการด้วยตนเองจากของจริง โดยใช้ประสาทสัมผัสในการเรียนรู้

ปวีณา (นามแฝง) (2539 : 113) กล่าวว่ากิจกรรมการประกอบอาหารเป็นกระบวนการที่ทำให้เด็กรู้จักคิด ลงมือทำ และนำไปสู่ผลลัพธ์ด้วยตัวของเด็กเอง ซึ่งจะเป็นรากฐานสำคัญต่อการคิดและเรียนรู้ในเรื่องอื่นๆ ด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 45) กล่าวว่า การประกอบอาหารเป็นกิจกรรมที่เด็กจะได้รับประสบการณ์ตรงจากการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของอาหารดิบ – สุก รับรู้รสและกลิ่นของอาหาร เรียนรู้ด้วยการใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ และเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น

สรุปได้ว่า กิจกรรมการประกอบอาหารหมายถึง การจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือทดลอง และปฏิบัติการด้วยตนเองจากของจริง โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการเรียนรู้ เด็กได้เรียนรู้จากกระบวนการในการทำงาน รู้จักคิด ลงมือทำ และนำไปสู่ผลลัพธ์ด้วยตัวของเด็กเอง

4.2 จุดมุ่งหมายและความสำคัญของการจัดประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร

การประกอบอาหารเป็นกิจกรรมที่สนุกสนานและสร้างความสนใจในการเรียนรู้ของเด็กเป็นอย่างดี กิจกรรมนี้ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อผลงานหรืออาหารที่ทำเสร็จ แต่อยู่ที่กระบวนการระหว่างการทำกิจกรรมเป็นสำคัญ

นิตยา ประพุดติกิจ (2539 : 41 - 42) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์โดยการประกอบอาหารมีส่วนช่วยให้เด็กเรียนรู้ในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ภาษา เด็กได้อภิปรายเกี่ยวกับการวางแผนร่วมกัน ได้ฟังและปฏิบัติตามวิธีทำ ได้เรียนรู้ศัพท์ใหม่ๆ ได้อ่านสูตรและวิธีทำ
2. สังคมศึกษา เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับกิจกรรมที่บ้าน ได้ทำงานเป็นกลุ่ม ได้เรียนรู้ว่าอาหารมาจากไหน และขนส่งมาได้อย่างไร
3. วิทยาศาสตร์ ได้เรียนรู้ว่าอาหารได้มาจากอะไรบ้าง และมีการเปลี่ยนรูปร่างอย่างไร

4. คณิตศาสตร์ ได้ชี้แจง วัดเครื่องปรุง ได้เข้าใจเรื่องปริมาณและการซื้อขาย

5. สุขภาพและความปลอดภัย เด็กเข้าใจว่ามีอาหารหลายชนิดที่ช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโต เข้าใจว่าการทำอาหารสามารถทำได้อย่างปลอดภัย เด็กได้ฝึกฝนเกี่ยวกับการสร้างสุขนิสัยที่ดี เช่น การล้างมือ การล้างภาชนะ อีกทั้งช่วยให้เด็กเกิดภาพพจน์ที่ดีเกี่ยวกับตนเอง เพราะได้ทำสิ่งที่มีคุณประโยชน์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2537 : 7) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์การประกอบอาหารไว้ ดังนี้

1. สนุกสนาน ปลอดภัย ให้เด็กรักการทำงาน
2. ได้สังเกตกระบวนการเปลี่ยนแปลง
3. สร้างทัศนคติที่ดีในการรับประทานอาหาร
4. ส่งเสริมพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา
5. ฝึกการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ การสังเกต การชิมรส การดมกลิ่น การฟังเสียง

การสัมผัส

6. รู้จักขั้นตอนการเตรียม จัดเก็บและทำความสะอาด
7. รู้จักมารยาทในการรับประทานอาหาร
8. เพิ่มพูนพัฒนาการทางภาษา
9. เพิ่มทักษะกระบวนการคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์
10. รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม

เคลฟแสดด (Klefstad. 1995 : 33) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์การประกอบอาหารมีประโยชน์ ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ดังนี้

1. ภาษา การเขียนและการอ่าน เด็กคุ้นกับเสียงอักษร ลำดับเหตุการณ์ คิดภาษามาอธิบายเหตุการณ์ ใช้ภาษาอธิบายเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น สังเกตการเขียนคำ และสร้างหนังสือขึ้นมา

2. คณิตศาสตร์ เด็กได้เรียนรู้ทักษะการวัด การกะประมาณ ความคิดรวบยอดของค่าว่ามากกว่า – น้อยกว่า มาก – น้อย เต็ม – วางเปล่า เปรียบเทียบจำนวน การนับ

3. วิทยาศาสตร์ เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ฝึกทักษะการสังเกต จัดตกแต่งอาหาร

4. ทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก เด็กได้ตัดหรือหั่นส่วนผสม จัดตกแต่งอาหาร

5. ศิลปะ โดยการนำเศษวัสดุที่เหลือจากการประกอบอาหารเช่น เปลือกไข่ เปลือกไข่

มาสร้างสรรค์งานศิลปะ

6. สุขภาพอนามัย ฝึกให้มีสุขนิสัยที่ดี รักษาความปลอดภัย รู้จักแยกแยะอาหารที่มีประโยชน์ รู้จักใช้อุปกรณ์ในการประกอบอาหารอย่างปลอดภัย

7. ดนตรี เด็กร้องเพลงที่เกี่ยวกับการประกอบอาหาร เล่นกับนิ้วมือ หรือเขียนเนื้อเพลง

8. การเรียนรู้ทางสังคม พัฒนาพฤติกรรมความร่วมมือและทักษะทางสังคม การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม เรียนรู้จากเพื่อนและให้คำแนะนำแก่เพื่อน

บรูเวอร์ (Brewer. 1995 : 397) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการจัดประสบการณ์การประกอบอาหารดังนี้

1. วิทยาศาสตร์ สังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เช่น การละลาย เปลี่ยนจากนิ่มเป็นแข็ง ขนาดเล็กลง ขนาดใหญ่ขึ้น และการเปลี่ยนแปลงจากน้ำกลายเป็นไอ เป็นต้น

2. ภาษา เรียนรู้คำศัพท์เช่น ต้ม ตุ่น ม้วน นวด บด ตัดออกเป็นก้อนลูกบาศก์เล็ก ตัดออก

เป็นขั้นเล็ก ๆ เป็นต้น รู้จักชื่ออาหาร ชื่ออุปกรณ์

3. คณิตศาสตร์ เปรียบเทียบปริมาณ การวัด

4. การเรียนรู้ทางสังคม การร่วมมือกันทำงานเรียนรู้เกี่ยวกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผลิตอาหาร ประเพณีเกี่ยวกับอาหาร

5. ความสามารถในการอ่านและเขียน เด็กอ่านแผ่นชาร์ตรายการอาหาร หลังจากอ่านหรือฟังเรื่องราวต่างๆ แล้วทำอาหารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ เขียนรายการอาหาร สะสมภาพอาหารหรือวาดภาพอาหารที่ชอบที่สุดทำเป็นสมุดภาพ

แจ็กแมน (Jackman. 1997 : 191) กล่าวว่าในการจัดประสบการณ์การประกอบอาหารมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ควรกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ดังนี้

1. รู้จักรับผิดชอบ เป็นอิสระ และประสบความสำเร็จ
2. เรียนรู้เกี่ยวกับโภชนาการและอาหารหมู่ต่าง ๆ
3. ทำงานอย่างอิสระและความร่วมมือในกลุ่มย่อย (เด็กอ่อนกว่า, เด็กกลุ่มเล็กกว่า)
4. ทำงานจนเสร็จสมบูรณ์ ตั้งแต่เตรียมการไปจนถึงการทำความสะดวก
5. เรียนรู้เกี่ยวกับอาหารใหม่ ๆ และส่วนประกอบอาหารจากวัฒนธรรมอื่น ๆ
6. เรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพที่แตกต่างกันในอาหารแต่ละประเภท และอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาหาร เช่น ช่างนา ช่างสวน พ่อครัว ฯลฯ

เช่น ช่างนา ช่างสวน พ่อครัว ฯลฯ

7. รู้จักคำและความคิดรวบยอด เช่น การวัด ละเอียด นวด เขย่า เป็นต้น
8. พัฒนาทักษะการอ่านเบื้องต้นจากชาร์ตแสดงวิธีการปรุงอาหาร
9. เรียนรู้ความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์
10. พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก กล้ามเนื้อมัดใหญ่ การประสานสัมพันธ์ระหว่างตาและมือ
11. กิจกรรมการประกอบอาหารนำไปสู่กิจกรรมอื่น เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การขีด

หุ่น ศิลปะ ฯลฯ

ดาห์ล (Dahl. 1998 : 81-82) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการจัดประสบการณ์การประกอบอาหารดังนี้

1. การอ่าน เด็กอ่านรายการอาหารซึ่งแสดงด้วยรูปภาพที่มีคำหรือจำนวน
2. คณิตศาสตร์ เด็กเรียนรู้โดยการนับ การวัด การเรียงลำดับ การกะประมาณ
3. วิทยาศาสตร์ พัฒนาทักษะการใช้ประสาทสัมผัส เด็กทุกคนมีโอกาสนที่จะดม สัมผัส ชิม

ครูใช้คำถามกระตุ้นให้เกิดสังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

4. กิจกรรมสร้างสรรค์ เด็กใช้จินตนาการในการประกอบอาหาร ตกแต่งรูปร่าง รูปทรง

การเลือกใช้สี

5. เรียนรู้ทักษะทางสังคม เป็นตัวของตัวเอง ปฏิบัติตามข้อตกลง ช่วยเหลือ แบ่งปัน และ

ร่วมมือกับผู้อื่น

6. การวาดและเขียน เด็กบันทึกประสบการณ์การประกอบอาหารที่โรงเรียนหรือที่บ้าน

พร พันธโอสถ (2543 : 32) เด็กบันทึกประสบการณ์การประกอบอาหารที่โรงเรียนหรือที่บ้าน การพัฒนาเจตนาของตัวเด็กแล้วการแปรเปลี่ยนจากเมล็ดข้าวแข็งๆ มาเป็นผลแบ่งหรือเป็นน้ำ และท้ายสุดกลับกลายเป็นอาหารหรือขนมหลากหลายรูปแบบ กล่าวได้ว่าเป็นกระบวนการที่น่าอัศจรรย์ใจชวนตื่นเต้น ด้วยเหตุนี้เด็กจึงใจจดใจจ่อเรียนรู้ไปกับกระบวนการทำอาหารจนกลายมาเป็นอาหารให้เด็กกับ

ประทานและแบ่งปันกับเพื่อนๆ การได้เห็น ได้ทำ และภาคภูมิใจกับการทำอาหาร ทำให้เด็กเห็นคุณค่าของการทำงานและพัฒนาขึ้นมาเป็นพลังเจตจำนงในตัวเด็กภายหลัง

ดังนั้น การจัดประสบการณ์โดยการประกอบอาหารมีประโยชน์ต่อเด็กมาก ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทั้งในเรื่องภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ดนตรี ศิลปะ การใช้กล้ามเนื้อเล็ก สุขภาพอนามัย และจิตใจ สังคมและสติปัญญา ดังเอกสารที่ได้ศึกษามา

4.3 ขั้นตอนการจัดประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร

สำนักคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2535? : 4-8) กล่าวถึงขั้นตอนการจัดประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร ดังนี้

1. ขั้นเตรียมงาน มีรายละเอียด ดังนี้

- 1.1 ครูลำดับขั้นตอนการประกอบอาหารที่จะนำมาให้เด็กทำ
- 1.2 ทำแผนภูมิรายการอาหาร (อาจจะมีการวางแผนภูมิ)
- 1.3 ปรึกษารื้อหรือกันระหว่างครูกับนักเรียน
- 1.4 ติดต่อขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการจัดเตรียมสิ่งที่นำมาประกอบอาหาร

เตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์ในการประกอบอาหาร

2. ขั้นปฏิบัติ

2.1 ก่อนลงมือประกอบอาหารควรปฏิบัติดังนี้

- 2.1.1 ครูจัดแผนภูมิภาพ และขั้นตอนในการประกอบอาหารให้เด็กเห็นชัดเจน
- 2.1.2 ครูวางแผนและจัดแบ่งงานให้เหมาะสมกับความสามารถของเด็ก
- 2.1.3 ครูจัดวางอุปกรณ์ทุกอย่างให้เด็กเห็นตามขั้นตอนการทำพร้อมกับแนะนำวิธี

การใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ

- 2.1.4 ข้อควรระวังในการใช้ และความปลอดภัย
- 2.1.5 ให้เด็กล้างมือให้สะอาดก่อนเริ่มประกอบอาหาร

2.2 ขณะประกอบ ควรปฏิบัติดังนี้

- 2.2.1 ครูลงมือสาธิตการประกอบอาหารตามขั้นตอน (อย่างช้า ๆ) ในขั้นนี้

ครูอาจให้เด็กลงมือปฏิบัติด้วย

- 2.2.2 กระตุ้นให้เด็กหัดสังเกตถึงความเปลี่ยนแปลงของอาหารในขณะสาธิต
- 2.2.3 ฝึกเด็กให้รู้จักการรอคอย รู้จักมารยาทในการทำงานร่วมกัน
- 2.2.4 ให้เด็กรู้จักแบ่งหน้าที่ในการทำงาน เช่น จัดเก็บสิ่งของที่ใช้แล้วเข้าที่

เก็บโต๊ะ ทำความสะอาดโต๊ะ เก็บถ้วยชาม แก้วน้ำ และทำความสะอาดภาชนะ

3. ขั้นสรุปกิจกรรม ฝึกให้เด็กปฏิบัติดังนี้

- 3.1 ให้เด็กเล่าประสบการณ์ ขั้นตอนการทำงาน
- 3.2 สนทนา พูดคุยกับเด็กในข้อที่เกิดความสงสัย หรือเกิดปัญหา
- 3.3 ช่วยแนะนำสิ่งที่ควรเรียนรู้จากกิจกรรม
- 3.4 กระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็นจากการร่วมกิจกรรม

จากเอกสารที่กล่าวมาข้างต้น ขั้นตอนการจัดประสบการณ์โดยการประกอบอาหารเริ่มตั้งแต่

เตรียมงาน ปรึกษารื้อหรือระหว่างครูกับเด็กว่า จะทำอาหารอะไร วันไหน เพื่อจะได้จัดเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ในการประกอบอาหารให้พร้อม

ขั้นปฏิบัติ	ให้เด็กวางแผนงานกันทำ ครูแนะนำให้เด็กระมัดระวังการใช้อุปกรณ์ ดูแลความปลอดภัย ในขณะที่เด็กทำกิจกรรม ให้เด็กลงมือประกอบอาหารด้วยตนเอง โดยครูคอยให้ความช่วยเหลือในโอกาสที่เหมาะสม หลังจากทำอาหารเสร็จแล้ว เด็กเก็บอุปกรณ์ไปล้างและทำความสะอาดสถานที่
ขั้นสรุป	ให้เด็กเล่าประสบการณ์การทำงาน ครูกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็นจากการทำงานร่วมกัน

4.4 บทบาทครูในการจัดประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร

แจ๊คแมน (Jackman. 1997 : 191-192) กล่าวถึงบทบาทครูในการจัดประสบการณ์โดยการประกอบอาหารดังนี้

1. วางแผนการจัดประสบการณ์การประกอบอาหาร
2. หาข้อมูลว่าเด็กแพ้อาหารประเภทใด
3. หาข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อของแต่ละครอบครัวเกี่ยวกับอาหาร เช่น อาหารประเภทใดรับประทานได้อาหารประเภทใดรับประทานไม่ได้
4. บูรณาการการจัดประสบการณ์การประกอบอาหารให้เข้ากับเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้
5. อธิบายข้อจำกัดและบทบาทของเด็ก เช่น ล้างมือด้วยสบู่และน้ำก่อนและหลังการเตรียมอาหารและให้เด็กช่วยกันตั้งกฎเกณฑ์ในขณะประกอบอาหาร
6. ในเด็กเล็ก ให้เด็กปฏิบัติง่าย ๆ เช่น ล้างผัก – ผลไม้ หั่นผัก – ผลไม้ ผสมส่วนประกอบของอาหารเข้าด้วยกันแล้วชิม เพื่อให้เด็กรู้สึกว่าการประกอบอาหารสำเร็จโดยไม่ต้องลงมือประกอบอาหาร
7. ครูปฏิสัมพันธ์กับเด็ก ให้ข้อสรุปที่ถูกต้องเกี่ยวกับอาหาร การกะประมาณ อุปกรณ์และกระบวนการต่างๆ พูดซ้ำๆ เพื่ออธิบายให้เด็กฟัง เด็กจะได้เกิดการเรียนรู้ทักษะทางภาษา
8. อภิปรายเกี่ยวกับอาหารร่วมกับเด็ก เช่น กลิ่นของอาหาร ส่วนผสม รสชาติ รูปร่าง เป็นต้น
9. มีเวลาเพียงพอในการประกอบอาหาร เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทั้งจากกระบวนการในการทำงานและผลของงาน
10. ในเด็กโต ครูอธิบายลำดับขั้นการเจริญเติบโตของอาหาร การเก็บเกี่ยว การบรรจุ การขนส่ง ร้านค้าหรือตลาด การย้าย การขนส่งไปยังบ้าน การประกอบอาหารและการเสิร์ฟ ครูมีเวลาเพียงพอที่จะตอบคำถามของเด็ก ให้เด็กได้ทบทวนสิ่งที่เรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลายเช่น เล่นเกมลืดยอดโต เกมจับคู่ อ่านหนังสือ สร้างหนังสือ ทดสอบศึกษา

จะเห็นได้ว่าบทบาทครูในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การประกอบอาหาร ครูจะต้องวางแผนการจัดประสบการณ์ ทราบข้อมูลเกี่ยวกับเด็กแต่ละคนว่าแพ้อาหารหรือไม่สามารถรับประทานอาหารประเภทใด ให้โอกาสเด็กได้ลงมือทำด้วยตนเอง ให้เวลาอย่างเพียงพอในการทำอาหาร และในขณะที่เด็กประกอบอาหารครูมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก กระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้

4.5 ข้อเสนอแนะและข้อควรระวังในการจัดประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2535 : 8) กล่าวว่าในการจัดประสบการณ์การประกอบอาหารมีสิ่งที่ครูจะต้องคำนึงถึง ดังนี้

1. คำนึงถึงความปลอดภัย ให้เด็กล้างมือก่อนและหลังการทำอาหาร
2. คำนึงถึงเวลา

3. คำนึงถึงอันตรายและความปลอดภัย กรณีของมีคม ครูพยายามเลือกมีดที่ไม่คมมากนัก และเลือกมีดที่มีขนาดเหมาะสมกับมือเด็ก ครูต้องใกล้ชิดกลุ่มที่ใช้อุปกรณ์ที่มีอันตราย

นิตยา ประพฤติกิจ (2539 : 40 - 41) กล่าวว่าในการจัดประสบการณ์การประกอบอาหาร มีสิ่งที่ครูจะต้องคำนึงถึง ดังนี้

1. เลือกสูตรง่าย ๆ ที่เด็กสามารถปฏิบัติตามได้โดยดูจากรูปภาพ
2. คอยดูแลอย่างสม่ำเสมอ และพร้อมที่จะให้คำแนะนำ
3. ฝึกฝนและดูแลอย่างใกล้ชิดเมื่อใช้เตาและของร้อน ถ้าไม่สะดวกครูอาจทำเองเมื่อถึงขั้นตอนนี้

ตอนนี้

4. สนทนาเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ถูกต้อง และการป้องกันอันตราย
5. ฝึกให้เด็กมีนิสัยที่ถูกสุขลักษณะ นั่นคือ ล้างมือให้สะอาดก่อนและหลังทำอาหาร และ

ภาชนะต้องสะอาด

6. การทำอาหารต้องสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องที่กำลังสอนอยู่เช่น สุขภาพอนามัย วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษาและวันเทศกาล

7. วาดรูปภาพเครื่องปรุงบนกระดานชาร์ต เพื่อให้เด็กได้ดูและตรวจสอบ

8. ให้เด็กได้รู้จักเครื่องชั่ง ตวง วัด ก่อนปฏิบัติจริง เช่น ให้รู้จักใช้ช้อนตวง ถ้วยตวง โดยให้ตวงแบ่งหรือเม็ดทรายละเอียดก่อน

9. พยายามเลือกการทำอาหารที่ง่าย ๆ เพื่อให้เด็กสามารถทำได้เอง ได้รับความสำเร็จ ภาคภูมิใจ และพึงพอใจในประสบการณ์ที่ได้รับ

10. ให้เวลาเด็กอย่างพอเพียงในการทำอาหาร

11. ควรให้เด็กทั้งห้องทำอาหารพร้อมๆ กัน แต่ผลัดเปลี่ยนกันมาทำ จนกระทั่งทุกคนได้ทำอาหารซึ่งอาจเป็นขั้นตอนใดก็ได้

ดาห์ล และบรูเวอร์ (Dahl. 1998 : 82 – 83 ; Brewer. 1995 : 396 - 397) มีความเห็นสอดคล้องกันในการจัดประสบการณ์การประกอบอาหารว่ามีข้อเสนอแนะและข้อควรระวัง ดังนี้

1. เลือกประกอบอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ มีวิธีปรุงอาหารง่ายๆ และส่วนประกอบของอาหารหาได้ง่าย มีในท้องถิ่น

2. วุฒิภาวะและความสามารถของเด็ก อาจให้เด็กทำเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มเล็ก

3. คำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเช่น การใช้มีดหรือให้เด็กอยู่ห่างจากแหล่งที่ให้ความร้อน

4. ระมัดระวังในเรื่องของความสะอาด ให้เด็กล้างมือก่อนและหลังการประกอบอาหาร

5. ให้เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตัวเอง เด็กมีอิสระในการทำงาน และแสดงความคิดเห็น

6. เลือกหาวิธีการปรุงอาหารที่มีขั้นตอนง่ายๆ จากมารดา ผู้ปกครองหรือจากหนังสือต่าง ๆ

พร พันธุ์โอสถ (2543 : 32-33) กล่าวถึงข้อที่พึงตระหนักในการดำเนินกิจกรรมการประกอบอาหาร ดังนี้

1. เด็กควรมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นจนจบ เพราะเป็นการพัฒนาความคิด การมองสิ่งต่างๆ อย่างสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน

2. เด็กควรมีส่วนร่วมในการทำอาหารร่วมกับครูไม่ใช่เป็นเพียงผู้ดู

3. ถ้าสามารถทำได้ ไม่ควรใช้ส่วนผสมของอาหารซึ่งสำเร็จรูป เช่น ไม่ควรใช้กะทิสำเร็จรูป หรือผลไม้กระป๋อง

4. ส่วนประกอบของอาหารบางอย่างซึ่งต้องใช้เวลาในการเตรียม สามารถนำมาทำล่วงหน้าในระหว่างกิจกรรมเล่นสร้างสรรค์

ดังนั้น การจัดประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร มีข้อเสนอแนะและข้อควรระวังในเรื่องของความสะอาด ความปลอดภัย เลือกประกอบอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ มีวิธีการปรุงง่าย ๆ เหมาะกับวัยและความสามารถของเด็ก ส่วนประกอบของอาหารหาได้ง่าย มีในท้องถิ่นและที่สำคัญคือ ให้เด็กลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ดังเอกสารที่ได้ศึกษามา

4.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร

วไลพร พงษ์ศรีทัศน์ (2533 : 63-67) ได้ศึกษาผลการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลองประกอบอาหารปกติ ที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 4 – 5 ปี ที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลองประกอบอาหาร มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายทักษะพบว่า ทักษะการสังเกต ทักษะการจำแนก ทักษะการสื่อความหมาย ทักษะการลงความเห็น และทักษะการหาสมมติสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลองประกอบอาหาร สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปกติส่วนทักษะการวัดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลองประกอบอาหารและแบบปกติ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บุญประจักษ์ วงษ์มงคล (2536 : 94-96) ได้ศึกษาผลการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลองประกอบอาหาร และการจัดประสบการณ์แบบทั่วไปที่มีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่มีความสามารถทางสติปัญญาแตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 4 – 5 ปี ที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลองประกอบอาหาร มีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเด็กปฐมวัยที่มีความสามารถทางสติปัญญาสูง ปานกลางและต่ำ มีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นว่าความสามารถทางสติปัญญาที่แตกต่างกันมีผลต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติจากของจริง ได้เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 การประกอบอาหารทำให้เด็กได้รู้จักคิด ลงมือทำ และนำไปสู่ผลลัพธ์ด้วยตัวเอง เด็กได้เรียนรู้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษา ฯลฯ พฤติกรรมความร่วมมือก็เป็นพฤติกรรมหนึ่งที่เกิดขึ้นได้ในขณะประกอบอาหาร โดยเฉพาะในการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งเด็กจะต้องบอกความคิด ความต้องการของตนเอง หมั่นเวียนกันใช้อุปกรณ์ รอคอยเพื่อนใช้อุปกรณ์ ช่วยเหลือกันในการทำงานเพื่อให้งานสำเร็จ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลของการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารเป็นกลุ่มเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัย

5. สมมติฐานของการวิจัย

1. ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่จำแนกเป็น การจำแนกเสียง การเข้าใจความหมายของคำ การบอกชื่อสิ่งของและการเล่าเรื่อง ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
2. ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ดำเนินการศึกษาตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างเครื่องมือและคุณภาพเครื่องมือ
4. วิธีการดำเนินการทดลอง
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการสุ่ม

ประชากรที่ใช้ในการสุ่มตัวอย่างครั้งนี้ เป็นเด็กนักเรียนชายและหญิงอายุระหว่าง 5 – 6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนพระราม ๙ กาญจนภิเษก สำนักงานเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นเด็กนักเรียนชายและหญิงอายุ 5 – 6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนพระราม ๙ กาญจนภิเษก สำนักงานเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ได้มาด้วยการสุ่มตามขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดนักเรียน 2 ห้องเรียน เป็นประชากรสำหรับใช้ในการสุ่ม
2. สุ่มตัวอย่างนักเรียนมา 1 ห้องจากทั้งหมด 2 ห้องเรียน โดยการจับสลาก
3. นำนักเรียนในห้องที่สุ่มได้มาในชั้นที่ 2 มาสุ่มนักเรียนจำนวน 15 คน เพื่อใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง

เครื่องมือทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้เครื่องมือทดลองดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารจำนวน 24 แผน
2. วัสดุ สื่อ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่ใช้ในการประกอบอาหาร เช่น กระทะไฟฟ้า ตะหลิว มีด เตาไฟฟ้า หม้อ ถ้วยชาม แก้วน้ำ เป็นต้น
3. อาหาร มีรายการอาหารต่างๆ ตามแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารเช่น ปลา เนื้อหมู เนื้อไก่ น้ำมันพืช ผัก ผลไม้ต่างๆ เป็นต้น

เครื่องมือวัด

เครื่องมือวัดที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยแบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการฟังจำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการพูดจำนวน 20 ข้อ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารดังต่อไปนี้

1.1.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพัฒนาการของเด็กปฐมวัย การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย เอกสารและผลการวิจัยการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในประเทศไทย ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2536 ข : 1-176)

1.1.2 แนวการจัดประสบการณ์ปฐมวัยศึกษา (หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร. สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2538 : 117-119)

1.1.3 การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย (หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย) รองศาสตราจารย์ดร. เยาวพา เดชะคุปต์ (2542 : 70 – 110)

1.1.4 ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ (2531 : 135 - 145)

1.1.5 ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 2 หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

1.2 สร้างแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารจำนวน 24 แผน ซึ่งประกอบด้วยจุดประสงค์ เนื้อหา แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ขั้นนำ ขั้นดำเนินการ และขั้นสรุป)

1.3 นำแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ

3 ท่าน เพื่อตรวจและปรับปรุงแก้ไขดังนี้

(1.) รองศาสตราจารย์วราภรณ์ รักวิจัย	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
(2.) รองศาสตราจารย์ดร.เยาวพา เดชะคุปต์	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
(3.) อาจารย์รัฐจวน ประโมจันย์	โรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ

1.4 ปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุ 5 – 6 ปี จำนวน 15 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมกับเวลาที่กำหนดไว้ถึง 45 นาที

1.5 นำแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารที่ปรับปรุงแล้วไปจัดทำเป็นแบบฉบับจริง เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง

2. แบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูด มีลำดับขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 2 หน่วยที่ 16 กินอย่างมีคุณค่า หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

2.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดและการประเมินความพร้อมในการเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 24-44)

2.3 ศึกษาประเภทของการประกอบอาหารโดยจำแนกเป็น 3 แบบ ประเภทเครื่องต้ม อาหารคาว และอาหารหวาน

2.4 ศึกษาแบบทดสอบทักษะพื้นฐานภาษาไทยของสิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2535 : 1-50) ความสามารถทางภาษาของนงเยาว์ คลีกคล้าย (2543 : 37-40) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูด

2.5 สร้างแบบทดสอบความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูด จำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 วัดความสามารถทางภาษาด้านการฟังประกอบด้วย

1.1 การจำแนกเสียง จำนวน 10 ข้อ

1.2 การเข้าใจความหมายของคำ จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 2 วัดความสามารถทางภาษาด้านการพูดประกอบด้วย

2.1 การบอกชื่อสิ่งของ จำนวน 10 ข้อ

2.2 การเล่าเรื่องจำนวน 10 ข้อ

2.6 นำแบบทดสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบเพื่อแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ดังรายชื่อต่อไปนี้

(1.) รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
(2.) อาจารย์สุภาพร ธนะชานันท์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
(3.) อาจารย์สมวรรณ บุญคุ้ม	โรงเรียนพระราม ๙ กาญจนภิเษก

2.7 นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ และปรับแก้แบบทดสอบบางส่วนคือรูปภาพ ในบางตอนให้เหมาะสม จากการใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) คำนวณคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6 – 1.00 จำนวน 40 ข้อ ดังแสดงในภาคผนวก

2.8 นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพขั้นต้นแล้วไปทดสอบครั้งที่ 1 กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเครื่องมือคือ เด็กนักเรียนชายและหญิงอายุ 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนพระราม ๙ กาญจนภิเษก สำนักงานเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน แล้วนำผลการทดสอบมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์คือ ตอบถูกได้ 1 ตอบผิดได้ 0 แล้วนำผลมาวิเคราะห์ค่าความยากง่ายซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.37 – 0.73 และหาค่าอำนาจจำแนกได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.23 – 0.78 คัดข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์ที่ใช้ในการทดสอบจำนวน 32 ข้อ เป็นข้อสอบวัดความสามารถด้านการฟัง 16 ข้อ และข้อสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการพูด 16 ข้อ จัดทำเป็นแบบทดสอบโดยแบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการฟังประกอบด้วย

1.1 การจำแนกเสียงจำนวน 8 ข้อ

1.2 การเข้าใจความหมายของคำจำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการพูดประกอบด้วย

2.1 การบอกชื่อสิ่งของจำนวน 8 ข้อ

2.2 การเล่าเรื่องจำนวน 8 ข้อ

2.9 หากคุณภาพของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบด้วยสูตร α ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8410

2.10 นำแบบทดสอบไปทดสอบครั้งที่ 2 กับกลุ่มตัวอย่างคือ เด็กนักเรียนชายและหญิงอายุ 5 – 6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนพระราม ๙ กาญจนภิเษก สำนักงานเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 15 คน โดยใช้แผนการวิจัยแบบ one group Pretest – Posttest Design นำผลการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของการวิจัยต่อไป

วิธีดำเนินการทดลอง

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยอาศัยการวิจัยแบบ Randomized Central - Group Pretest - Posttest Design (Fraenkel and wallen 2000 : 290 - 291) มีลักษณะการทดลองดังนี้

วิธีปฏิบัติ

Pretest	Treatment	Posttest
O	X	O

ความหมายของสัญลักษณ์

O แทน การทดสอบ

X แทน การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร

การดำเนินการทดลองมีขั้นตอนดังนี้

1. สร้างความคุ้นเคยกับเด็กกลุ่มทดลอง เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์
2. ทำการทดสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูด ก่อนการทดลองด้วยแบบทดสอบความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กับนักเรียนกลุ่มทดลอง
3. ดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลองโดยการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารเป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 45 นาที ระหว่างเวลา 10.30 – 11.15 น.

การดำเนินการทดลอง

สัปดาห์ที่	วัน	เวลาที่ดำเนินการทดลอง
		10.30 - 11.15 น.
1	จันทร์	กลุ่มทดลอง
	พุธ	กลุ่มทดลอง
	ศุกร์	กลุ่มทดลอง
2	จันทร์	กลุ่มทดลอง
	พุธ	กลุ่มทดลอง
	ศุกร์	กลุ่มทดลอง

- เมื่อครบ 8 สัปดาห์แล้ว ทำการทดสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูดหลังการทดลองด้วยแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
- นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ เพื่อสรุปผลการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการทดสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูดของกลุ่มทดลอง โดยทำการทดสอบก่อนการทดลองและหลังการทดลองแล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบไปวิเคราะห์และหาคุณภาพด้วยวิธีการทางสถิติดังนี้

1. การหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

1.1 การคำนวณหาค่าความยากง่าย (Difficulty) โดยใช้สูตร (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์.

2526 : 89)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ

P แทน ค่าความยากง่าย
R แทน จำนวนที่ทำข้อนั้นถูก
N แทน จำนวนเด็กที่ทำข้อนั้นทั้งหมด

1.2 หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2526)

$$D = \frac{R_U - R_L}{\frac{N}{2}}$$

เมื่อ

D	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
R_U	แทน	จำนวนเด็กที่ตอบถูกในกลุ่มเก่ง
R_L แทน		จำนวนเด็กที่ตอบถูกในกลุ่มอ่อน
N แทน		จำนวนเด็กกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อน

1.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ใช้สูตร Kuder Richardson. KR – 20
(บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2526 : 165)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S^2} \right]$$

เมื่อ

r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
n	แทน	จำนวนของแบบทดสอบ
P	แทน	สัดส่วนผู้ทำได้ข้อหนึ่งคือ สัดส่วนคนทำถูกกับคนทำทั้งหมด
q	แทน	สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่งหรือ $1 - P$
S^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบทดสอบฉบับนั้น

2. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Windows ทำการวิเคราะห์ดังนี้

2.1 หาค่าเฉลี่ยของคะแนน ใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2521 : 36)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
$\sum x$	แทน	ผลรวมคะแนนทั้งหมด
N	แทน	จำนวนเด็กปฐมวัย

2.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2521 : 55)

$$S = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ

s	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\sum x$	แทน	ผลรวมคะแนนทั้งหมด
$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

3. สถิติในการทดสอบสมมติฐาน

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Windows ทำการวิเคราะห์ดังนี้

3.1 เปรียบเทียบคะแนนความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนทำการทดลอง โดยคำนวณจากสูตร t -test แบบ Dependent (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2526 : 99)

$$t = \frac{\bar{D}}{S_{\bar{D}}}$$

เมื่อ

t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณา t -distribution
D	แทน	คะแนนความแตกต่าง
N	แทน	จำนวนคู่
$\bar{D}$	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนความแตกต่าง
$S_{\bar{D}}$	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของคะแนนความแตกต่าง

$$S_{\bar{D}} = \frac{S_D}{\sqrt{N}}$$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดอักษรต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
k	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบ
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
SD	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t-distribution
$\bar{D}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนความแตกต่าง
$S_{\bar{D}}$	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของคะแนนความแตกต่าง

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาทั้งทางด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย

1.1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความสามารถทางภาษาด้านการฟังของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความสามารถทางภาษาด้านการพูดของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการทดลอง

2.1 การเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร

2.2 การเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาด้านการพูดของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร

2.3 การเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร

2.4 การเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูด

การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย ที่ได้จากการทดสอบทั้งก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร มาวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 4 และ 5 ดังนี้

ตาราง 4 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการฟัง ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร (N=15 และ k=8)

แบบทดสอบ ความสามารถด้านการฟัง	ก่อน		หลัง	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
การจำแนกเสียง	4.533	1.767	6.266	0.961
การเข้าใจความหมายของคำ	5.066	2.051	6.800	1.567
รวมความสามารถด้านการฟัง	9.600	3.312	13.066	2.086

ผลการวิเคราะห์ตาราง 4 พบว่า ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการฟัง ได้แก่ การจำแนกเสียงมีค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังทดลองจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารเท่ากับ 4.533 และ 6.266 ตามลำดับ และในด้านการเข้าใจความหมายของคำมีค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังทดลองจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารเท่ากับ 5.066 และ 6.800 รวมความสามารถด้านการฟังค่าเฉลี่ยก่อนและหลังทดลองจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารเท่ากับ 9.600 และ 13.066 ตามลำดับและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนและหลังทดลองจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารเท่ากับ 3.312 และ 2.086 ตามลำดับ

ตาราง 5 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการพูด ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร (N=15 และ k=8)

แบบทดสอบ ความสามารถด้านการพูด	ก่อน		หลัง	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
การบอกชื่อสิ่งของ	3.800	1.740	6.600	0.828
การเล่าเรื่อง	4.200	1.859	6.933	0.703
รวมความสามารถด้านการพูด	8.000	3.139	13.533	1.804

ผลการวิเคราะห์ตาราง 5 พบว่า ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษา ด้านการพูดได้แก่ การบอกชื่อสิ่งของมีค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังทดลองจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยการประกอบอาหารเท่ากับ 3.800 และ 6.600 ตามลำดับ และในการการเล่าเรื่องมีค่าเฉลี่ยของคะแนน ก่อนและหลังทดลองจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารเท่ากับ 4.200 และ 6.933 ตามลำดับ รวมความสามารถด้านการพูดค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังทดลองจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยการประกอบอาหาร เท่ากับ 8.000 และ 13.533 ตามลำดับ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนและหลังทดลองจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารเท่ากับ 3.139 และ 1.804 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูดก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร

การวิเคราะห์ตอนนี้ผู้วิจัยได้นำผลของคะแนนจากแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูด ทั้งก่อนและหลังจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร มาเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยนำเสนอเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การจำแนกเสียง การเข้าใจความหมายของคำ การบอกชื่อสิ่งของ และการเล่าเรื่อง นำเสนอเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการฟังและด้านการพูด และนำเสนอในภาพรวมทั้งก่อนและหลังจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร ปรากฏผลดังตาราง 6 - 7 ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาด้านการฟังของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร จำแนกเป็น 2 ด้าน คือการจำแนกเสียง การเข้าใจความหมายของคำ

ตาราง 6 การเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาด้านการฟังของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร จำแนกเป็น 2 ด้าน คือการจำแนกเสียง การเข้าใจความหมายของคำ

(N=15)

ความสามารถด้านการฟัง	ก่อน		หลัง		$\bar{D}$	$S_{\bar{D}}$	t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
การจำแนกเสียง	4.533	1.767	6.266	0.961	1.733	0.538	3.218**
การเข้าใจความหมายของคำ	5.066	2.051	6.800	1.567	1.733	0.572	3.025**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ผลการวิเคราะห์ตาราง 6 ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยด้านการฟังจำแนกเป็นรายด้าน ทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ การจำแนกเสียง การเข้าใจความหมายของคำ เปรียบเทียบก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ทุกด้าน

2.2 การเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาด้านการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร จำแนกเป็น 2 ด้าน คือ การบอกชื่อสิ่งของและการเล่าเรื่อง

ตาราง 7 การเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาด้านการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร จำแนกเป็น 2 ด้าน คือ การบอกชื่อสิ่งของและการเล่าเรื่อง

ความสามารถด้านการพูด	ก่อน		หลัง		$\bar{D}$	$S_{\bar{D}}$	t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
การบอกชื่อสิ่งของ	3.800	1.740	6.600	0.828	2.800	0.499	5.605**
การเล่าเรื่อง	4.200	1.859	6.933	0.703	2.733	0.452	6.045**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ผลการวิเคราะห์ตาราง 7 ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยด้านการพูดจำแนกเป็นรายด้าน ทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ การบอกชื่อสิ่งของ การเล่าเรื่อง เปรียบเทียบก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ทุกด้าน

2.3 การเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร

ตาราง 8 การเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร

ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย		$\bar{X}$	SD	$\bar{D}$	$S_{\bar{D}}$	t
ด้านการฟัง	ก่อนการจัดกิจกรรม	9.600	3.312	3.466	0.950	3.647**
	หลังการจัดกิจกรรม	13.066	2.086			
ด้านการพูด	ก่อนการจัดกิจกรรม	8.000	3.139	5.533	0.792	6.986**
	หลังการจัดกิจกรรม	13.533	0.743			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตาราง 8 ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยทั้งด้านการฟังและด้านการพูด เมื่อเปรียบเทียบก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ทุกด้าน โดยที่ด้านการพูด มีค่าสูงที่สุด และด้านการฟัง มีค่าต่ำที่สุด

2.4 การเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารในภาพรวม

ตาราง 9 การเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารในภาพรวม

การทดสอบ	N	$\bar{X}$	SD	$\bar{D}$	$S_{\bar{D}}$	t
ก่อนการจัดกิจกรรม	15	17.60	1.804	9.00	1.518	5.928**
หลังการจัดกิจกรรม	15	26.60	5.865			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตาราง 9 ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย เมื่อเปรียบเทียบทั้งก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงว่าความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารมีคะแนนสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่เป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร เพื่อให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ได้เลือกใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็กปฐมวัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาผลการจัดประสบการณ์การประกอบอาหารที่มีต่อความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย โดยกำหนดเป็นความมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาด้านการฟังของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาด้านการพูดของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่จำแนกเป็น การจำแนกเสียง การเข้าใจความหมายของคำ การบอกชื่อสิ่งของและการเล่าเรื่อง ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
2. ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ เป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุ 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนพระราม ๙ กาญจนภิเษก สำนักงานเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ดังนี้

1. กำหนดนักเรียน 2 ห้อง เป็นประชากรสำหรับการใช้ในการสุ่ม
2. สุ่มตัวอย่างนักเรียนมา 1 ห้อง จากทั้งหมด 2 ห้องเรียนโดยการจับฉลาก
3. จากกลุ่มตัวอย่างสุ่มนักเรียนมา 15 คน เพื่อกำหนดเป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร

เครื่องมือทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้เครื่องมือทดลองดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารจำนวน 24 แผน
2. วัสดุ สื่อ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่ใช้ในการประกอบอาหาร เช่น กระดาษไฟฟ้า ตะหลิว มีด เตาไฟฟ้า หม้อ ถ้วยชาม แก้วน้ำ เป็นต้น
3. อาหาร มีรายการอาหารต่างๆ ตามแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารเช่น ปลา เนื้อหมู เนื้อไก่ น้ำมันพืช ผัก ผลไม้ต่างๆ เป็นต้น

เครื่องมือวัด

เครื่องมือวัดที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยแบ่งเป็น 2 ตอนคือ

- ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการฟังจำนวน 20 ข้อ
- ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการพูดจำนวน 20 ข้อ

วิธีดำเนินการทดลอง

การดำเนินการทดลองมีดังนี้

1. สร้างความคุ้นเคยกับเด็กกลุ่มทดลองเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์
2. ทำการทดสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูด ก่อนการทดลองด้วยแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
3. ดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลอง โดยการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารเป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 45 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง
4. เมื่อสิ้นสุดการทดลองผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเพื่อวัดความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูดหลังการทดลอง ด้วยแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติเพื่อสรุปผลการวิจัย

วิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนน จากแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูดได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลอง

สรุปผลการวิจัย

เด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์และหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร มีความสามารถด้านการฟังและการพูดดังนี้

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารมีความสามารถด้านการฟัง คือ การจำแนกเสียงและการเข้าใจความหมายของคำ ค่าเฉลี่ยของคะแนนมีค่าสูงขึ้น ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าลดลง แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็กปฐมวัยสูงขึ้น ความสามารถด้านการฟัง ค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังเท่ากับ 9.600 และ 13.006 ตามลำดับ

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารด้านการพูดคือการบอกชื่อสิ่งของและการเล่าเรื่อง ค่าเฉลี่ยของคะแนนมีค่าสูงขึ้น ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าลดลง แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็กปฐมวัยสูงขึ้น ความสามารถด้านการพูดค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังเท่ากับ 8.000 และ 13.533 ตามลำดับ

3. เปรียบเทียบความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารปรากฏว่า ก่อนการทดลองความสามารถทางด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.60 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.804 และหลังการทดลองความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 26.60 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.865 ตามลำดับ

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาที่ดี โดยอภิปรายผลดังนี้

1. การเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาด้านการฟังของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร ปรากฏว่า ก่อนการทดลองเด็กมีความสามารถทางภาษาเป็น $\bar{X} = 9.600$ คะแนน โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 3.312 แสดงว่าก่อนการทดลองเด็กมีความสามารถทางภาษาด้านการฟังน้อย แต่หลังจากการทดลองโดยการประกอบอาหารเด็กมีค่าเฉลี่ยความสามารถ

ด้านการฟังเป็น $\bar{X} = 13.066$ คะแนน โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 2.086 แสดงว่าหลังการทดลองเด็กมีความสามารถทางด้านการฟังสูงกว่าก่อนทำการทดลอง ที่เป็นเช่นนี้เพราะการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารนี้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ได้พัฒนาการทางภาษา ได้มีปฏิสัมพันธ์ มีการติดต่อสื่อสารที่เกิดจากการฟัง ซึ่งเด็กจะต้องใช้สมาธิและความตั้งใจที่จะจำประเด็นของสิ่งที่ได้ยิน (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2521 : 100) สามารถจำแนกเสียง และเข้าใจความหมายของคำ เป็นการสื่อความหมายไปถึงการอ่านและการเขียนอีกด้วย ซึ่งตามปกติเด็กปฐมวัยระดับอายุ 5-6 ปี จะมีพื้นฐานความสามารถทางภาษาด้านการฟังได้มากขึ้น โดยรู้จักสิ่งของต่างๆ ที่อยู่ใกล้ตัว สถานที่และที่อยู่ในชุมชนและสังคม ร้องเพลง ฟังเพลง สามารถทำตามทางตามเนื้อเพลงได้ ทำตามทางตามคำสั่งได้มากขึ้น ปฏิบัติตามคำสั่งต่างๆ หรือคำสั่งที่เป็นขั้นตอนต่อเนื่องได้ เล่นเกมทำตามคำสั่งเช่น เดินไปหยิบของหรือหยิบของแล้วส่งไปให้เพื่อน ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ เด็กทุกคนมีความสามารถด้วยกันทุกด้านเมื่อได้รับการกระตุ้นด้วยการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สร้างความสนใจของเด็ก โดยที่เด็กได้ลงมือทำด้วยตนเอง เป็นการกระตุ้นให้เด็กตั้งใจฟังครูอธิบายขั้นตอนในการประกอบอาหาร ซึ่งเป็นผลทำให้เด็กสามารถจำแนกเสียงได้ ฟังคำพูดจับใจความฟังคำสั่งและปฏิบัติได้ถูกต้อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2528 : 2) จึงทำให้การฟังดีขึ้นหลังการทดลองจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร

จากประสบการณ์ในการทำงานวิจัยครั้งนี้ เด็กได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร ทำให้เด็กได้เรียนรู้และได้สัมผัสประสบการณ์ตรงเช่น เด็กตั้งใจฟังครูอธิบายขั้นตอนในการประกอบอาหาร เช่น การปั่นน้ำผลไม้ ครูอธิบายขั้นตอนในการทำน้ำผลไม้ การเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ขณะที่ทำน้ำผลไม้เด็กได้ยินเสียงเครื่องปั่นดังหวีดๆ หรือในการทอดหมู ทอดไก่ ทำให้เกิดเสียงดังซ่าๆ ครูสับหมูเพื่อทำแกงจืดเต้าหู้ไข่ เด็กได้ยินเสียงเสียงสับหมูดัง ป๊อกๆ ทำน้ำกระเจียบ เสียงน้ำเดือดดังปุดๆ เป็นต้น ซึ่งเสียงเหล่านี้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการฟัง ซึ่งสอดคล้องกับ บันลือ พฤกษะวัน (2522 : 39) ที่กล่าวว่า การพัฒนาทักษะทางด้านการฟังจะส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็กในด้านอื่นๆ ต่อไป ทั้งนี้ในขณะที่ทำการทดลองจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารนั้น เด็กสามารถจำแนกเสียงต่างๆ ได้เช่น เสียงทอด เสียงน้ำเดือด เสียงน้ำหยด เสียงเครื่องปั่นน้ำผลไม้และเสียงสับหมู เป็นต้น นอกจากนี้การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารมีผลทำให้การฟังสูงขึ้น เนื่องจากครูมีบทบาทในการสรุปขั้นตอนสุดท้ายของการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารแต่ละครั้ง เช่น นักเรียนได้ยินเสียงหมูสับดังป๊อกๆ เด็กสามารถจำแนกเสียงและเข้าใจความหมายของคำได้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการทบทวนขั้นตอนในการทำกิจกรรมการประกอบอาหาร ให้เด็กได้เห็นชัดเจน ผลจากการทดลอง ทำให้เด็กมีความสามารถทางภาษาด้านการฟังสูงขึ้น

ดังนั้นการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร ทำให้เด็กได้สัมผัส และต้อง ได้ลงมือปฏิบัติจริง รวมทั้งบทบาทของครูในการเพิ่มทักษะทางด้านการฟังจากเสียงที่เด็กทำกิจกรรมการประกอบอาหารโดยตรง จึงเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการฟังได้ดีวิธีหนึ่ง เพราะการฟังเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญยิ่ง เป็นทักษะที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด เด็กเรียนรู้การฟังมาตั้งแต่เกิด การฟังของเด็กเป็นการรับรู้โดยประสาทสัมผัสทางหู เมื่อเด็กฟังแล้วสามารถรับรู้ สังเกต จำแนก เปรียบเทียบสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็กได้อีกทั้งยังเป็นทักษะพื้นฐานในการพัฒนาทักษะด้านอื่นต่อไป

ดังนั้นเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร จึงมีความสามารถทางภาษาด้านการฟังสูงขึ้นหลังจากการทดลองโดยการประกอบอาหาร

2. การเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาด้านการพูด ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร ปรากฏว่าก่อนการทดลองเด็กมีความสามารถทางด้านการพูด มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 8.000$ คะแนน โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 3.139 แสดงว่าก่อนการทดลองเด็กมีความสามารถด้านการพูดน้อย แต่หลังการทดลองพบว่าค่าเฉลี่ยความสามารถด้านการพูดเป็น $\bar{X} = 13.533$ คะแนน โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.743 แสดงว่าเด็กมีความสามารถด้านการพูดสูงขึ้นหลังจากการทดลองจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร ที่เป็นเช่นนี้เพราะการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารสามารถพัฒนาการทางการพูดของเด็กได้ เพราะขณะที่เด็กได้สัมผัสกับวัสดุอุปกรณ์ที่ทำอาหาร ประกอบกับการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครูตลอดเวลา และเมื่อเด็กได้รับการจัดกิจกรรมที่ต่อเนื่อง เด็กได้มีการสะสมประสบการณ์ที่ได้รับถ่ายทอดมาเป็นคำพูดได้ตลอดเวลา ซึ่งการใช้สื่อเพื่อให้เด็กอยากเรียนนั้นมีผลต่อความพร้อมทางภาษาของเด็ก (นงเยาว์ ข่งเพ็ญแข และคนอื่นๆ. 2522 : 98-99) ดังตัวอย่างจากการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารเช่น ในขณะที่เด็กทำกิจกรรมครูช่วยกระตุ้นให้เด็กๆ ใช้ทักษะทางด้านการพูด เมื่อเด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เด็กจะได้ใช้ภาษาสื่อสารในการพูด เสนอความคิดเห็น ซึ่งนอกจากเด็กจะได้ฝึกการใช้ภาษาแล้ว เด็กจะรู้จักฟังเพื่อน และการเสนอความคิดเห็น ทำให้เด็กมีการใช้ภาษา ตลอดจนแสดงความคิดเห็นอย่างมีระเบียบ รู้จักใช้เหตุผล อยากรู้ อยากเห็น เกิดการใช้คำถาม ทำให้มีการเชื่อมโยงเพื่อการถ่ายทอดเป็นภาษาพูดที่แสดงให้เห็นถึงความคิด ความเข้าใจ ความสัมพันธ์ของเด็กที่มีต่อสิ่งแวดล้อมในขณะที่ทำงานประกอบอาหาร เพราะเด็กปฐมวัยมีการพัฒนาการทางภาษาอย่างรวดเร็วและเป็นขั้นตอนต่อเนื่องกัน เด็กส่วนใหญ่จะสนใจการพูด ชอบสนทนากับเพื่อนๆ หรือผู้ใหญ่มากกว่าการเล่นสิ่งของและมีความสุขที่ได้สนทนากับผู้อื่น (พราวพรรณ เหลืองสุวรรณ. 2536 : 66) การที่เด็กได้รับการกระตุ้นส่งเสริมให้พูดอย่างอิสระในสถานการณ์ที่เป็นจริง ไม่เคร่งเครียด ทำให้เด็กสบายใจ เมื่อเด็กได้ทำการทดลองการประกอบอาหารแต่ละครั้ง เด็กจะช่วยกันสรุปผลการทำการทดลองให้เพื่อนๆ ฟัง ได้ทราบถึงประโยชน์ในการทดลอง รู้จักชื่อของอาหารคาว อาหารหวานและประเภทเครื่องดื่มชนิดต่างๆ โดยในแต่ละสัปดาห์รายการอาหารจะไม่ซ้ำกัน เป็นการเชิญชวนให้เด็กอยากรู้จัก อยากทดลอง ในการกระตุ้นให้เด็กได้พูดโดยการสนทนาตั้งคำถาม การร้องเพลง การเล่านิทาน พูดคำคล้องจอง แสดงความคิดเห็น อภิปรายและสรุปผลการทำงาน ซึ่งทำให้เด็กมีความสามารถทางภาษาด้านการพูดสูงขึ้น

ในขณะที่เด็กได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร ครูมีบทบาทคอยกระตุ้นและเปิดโอกาสให้เด็กพูด และได้เน้นทักษะการพูด การบอกชื่อสิ่งของและการเล่าเรื่อง เด็กเมื่อได้รับประสบการณ์จริงในการประกอบอาหาร ได้สัมผัสและต้องทำให้เด็กเกิดความเข้าใจ และใช้คำพูดบอกเล่าและแสดงความคิดเห็น ตัวอย่างเช่น การประกอบอาหารโดยการนึ่งปลาสำลี เมื่อเด็กเห็นปลา เด็กก็จะพูดคุยและคาดเดากันว่าปลาตายแล้วหรือยัง ปลาว่ายน้ำได้ไหม ปลามีครีบ มีหาง มีเกล็ด มีตา สามารถว่ายน้ำได้ แต่ปลาตัวที่พวกเรานำมาประกอบอาหาร เป็นปลาที่ตายแล้ว คุณครูซื้อมาจากตลาด วันนี้เราจะนึ่งปลาสำลีและจิ้มน้ำจิ้มรับประทานกัน พอหนึ่งปลาสำลีสุกแล้วได้กลิ่นหอมชวนรับประทาน ลองชิมดูเนื้อปลารอ่ยมาก หรือในการปันน้ำผลไม้ เช่น น้ำแอปเปิ้ล น้ำแตงโม เด็กๆ สนใจมาก ได้พูดคุยสนทนากัน น้ำผลไม้มีกลิ่นหอม มีสีสวยงามแตกต่างกันตามสีของผลไม้ และได้ชิมรสผลไม้ บางอย่างมีรสเปรี้ยว บางอย่างมีรสหวาน น้ำผลไม้บางอย่างปรุงรสด้วยน้ำตาลทรายและเกลือมีรสหวานๆ เค็มนิดหน่อย ทำให้เด็กได้เรียนรู้ ส่วนผสมในการทำน้ำผลไม้ เป็นการแสดงให้เห็นชัดเจนขึ้นจากของจริง เด็กได้ลงมือปฏิบัติ ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า เด็กสามารถพูดได้อย่างต่อเนื่อง ได้เล่าเรื่อง บอกชื่อสิ่งของ เรียกชื่ออาหารต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง จากการเชื่อมโยงความคิดและถ่ายทอดออกมาให้คนอื่นเข้าใจได้ ซึ่งนับว่าบทบาทครูในการจัด

กิจกรรมการประกอบอาหารนั้น ครูต้องมีบทบาทในการกระตุ้น นำทางให้เด็กเกิดทักษะการพูด เล่าเรื่อง รวมทั้งการเรียกชื่อของอาหารต่างๆ ได้ถูกต้อง

ดังนั้นเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารจึงมีความสามารถทางภาษาด้านการพูดสูงขึ้นหลังการทดลอง

3. การเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยที่เด็กมีแนวโน้มทางด้านการพูดสูงกว่าทางด้านการฟัง ทั้งนี้เนื่องจากเด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง โดยมีครูคอยกระตุ้น แนะนำ แก้ไข เด็กจะมีการสนทนา พูดคุย ถึงสิ่งที่ต้องการในการทำอาหารกับเพื่อน และพูดสรุปเกี่ยวกับกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติไปแล้วให้เพื่อนๆ ฟังได้ ซึ่งการที่ได้พูดคุยกันนี้ เป็นการฝึกทักษะทาง การพูดโดยตรงของเด็ก และเนื่องจากการพัฒนาการของเด็กวัย 5-6 ปี จะมีความซับซ้อนในการพูด เด็กสามารถเข้าใจคำพูด และพูดเป็นประโยคหรือข้อความยาวๆ ได้ บางครั้งเด็กที่มีความสามารถเลียนแบบผู้ใหญ่ได้รวดเร็ว การออกเสียง การสร้างคำ การสร้างประโยค (สุภาวดี ศรีวรรณะ, 2542 : 68-70) เด็กวัยนี้ชอบใช้ประโยคคำถามมาก เช่น การทำวัน เด็กจะถามว่า หนูขอวันนี้ไปทำที่บ้านได้ไหม หนูชอบทาน หนูจะแบ่งให้น้องทานด้วย อร่อยมาก นิ่มๆ หวาน หอม หนูอยากทานอีกครับ เอ๊ะ..ทำไมวันแฉ่งได้ เมื่อก็ยังเป็นน้ำ อยู่เลย วันเย็นแล้ว ดังนั้นการประกอบอาหารจึงช่วยให้เด็กได้พัฒนาการทางด้านการพูดสูงกว่าการฟัง ซึ่ง Ruth (Ruth) กล่าวว่า การทำงานร่วมกันจะช่วยให้เด็กมีประสบการณ์ในการแก้ปัญหาต่างๆ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือกัน เด็กสามารถพัฒนาภาษาอย่างมีความหมายและเป็นธรรมชาติ (Ruth, 1985 : 50-52) ความสามารถในการเรียนรู้ด้านการพูดของเด็กเป็นผลมาจากการที่เด็กได้มีโอกาสในการปฏิสัมพันธ์ พูดคุยสนทนาร่วมกับผู้อื่นเสมอ การพูดบ่อยๆ จะช่วยให้เด็กได้ฝึกออกเสียงต่างๆ และฝึกการนำคำมาเรียงเป็นประโยคอีกด้วย (ราตี ทองสวัสดิ์, ม.ป.พ. : 7-10) ซึ่งสอดคล้องกับ ภรณ์ คุรุรัตน์ (2535 : 17-18) ได้กล่าวไว้ว่า ความสามารถของการใช้ภาษาของเด็กนั้นย่อมเป็นผลเนื่องมาจากโอกาสที่เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น จึงทำให้ความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูดสูงขึ้น เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง (พัฒนา ชัชพงศ์, 2540 : 15) การให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ การให้เด็กมีประสบการณ์ที่กว้างขวาง การกระตุ้น และตอบสนองความสนใจของเด็ก ให้เด็กได้ลงมือทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองจะช่วยพัฒนาสติปัญญา พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยเป็นอย่างดี (สิริมา ภิญโญนันตพงษ์, 2543 : 74) นอกจากนี้ พัฒนาการทางภาษาของเด็กจะเป็นไปด้วยดีเมื่อเด็กได้มีผู้ปฏิสัมพันธ์ทางภาษาด้วยอย่างสม่ำเสมอ มีโอกาสได้ยินได้ฟัง และได้ใช้ภาษาตามวัยของตนเพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิด ความต้องการ ได้รับการฝึกฝนให้ใช้ภาษาอย่างถูกต้องเหมาะสม (เยาวพา เดชะคุปต์, 2540 : 22) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคาเรนและคนอื่นๆ (Karen and other, 1989 : 5-26) ที่กล่าวว่า การใช้ภาษาในชั้นเรียนครูมีอิทธิพลมากในการช่วยพัฒนาความสามารถทางภาษาให้กับเด็ก ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมโดยการประกอบอาหารสามารถพัฒนาความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี โดยที่เด็กได้ร่วมมือกันทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ปรึกษาหารือแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการประกอบอาหาร โดยเฉพาะการเน้นให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ การมองเห็น การชิมรส การดมกลิ่น การฟังเสียง และการสัมผัส ซึ่งเด็กจะเกิดการค้นพบด้วยตัวเอง ทำให้รู้ลึกภาคภูมิใจกับการที่มีความอยากรู้อยากเห็น การเรียนรู้ที่ดีควรได้รับจากประสบการณ์ตรง เด็กจะได้แสดงความคิด จินตนาการ การรับรู้ สิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ทำให้การเกิดพัฒนาการทางสติปัญญาและภาษา (สิริมา ภิญโญนันตพงษ์, 2543 : 74)

กิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เด็กได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ มุ่งฝึกให้เด็กมีโอกาส ฟัง พูด และได้ฝึกการสังเกต การคิด การแก้ปัญหา ใช้เหตุผลและฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดในสิ่งที่เรียน สามารถพัฒนาทักษะทางด้านภาษาคือ ด้านการฟังและการพูด นอกจากนี้ กิจกรรมการประกอบอาหารเป็นกิจกรรมที่สนุกสนานและช่วยสร้างความสนใจในการเรียนรู้ของเด็ก กิจกรรมนี้ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อผลงานหรืออาหารที่ทำสำเร็จ แต่อยู่ที่กระบวนการระหว่างการทำกิจกรรมเป็นสำคัญ และบทบาทครูจะต้องผู้แนะนำกระตุ้น เน้นการใช้ทักษะ การฟัง การจำแนกเสียง การเข้าใจความหมายของคำ และทักษะการพูดคือ การบอกชื่อสิ่งของและการเล่าเรื่อง โดยใช้กิจกรรมการประกอบอาหารจากตัวอย่างที่เด็กได้สัมผัสจริงมาทบทวน ดังที่แจ็คแมน (Jackman, 1997 : 190) กล่าวว่ากิจกรรมการประกอบอาหารเป็นกิจกรรมที่เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เรียนรู้จากกระบวนการในการทำงาน เริ่มตั้งแต่การวางแผนไปจนถึงการทำความสะดวกอุปกรณ์สถานที่ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการประกอบอาหารจะทำให้เด็กได้รับความรู้ เกิดความรู้สึกประสบความสำเร็จ ในทักษะที่ครูต้องการได้รับ

ดังนั้นการพัฒนาการทางภาษาด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารสูงกว่าก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ จะเป็นแนวทางให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถทางด้านภาษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางให้ทราบถึงวิธีการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร เพื่อให้เหมาะกับความสามารถของเด็กปฐมวัย

2. ครูควรตรวจสอบอุปกรณ์เครื่องครัวและอุปกรณ์ในการประกอบอาหาร เพื่อความปลอดภัยให้มีปริมาณเพียงพอ ไม่มีอันตราย หรือมีสิ่งแหลมคม เพราะเด็กอาจจะใช้มือหยิบ จับ และหัน ทำให้เกิดอันตรายได้

3. ในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร ทำให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้สัมผัสและต้อง และลงมือทำด้วยตนเองทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้มาก แต่มีค่าใช้จ่ายสูง ครูอาจจะจัดให้มีเดือนละ 1 ครั้ง

4. ครูต้องมีบทบาทในการควบคุมดูแลเด็ก ต้องมีการวางแผนงานล่วงหน้า โดยการทำแผนการสอน การเตรียมความพร้อมในการจัดกิจกรรม มีวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้เพียงพอ และคอยดูแลช่วยเหลือให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรมให้กับเด็กทุกครั้ง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเรื่องการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร ประกอบการสอนด้านอื่นๆ เพื่อจะได้ทราบว่าผลจะแตกต่างกันหรือไม่

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของครูและนักเรียนที่มีต่อการเรียนภาษาไทย ที่เกี่ยวกับด้านการฟังและการพูด
3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร เพื่อพัฒนาความสามารถด้านอื่นๆ เช่น ด้านคณิตศาสตร์ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กลั่นแก้ว มาตา. การศึกษาพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการประกอบอาหารสมมุติ แบบกลุ่มกับแบบอิสระ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กรมวิชาการ. แผนการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2540). วารสารการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ : บริษัทเอ็ดมันเพรสโปรดักส์ จำกัด.
- กานต์ รัตนพันธ์. (2532). การศึกษาความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองใช้และไม่ใช้จดหมายข่าวแบบสื่อสารสองทาง. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จันทร์ ทศานนท์, มณี สุวรรณผ่อง และศรีสมร คงพันธ์. (2531) อาหารไทย. กรุงเทพฯ : ปลาตะเพียน ภาควิชาอาหารและโภชนาการ คณะคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา.
- จันทร์เพ็ญ สุภาพล. การศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบดนตรี และนิทานประกอบภาพ ควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมช่วยเหลือ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จุฬารัตน์ อินนุพัฒน์. (2543) พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามมุมบลิ๊อค. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิตรารณณ์ เตมียกุล. (2531) การศึกษาเปรียบเทียบสมรรถภาพในการฟังนิทานของเด็กปฐมวัยโดยการใช้รูปภาพและหุ่นมือประกอบ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จินตนา สุทธิจินดา. (2522). พัฒนาการทางภาษากับชนิดและสัดส่วนของคำของเด็กก่อนวัยเรียน. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- * ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2521) นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล. ไทยวัฒนาพานิช.
- ทัศนีย์ อินทรบำรุง. (2539) วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ก่อนกลับบ้าน. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นงเยาว์ คลีกคล้าย. (2543) ความสามารถด้านการฟังและการพูด ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้เพลงประกอบ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เนื่อน้อง สันบุญ. ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- * นิตยา ประพุดิจิจ. (2536). การพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- เบญจะ คำมะสอน. (2544). ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ การพูดเล่าเรื่องอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ภาพประกอบ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

บุญเชิด อนันตพงษ์ (2521). เอกสารประกอบการสอน ภาควิชาสถิติศึกษา : วัดผล 302. ภาควิชาพื้นฐาน
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บุญประจักษ์ วงษ์มงคล. การศึกษาผลการจัดประสบการณ์ปฏิบัติการทดลองประกอบอาหาร และการจัดประสบการณ์แบบทั่วไปที่มีต่อลักษณะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่มีความสามารถทางสติปัญญาแตกต่างกัน. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร

* บันลือ พฤกษะวัน. (2518). แนวการสอนสำเร็จรูปคู่มือการสอนป.1 และเด็กแรกเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช.

ปรมาภรณ์ กองม่วง. การคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสนทนายามเช้า เน้นสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร

ประไพ แสงดา. ผลของการจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทานไม่จบเรื่องที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็ก
ปฐมวัย. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร

ผอบ โปษะกฤษณะ. (2521) ลักษณะสำคัญของภาษาไทย การเขียน การอ่าน การพูด การฟัง. โรงพิมพ์สำนัก
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี.

* พงษ์จันทร์ อยู่เป็นสุข.(2525). การศึกษารูปแบบการเล่านิทานที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟังและความ
สามารถในการจำ วิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร

พร พันธุ์โอสธ. (2543) การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทย : ตามแนวคิดวอลดอร์ฟ. กรุงเทพฯ :สถาบันแห่งชาติ
เพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

พัฒนา ชัชพงศ์. (2540). โครงสร้างและการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาก่อนประถมศึกษา, การศึกษาปฐมวัย.
กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.

พวงทอง ไสยวรรณ. (2528). การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน. พิษณุโลก : วิทยาลัยครูพิษณุ
สงคราม.

พัชรี สานแก้ว. (2536). เอกสารประกอบการสอน จิตวิทยาพัฒนาการและการดูแลเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
วิชาโรงเรียนสาธิต คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

พัชรี ผลโยธิน. (2540). การสอนภาษาแบบธรรมชาติ. เอกสารประกอบการอบรมโครงการพัฒนานักบริหารและ
ผู้จัดการระดับสูง. ถ่ายเอกสาร.

พราวพรรณ เหลืองสุวรรณ. (2537). ปฐมวัยศึกษากิจกรรมและสื่อการสอนเพื่อฝึกทักษะพัฒนาการและการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เพชรปรางค์ อินทรพานิช. (2533). เปรียบเทียบความสามารถในการฟังของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ระหว่างการใช้และไม่ใช้ภาษาพื้นบ้านอีสานประกอบการฟัง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(การประถมศึกษา)
ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร

- ภรณ์ คุรุรัตน์. (2533). *เด็กก่อนวัยเรียน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด กรมประชาสงเคราะห์.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2536). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- *เยาวพา เดชะคุปต์. (2528). *กิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2530). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- ราตี ทองสวัสดิ์. (ม.ป.ป.). *ควรให้เด็กเรียนอ่านเขียนในชั้นอนุบาลหรือไม่*. ถ่ายเอกสาร.
- วราภรณ์ รักวิจัย. (2527). *การศึกษาก่อนวัยเรียน*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- *วรี เกียสกุล. (2530) *การเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกมและแบบฝึกหัด*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วไลพร พงษ์ศรีทัศน์. (2533). *ผลของการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลองประกอบอาหารกันแบบปกติทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. การศึกษาปฐมวัย กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริลักษณ์ สินธวลัย. (2522) *ทฤษฎีอาหารเล่ม 3 หลักการทดลองอาหาร*. กรุงเทพฯ : แผนกวิชาการอาหารและโภชนาการ คณะวิชาคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยี และอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิค
- สุรางค์ ไคว่ตระกูล. (2533). *จิตวิทยาศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนันทา จินดา. (2529). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ทักษะ การฟังและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยใช้ิทานที่มีแบบฝึกหัดกับแบบถาม – ตอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.(การศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สิริมา ภิญโญนนดพงษ์. (2538). *แนวการจัดประสบการณ์ปฐมวัยศึกษา : แนวคิดสู่แนวปฏิบัติ (หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย)*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดวงกมล.
- สมศรี แสงธนู. (2545) *ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม การวาดภาพบนทราย เปียกแบบครูให้การเสริมแรง*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. การศึกษาปฐมวัย กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายสำเนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ. (2534). *คู่มือประเมินพัฒนาการเด็กระดับอนุบาล ชั้นปีที่ 1-3*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- *หรรษา นิลวิเชียร. (2535). *ปฐมวัยศึกษาหลักสูตรและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อุบล เวียงสมุทร. (2540). *รายงานการวิจัยเรื่องความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม การพูดเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือ โดยใช้ภาษากลางควบคู่กับภาษาถิ่น และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลาง*.

อารี รังสินนท์. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อารีรัตน์ ญาณะศร. (2544). พฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การประกอบอาหารเป็นกลุ่ม. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อุทัยวรรณ พิทักษ์สิน. (2538) ความสามารถด้านการฟังของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้าน แบบครูมีปฏิสัมพันธ์และแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร .

Bryant C.K. and H.R. Ungerford. (1977,July). "An Analysis of strategies for teaching Environmental Concepts and values classification in Kindergarten," *Journal of Environment Education*. a(1) : 44-49.

Dahl, Keith (1998, January). "Why Cooking in The Classroom?," *Young Children*. 53(1) 81-83

Jackman, H.L. (1997). *Early Education Curriculum : A child is connection to the world*. Albany, New York : Delmar.

Penfield, D.A. and Marasulio. (1972,June). "Learning to Listen: An Experencetal Study," *Education Research*. 14 : 220-224

* Smith, A James' (1973). *Creative Teaching of the language arts is Elementary School*. Boston : Ally And Baecn, Inc.

Seefeldt, Carol. (1980) *Teaching young children*. Englewood cliffs, New Jersey : Prentice Hall, Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร

คู่มือการใช้แผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร

คู่มือการใช้แผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร

หลักการและเหตุผล

การฟังและการพูดเป็นทักษะพื้นฐานของเด็กปฐมวัย เมื่อเด็กได้ฝึกการฟังและการพูดแล้ว การอ่านและการเขียนก็จะพัฒนาเป็นขั้นต่อไป การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร จึงเป็นพื้นฐานในการที่เด็กได้พูด ได้ฟัง ได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม มีโอกาสได้คิดและรู้จักการวางแผนร่วมกัน ช่วยเหลือแบ่งปันกัน มีความเป็นเพื่อน ไม่เห็นแก่ตัว ทั้งนี้ครูมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก ในการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสม เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กได้พูดคุยกัน ได้ฟัง ได้เล่าเรื่อง ได้บอกชื่อสิ่งของ

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูด ได้แก่ การจำแนกเสียง การเข้าใจความหมายของคำ การบอกชื่อสิ่งของ และการเล่าเรื่อง
2. ในการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมในด้านการร่วมมือการช่วยเหลือ ความเป็นเพื่อน ความเห็นอกเห็นใจ และความไม่เห็นแก่ตัว

เนื้อหา

การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยในด้านการจำแนกเสียง การเข้าใจความหมายของคำ การบอกชื่อสิ่งของ และการเล่าเรื่อง

หลักการจัดกิจกรรม

1. การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร ครูแนะนำอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการประกอบอาหาร
2. ให้เด็กทำกิจกรรมโดยมีบรรยากาศเป็นกันเองระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม
3. การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารที่ใช้ระยะเวลาดำเนินงาน 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน โดยจัดในวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ วันละ 45 นาที

บทบาทเด็ก

1. วางแผนและแสดงความคิดเห็นกับเพื่อนภายในกลุ่ม เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร
2. ลงมือปฏิบัติตามแผน
3. เด็กแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงาน

บทบาทครู

1. อธิบายข้อความเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร
2. กระตุ้นให้เด็กสนใจในกิจกรรม ใช้คำถามหรือคำพูดเพื่อเป็นการเสริมแรงด้านความร่วมมือ การช่วยเหลือ ความเป็นเพื่อนกัน ความเห็นอกเห็นใจกัน และความไม่เห็นแก่ตัว

ขั้นนำ (10 นาที)

1. นำเข้าสู่กิจกรรมด้วยปริศนาคำทาย เพลง นิทาน คำถามหรือการใช้สื่อประกอบเพื่อกระตุ้นให้เด็กสนใจ
2. ครูแนะนำวัสดุอุปกรณ์
3. บอกข้อตกลงในการปฏิบัติกิจกรรม

ขั้นการดำเนินการ (30 นาที)

1. เด็กนั่งตามกลุ่มของตน กลุ่มละ 5 คน
2. เด็กปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันตามที่ได้วางแผนไว้
3. เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้วช่วยกันเก็บวัสดุอุปกรณ์ให้เรียบร้อย

ขั้นสรุป (5 นาที)

ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงานโดยครูกระตุ้นด้วยการใช้คำถามเช่น ระหว่างทำผลงานเกิดปัญหาอะไรบ้าง และช่วยกันแก้ปัญหาอย่างไร

การประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมในการทำกิจกรรม

ตาราง 10 รายการอาหาร 3 กลุ่ม

ประเภทเครื่องดื่ม	อาหารคาว	อาหารหวาน
1. น้ำส้มคั้น	1. ไข่ต้ม	1. แชนวีช
2. น้ำกระเจียบ	2. ปลาสำลีนึ่ง	2. วุ้น
3. น้ำเก็กฮวย	3. ไก่ทอด	3. ข้าวโพดต้ม
4. น้ำมะตูม	4. หมูทอด	4. ถั่วเขียวต้มน้ำตาล
5. น้ำแดงโม	5. แกงจืดเต้าหู้ไข่	5. สาหร่ายเชื่อม
6. น้ำสับปะรด	6. ผัดผักกาดขาว	6. กล้วยเชื่อม
7. น้ำแอปเปิ้ล	7. ผัดผักบุ้ง	7. ข้าวเหนียวเปียก
8. น้ำมะนาว	8. แกงจืดผัก	8. ขนมปังทาเนย

แผนการจัดประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร

ครั้งที่ 1

น้ำส้มคั้น

สัปดาห์ที่ 1 วันจันทร์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกทักษะการฟังและความเข้าใจในการฟังให้กับเด็กปฐมวัย
2. เพื่อฝึกทักษะการพูด และการสื่อสารให้กับเด็กปฐมวัย
3. ร่วมสนทนากับครูและเพื่อนเกี่ยวกับลักษณะ ส่วนประกอบ และประโยชน์ในการประกอบ

อาหาร

เนื้อหา

- ลักษณะส่วนประกอบและประโยชน์ของส้ม
- การทำน้ำส้มคั้น

แนวการจัดกิจกรรม

ขั้นนำ (10 นาที)

1. ครูนำถาดใส่ส้มที่คลุมด้วยผ้าขาวไว้บนโต๊ะ ให้เด็กร้องเพลงส้ม ครูเปิดผ้าคลุมออก
2. ให้เด็กออกมาจับส้มคนละ 1 ผล ให้สังเกตรูปร่างของส้ม แล้วให้บอกว่า รูปร่าง ลักษณะ

ของส้มเหมือนอะไร

3. เด็กจับคู่กับเพื่อนที่นั่งติดกัน
 - เปรียบเทียบผลส้มของตนเองกับของเพื่อน ว่ามีสิ่งใดเหมือนหรือแตกต่างกัน
 - ปอกเปลือกส้มแล้วนับจำนวนกลีบส้ม
 - เปรียบเทียบจำนวนกลีบส้มของตนเองกับของเพื่อนว่า มากกว่า น้อยกว่า หรือเท่ากัน
 - นับจำนวนกลีบส้มรวมกัน
 - จัดเรียงกลีบส้มในจานเป็นรูปต่าง ๆ
4. ครูผ่าส้มแบ่งออกเป็น 2 ซีก ให้เด็กช่วยกันคิด และบอกว่าส้มแบ่งครึ่งแล้วเหมือนอะไร
5. ให้ตัวแทนเด็กบีบน้ำส้มใส่แก้ว 1 ซีกต่อ 1 แก้ว ให้เด็กเปรียบเทียบปริมาณน้ำส้มทั้ง 2 แก้ว

แล้วให้ช่วยกันคิดว่าปริมาณน้ำส้มทั้ง 2 แก้วเท่ากันหรือไม่ เพราะอะไร

6. เด็กชิมน้ำส้มแล้วบอกรสชาติ บอกความรู้สึก
7. ครูถามเด็กว่า ถ้าน้ำส้มเปรี้ยวเด็ก ๆ จะทำอะไรเพื่อให้ความเปรี้ยวลดลง
 - เติมน้ำตาล
 - เติมเกลือ
8. ครูแนะนำเครื่องปรุงและวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการทำน้ำส้มคั้น
9. เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับขั้นตอนการทำน้ำส้มคั้น

10. เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับข้อตกลง และข้อควรระวังในการทำกิจกรรม ได้แก่
 - ล้างมือก่อนและหลังการทำกิจกรรมทุกครั้ง
 - ระวังอันตรายจากมีด
 - ร่วมมือกันทำกิจกรรมกับเพื่อน ๆ ในกลุ่ม
 - ช่วยกันทำความสะอาดสถานที่ ล้างเก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย

ขั้นตอนการ (30 นาที)

1. เด็กนั่งรวมกันเป็นกลุ่มย่อย
2. เด็กแต่ละกลุ่มวางแผนแบ่งหน้าที่ในการทำน้ำส้มคั้น
3. เด็กแต่ละกลุ่มออกมารับวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการทำน้ำส้มคั้น
4. เด็กทำน้ำส้มคั้นร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม
5. เด็กทำความสะอาดสถานที่ ล้างและเก็บอุปกรณ์ร่วมกัน

ขั้นสรุป (5 นาที)

1. ตัวแทนเด็กแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงาน
2. เด็กและครูร่วมกันสรุปถึงวัสดุอุปกรณ์ ส่วนประกอบ ขั้นตอนในการทำน้ำส้ม
3. ครูกล่าวชมเชยพฤติกรรมการทำงานของเด็ก

สื่อการเรียนรู้

1. ส่วนประกอบของน้ำส้มคั้นได้แก่ ส้มเขียวหวาน น้ำตาล เกลือ น้ำแข็ง
2. เครื่องครัวได้แก่ มีด เขียง เขี่ยอก ช้อน กะละมัง ถาด
3. ผ้า
4. เพลง “ส้ม”

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมในขณะที่ทำกิจกรรม
2. สังเกตการสนทนา การตอบคำถาม
3. สังเกตการนำเสนอผลงาน

ภาคผนวก

เพลง “ส้ม”

ฉันคือส้ม ผลกลมรสดี
ทั้งยังช่วยต้านทานโรคภัย

ตัวฉันมีวิตามินซีมากมาย
ช่วยขับถ่ายให้เป็นไปตามเวลา

แผนการจัดประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร

ครั้งที่ 2

ไข่ต้ม

สัปดาห์ที่ 1 วันพุธ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกทักษะการฟังและความเข้าใจในการฟังให้กับเด็กปฐมวัย
2. เพื่อฝึกทักษะการพูด และการสื่อสารให้กับเด็กปฐมวัย
3. ร่วมสนทนากับครูและเพื่อนเกี่ยวกับลักษณะ ส่วนประกอบ และประโยชน์ในการประกอบ

อาหาร

เนื้อหา

สิ่งที่เหมือนกัน แตกต่างกัน ขนาด รูปร่าง รูปทรงเรขาคณิต น้ำหนัก สี จำนวน ปริมาณ ตำแหน่ง และลำดับเหตุการณ์

แนวการจัดกิจกรรม

ขั้นนำ (10 นาที)

1. ครูนำหุ่นรูปเสื่อมาสนทนากับเด็ก และปริศนาคำทาย “ไข่”
2. ครูและเด็กร่วมกันร้องเพลง “ไข่” และทำท่าทางประกอบ

ขั้นดำเนินการ (30 นาที)

1. ครูนำไข่เปิด ไข่ไก่ ไข่นกกระทา มาให้เด็กทุกคนได้สัมผัส สังเกต จำแนก และเปรียบเทียบขนาดรูปร่าง รูปทรงเรขาคณิต น้ำหนัก จำนวน ปริมาณ ตำแหน่ง และสีของไข่ชนิดต่าง ๆ
2. ครูให้ตัวแทนเด็กลองชั่งไข่ชนิดต่าง ๆ และเปรียบเทียบน้ำหนัก
3. ครูและเด็กร่วมกันสนทนาถึงรูปร่าง สี ขนาด จำนวน น้ำหนักของไข่ และสนทนาถึงอาหารที่ทำมาจากไข่
4. ครูสร้างข้อตกลงในการปฏิบัติตนขณะทำกิจกรรมคือ
 - 4.1 ก่อนทำทุกครั้ง เด็กจะต้องล้างมือให้สะอาดก่อน
 - 4.2 หลังจากทำกิจกรรมเสร็จเด็กทุกคน จะต้องช่วยกันเก็บล้างจาน ถ้วย ช้อน ส้อม เช็ด และจัดโต๊ะ เก้าอี้ กวาดพื้น และเทขยะให้เรียบร้อย
 - 4.3 ให้เด็กล้างและเช็ดมือให้สะอาดหลังจากการทำกิจกรรม
5. ครูแนะนำเครื่องครัว ส่วนประกอบ และขั้นตอน การทำไข่ต้ม

6. ครูให้เด็กเลือกไข่ชนิดต่าง ๆ ตามความต้องการคนละ 1 ฟอง
7. ครูให้เด็กนำไข่ใส่กระทะไฟฟ้า และให้ตัวแทนเด็กเทน้ำใส่
8. ครูเสียบปลั๊กไฟฟ้าและปิดฝากระทะประมาณ 5 นาที
9. ครูเปิดฝากระทะให้เด็กสังเกตการเปลี่ยนแปลงของน้ำและไข่
10. ครูปิดฝากระทะเหมือนเดิมประมาณ 10 นาที และเปิดออก
11. เมื่อไข่สุก ครูตักไข่แช่น้ำเย็น และให้เด็กหมุนเวียนกันมารับไข่ ตามชนิดที่เด็กแต่ละคนเลือก ไข่ก่อนต้ม ให้เด็กทดลองจับไข่ดูและบอกว่าเกิดอะไรขึ้น เปรียบเทียบอุณหภูมิของไข่ก่อนและหลังต้ม และให้เด็กทดลองเปลือกไข่ใส่จาน และสังเกตไข่ของเด็กแต่ละคน
12. ครูให้ตัวแทนเด็ก 3 คน ออกมาตอกไข่ทั้ง 3 ชนิดใส่ถ้วย และนำมาเปรียบเทียบกับไข่ที่ต้มสุกแล้วทั้ง 3 ชนิด
13. ครูใช้มีดผ่าไข่ให้เด็กทุกคน ให้เด็กสังเกตสีของไข่ ขนาด จำนวนชั้นไข่ของเด็กแต่ละคน
14. ให้เด็กรับประทานไข่ต้มจิ้มซอสและสังเกตดูรสของไข่ต้ม
15. ครูให้เด็กช่วยกันเก็บถ้วยจาน ช้อน ส้อม ล้าง เช็ดดูและจัดโต๊ะ เก้าอี้ กวาดพื้นให้เรียบร้อย ล้างและเช็ดมือให้สะอาด

ขั้นสรุป (5 นาที)

1. เด็กและครูร่วมกันสนทนาถึงขั้นตอนการทำกิจกรรมและสิ่งที่เด็กสังเกตเห็น
2. สังเกตจำแนก และเปรียบเทียบความเหมือน ความแตกต่าง ขนาด รูปร่าง รูปทรง เรขาคณิต น้ำหนัก สี จำนวน ปริมาณ ตำแหน่งของไข่เปิด ไข่ไก่ ไข่นกกระทา

สื่อการเรียนรู้

1. ปริศนา คำทาย “ไข่”
2. เครื่องครัว ได้แก่ กระทะไฟฟ้า ถ้วย จาน ช้อน ส้อม มีด ตะกร้า กระทอน
3. ส่วนประกอบของไข่ต้ม ได้แก่ ไข่เปิด ไข่ไก่ ไข่นกกระทา น้ำ ซอส
4. เพลง “ไข่”
5. หุ่นมือรูปสื่อ

ประเมินผล

1. สังเกตความสนใจในขณะทำกิจกรรม
2. การสนทนา การตอบคำถาม
3. สังเกต การนำเสนอผลงาน

ภาคผนวก

ปริศนาคำทาย “ไข่”

อะไรเอ๋ย	สีเหลืองเหมือนทอง
มันอยู่ในกล่องรูปไข่	ระวังหน้อยประเดี้ยวมันแตก

เพลง “ไข่”

ไข่ไข่ไข่	ไข่ละหนอไข่
จดจำเอาไว้	ข. ไข่จะร้องเป็นเพลง
ไข่จะเกิดก่อนไข่	โอ๊ะ ไข่จะเกิดก่อนไข่
คิดออกไหม	คิดได้ก็ทายกันดู

แผนการจัดประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร

ครั้งที่ 3

แซนวิช

สัปดาห์ 1 วันศุกร์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกทักษะการฟังและความเข้าใจในการฟังให้กับเด็กปฐมวัย
2. เพื่อฝึกทักษะการพูด และการสื่อสารให้กับเด็กปฐมวัย
3. ร่วมสนทนากับครูและเพื่อนเกี่ยวกับลักษณะ ส่วนประกอบ และประโยชน์ในการประกอบ

อาหาร

เนื้อหา

ความเหมือน ความแตกต่าง ขนาด รูปร่าง จำนวน สี

แนวการจัดกิจกรรม

ชั้นนำ (10 นาที)

- ครูนำขวดแยมชนิดต่าง ๆ มาให้เด็กดู แล้วทายว่าเป็นอะไร
- ให้เด็กได้ชิมแยมชนิดต่าง ๆ และบอกรสชาติของแยมด้วย

ชั้นดำเนินการ (30 นาที)

1. ครูตัดแยมแต่ละชนิดใส่ถ้วย มีแยมรสส้ม สตรอเบอรี่ บลูเบอรี่
2. ให้เด็กสังเกตความจุในถ้วย มาก - น้อย ลักษณะ สี ความเหมือน ความแตกต่างกัน
3. ครูสร้างข้อตกลงในการปฏิบัติตามขณะทำกิจกรรมคือ
 - 3.1 ก่อนทำกิจกรรมทุกครั้ง เด็กจะต้องล้างมือให้สะอาดก่อน
 - 3.2 หลังจากทำกิจกรรมเสร็จ เด็กทุกคนจะต้องช่วยกันเก็บล้าง เชียง ช้อน ส้อม จาน ถ้วย เช็ดดู และจัดโต๊ะ เก้าอี้ กวาดพื้นและหอยะให้เรียบร้อย
 - 3.3 ล้างและเช็ดมือให้สะอาด หลังจากทำกิจกรรม
4. ครูแนะนำเครื่องครัว ส่วนประกอบ และขั้นตอนการทำแซนวิช
5. ครูแบ่งเด็กเป็น 3 กลุ่ม
 - กลุ่ม 1 หั่นขนมปังเป็นรูปสามเหลี่ยม
 - กลุ่ม 2 หั่นขนมปังเป็นรูปสี่เหลี่ยม
 - กลุ่ม 3 กัดขนมปังเป็นรูปวงกลม
6. ครูให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มมารับถ้วยแยม และช้อน ทาแยมขนมปัง และประกบคู่ใส่จานไว้

ขั้นสรุป (5 นาที)

1. ตัวแทนเด็กแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงาน
2. สังเกตจำแนก เปรียบเทียบความเหมือน ความแตกต่าง ขนาด รูปร่างรูปเรขาคณิต สีของ แยมรสส้มจะมีสีส้ม สตรอเบอร์รี่สีแดง บลูเบอร์รี่สีม่วง
3. เด็กแต่ละกลุ่มได้รับประทานแซนวิช
4. ร่วมกันสรุปถึงวัตถุประสงค์

สื่อการเรียนรู้

1. เครื่องครัวได้แก่ เขียง มีปายมม ซ้อน จาน ถ้วย
2. ส่วนประกอบของ “แซนวิช” ได้แก่ ขนมปัง แยมรสต่าง ๆ

ประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ การตอบคำถาม
2. การสนทนา การเข้าร่วมกิจกรรม
3. การนำเสนอผลงาน

ภาคผนวก

นิทานเรื่องเด็กชายสามเหลี่ยม

เด็กชายสามเหลี่ยมกลับจากโรงเรียน พอตีฝนตก จึงวิ่งออกไปเล่นน้ำฝนด้วยความสนุกสนาน คุณแม่วิ่งกลบมาพบเข้าจึงเรียกเข้าไปในบ้าน อาบน้ำ เช็ดตัว และผมให้แห้ง ทานอาหารแล้วนอนพักในคิณนั้นเอง เด็กชายสามเหลี่ยมก็ตัวร้อนมาก คุณแม่ให้ยาลดไข้และเช็ดตัวให้ จนรุ่งเช้าเด็กชายสามเหลี่ยมอาการไม่ดีขึ้น คุณแม่จึงพาไปหาลุงหมอสีเหลี่ยม ลุงหมอบอกว่า เป็นไข้หวัด ให้อมารับประทาน ดื่มน้ำมาก ๆ และนอนพักคุณแม่วิ่งกลบและเด็กชายสามเหลี่ยมก็ขอบพระคุณและสวัสดีลุงหมอสีเหลี่ยมและกลับบ้าน

เด็กชายสามเหลี่ยมต้องหยุดโรงเรียนหลายวันจึงหายป่วย คุณแม่วิ่งกลบ สอนลูกว่าให้รักษาสุขภาพจะได้มีร่างกายที่แข็งแรง รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ เช่น ไข่ เนื้อสัตว์ ผักผลไม้ ไม่ควรออกไปเล่นน้ำฝนหรือเล่นกลางแจ้ง จึงทำให้เจ็บป่วย เด็กชายสามเหลี่ยมก็เชื่อฟังคุณแม่และไปโรงเรียนได้อย่างมีความสุข

แผนการจัดประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร

ครั้งที่ 1

น้ำกระเจี๊ยบ

สัปดาห์ที่ 2 วันจันทร์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกทักษะการฟังและมีความเข้าใจในเรื่องที่ฟัง
2. เพื่อฝึกทักษะการพูดและการสื่อสารได้ถูกต้อง
3. ร่วมสนทนากับครูและเพื่อน ๆ ได้

เนื้อหา

1. ลักษณะและสีของน้ำกระเจี๊ยบ
2. การทำน้ำกระเจี๊ยบ

แนวการจัดกิจกรรม

ขั้นนำ (10 นาที)

1. ครูนำดอกกระเจี๊ยบชนิดแห้งและสดใส่ลงในขวดโหลมาวางบนโต๊ะ
2. ครูสนทนากับเด็กเกี่ยวกับสิ่งที่อยู่ในขวดโหล
3. ครูให้เด็กจับคู่กัน พร้อมทั้งแจกดอกกระเจี๊ยบสดและแห้ง เพื่อให้เด็กเปรียบเทียบว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกัน
4. ครูแนะนำชื่อดอกกระเจี๊ยบสามารถนำมาทำน้ำกระเจี๊ยบดื่มได้ทั้งดอกกระเจี๊ยบสดและดอกกระเจี๊ยบชนิดตากแห้ง

ขั้นดำเนินการ (30 นาที)

1. ครูแบ่งเด็กเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน
2. ตัวแทนกลุ่มออกมารับวัสดุอุปกรณ์และวางแผนในการทำน้ำกระเจี๊ยบ
 - กลุ่มที่ 1 นำดอกกระเจี๊ยบแห้งไปล้าง
 - กลุ่มที่ 2 ใส่ดอกกระเจี๊ยบและน้ำลงไปในหม้อไฟฟ้า และปิดฝารอจนน้ำเดือด แล้วจึงใส่

น้ำตาลทราย

- กลุ่มที่ 3 ตักน้ำกระเจี๊ยบใส่แก้วเติมน้ำแข็งแจกให้เพื่อนทุกคนดื่ม
3. เด็กช่วยกันทำความสะอาดสถานที่ นำอุปกรณ์ไปล้างเก็บให้เรียบร้อย

ขั้นสรุป (5 นาที)

1. เด็กและครูร่วมกันสรุปขั้นตอนการทำน้ำกระเจี๊ยบ
2. ตัวแทนกลุ่มออกมาเสนอผลงาน

สื่อการเรียนรู้

1. ส่วนประกอบของน้ำกระเจี๊ยบได้แก่ ดอกกระเจี๊ยบ น้ำตาลทราย น้ำ น้ำแข็ง
2. เครื่องครัวได้แก่ หม้อไฟฟ้า แก้วน้ำ

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจในขณะทำกิจกรรม
2. การสนทนา การตอบคำถาม
3. การนำเสนอผลงาน

แผนการจัดประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร

ครั้งที่ 2

ปลาสำลีหนึ่ง

สัปดาห์ที่ 2 วันพุธ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกทักษะการฟังและความเข้าใจในการฟัง
2. เพื่อฝึกทักษะการพูด และการสื่อสาร
3. ร่วมสนทนากับครูและเพื่อนเกี่ยวกับการทำปลาสำลีหนึ่ง

เนื้อหา

1. ลักษณะและประโยชน์ของปลาสำลีหนึ่ง
2. การประกอบอาหารโดยการนึ่งปลาสำลี

แนวการจัดกิจกรรม

ขั้นนำ (10 นาที)

1. ครูและเด็กร่วมกันร้องเพลง “ป.ปลา”
2. สนทนาเกี่ยวกับเนื้อเพลง
3. ครูนำปลาสำลีมาให้เด็กสังเกตสี รูปร่าง ลักษณะของปูด

ขั้นดำเนินการ (30 นาที)

1. ครูแนะนำอุปกรณ์ และส่วนประกอบในการทำปลาสำลีหนึ่ง
2. ครูแบ่งเด็กเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน
 - กลุ่มที่ 1 ใส่น้ำลงในหม้อรองซึ้ง
 - กลุ่มที่ 2 นำปลาสำลีเรียงใส่ในซึ้งนึ่งและปิดฝา ครูเสียบปลั๊กไฟ
 - กลุ่มที่ 3 เมื่อน้ำเดือดเปิดฝาซึ้งออก ใช้ทัพพีตักปลาสำลีมาเรียงในจาน
3. เด็กทุกคนช่วยกันทำความสะอาดสถานที่ ล้างและเก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย

ขั้นสรุป (5 นาที)

1. ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงาน
2. เด็กและครูช่วยกันสรุปขั้นตอนการทำปลาสำลีหนึ่ง

สื่อการเรียนรู้

1. ส่วนประกอบคือ ปลาสำลี ซอส น้ำ
2. เครื่องครัวได้แก่ ช้อน ทัพพี จาน ถ้วยใส่ซอส

การประเมินผล

1. สังเกตการสนทนา และการตอบคำถาม
2. สังเกตความสนใจในการทำงาน และการนำเสนอผลงาน

ภาคผนวก

เพลง ป.ปลา

ป.ปลาวายวนมา	ว่ายวนมาและเวียนไป
ป.ปลาวายมาใกล้ๆ	ในน้ำใส ๆ แลเห็นตัวปลา

แผนการจัดประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร

ครั้งที่ 3

วัน

สัปดาห์ที่ 2 วันศุกร์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกทักษะ การฟัง และเข้าใจในการฟังให้กับเด็กปฐมวัย
2. เพื่อฝึกทักษะการพูด และการสื่อสารให้กับเด็กปฐมวัย
3. ร่วมสนทนากับครู และเพื่อนเกี่ยวกับลักษณะส่วนประกอบ และประโยชน์ในการประกอบ

อาหาร

เนื้อหา

1. ลักษณะส่วนประกอบของวัน
2. การทำวัน

แนวการจัดกิจกรรม

ขั้นนำ (10 นาที)

1. ครูเล่านิทานเรื่องวันน้ำเชื่อมให้เด็กฟัง
2. สนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาในนิทาน
3. เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับขั้นตอนในการทำวัน ข้อตกลง และข้อควรระวังในการประกอบอาหาร
 - ล้างมือก่อนและหลังการประกอบอาหาร
 - ระมัดระวังอันตรายในการประกอบอาหาร
 - ช่วยกันทำความสะอาดสถานที่ ล้างและเก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย

ขั้นดำเนินการ (30 นาที)

1. ครูแนะนำอุปกรณ์และส่วนประกอบในการทำวัน
2. แบ่งเด็กออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน
 - กลุ่มที่ 1 ต้มวันโดยใส่ผงวันกันน้ำลงในหม้อไฟฟ้า ครูเสียบปลั๊กไฟฟ้าเด็กสังเกตการละลายของวัน
 - กลุ่มที่ 2 ใส่น้ำตาลทราย และส่วนผสมอาหารลงในหม้อต้มวัน
 - กลุ่มที่ 3 ตักวันที่เดือดแล้วใส่ลงในพิมพ์ทิ้งไว้จนเย็น
3. ครูแจกวันให้เด็กทุกคน เอาออกจากพิมพ์และรับประทาน

ขั้นสรุป (5 นาที)

1. ตัวแทนเด็กแต่ละกลุ่มออกมาเสนอผลงาน
2. เด็กและครูร่วมกันสรุปถึงวัตถุประสงค์ และส่วนประกอบในการทำวัน
3. ครูกล่าวชมเชยพฤติกรรมการทำงานของเด็ก

สื่อการเรียนรู้

1. ส่วนประกอบของวันได้แก่ ผงวัน น้ำตาลทราย สีผสมอาหาร
2. เครื่องครัวได้แก่ หม้อไฟฟ้า ช้อน พิมพ์

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมในขณะทำกิจกรรม
2. สังเกตการสนทนา การตอบคำถาม และการนำเสนอผลงาน

ภาคผนวก

นิทานเรื่องวันหลากสี

วันนี้คุณแม่ทำวันให้หวานรับประทาน อร่อยมากเพราะคุณแม่ทำวันสีสวย ๆ หลากสี เช่น สีแดง สีเขียว สีชมพู สีส้ม สวยงามน่ารับประทาน คุณแม่ชวนวันในตู้เย็น พี่ฝนกลับมาจากโรงเรียนตอนเย็นก็เปิดตู้เย็นหยิบวันมารับประทาน และชมว่าอร่อยชื่นใจมาก

หลังจากที่พี่ฝนและหวานรับประทานอาหารเย็นแล้ว ทำการบ้านและเข้านอน คืนนี้พี่ฝนตื่นมาตอนดึกและอาเจียร ตัวร้อนมาก คุณแม่ต้องคอยเช็ดตัวให้ พอรุ่งเช้าก็พาพี่ฝนไปหาคุณหมอและหมอบอกว่าพี่ฝนรับประทานวันมากเกินไป ครั้งต่อไปถ้าคุณแม่ทำขนมอร่อยแบบนี้อีก ก็ควรทานแต่พอดี ถ้าทานมากเกินไปจะเป็นพิษต่อร่างกายตั้งแต่นั้นมาพี่ฝนและหวานก็รับประทานอาหารแต่พอดี ไม่ทานมากเกินไป และได้นำวันหลากสีนั้นมาแจกให้เพื่อน ๆ ที่โรงเรียนรับประทานด้วย

ภาคผนวก ข

- คู่มือดำเนินการทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย
- แบบทดสอบ วัดความสามารถด้านการฟัง
- แบบทดสอบ วัดความสามารถด้านการพูด

คู่มือดำเนินการทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็ก ปฐมวัย

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบชุดนี้ใช้เพื่อทดสอบความสามารถทางภาษา ด้านการฟังและการพูดเด็กปฐมวัย ระดับอนุบาลปีที่ 2 (อายุ 5 – 6 ปี) โดยการทดสอบก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร

2. ในการดำเนินการทดสอบ มีผู้ดำเนินการทดสอบ 1 คน และผู้ช่วยดำเนินการทดสอบ 1 คน สำหรับดูแลและอำนวยความสะดวกให้กับผู้รับการทดสอบ สามารถปฏิบัติได้ถูกต้องตามคำอธิบายของผู้ดำเนินการทดสอบ

3. แบบทดสอบทั้งหมดมีจำนวน 2 ตอน ๆ ละ 2 หัวข้อ ดังนี้

ตอนที่ 1 ความสามารถทางภาษาด้านการฟัง

แบบทดสอบที่

1.1 การจำแนกเสียง จำนวน 10 ข้อ

1.2 การเข้าใจความหมายของคำ จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 2 ความสามารถทางภาษาด้านการพูด

แบบทดสอบที่

2.1 การบอกชื่อสิ่งของ จำนวน 10 ข้อ

2.2 การเล่าเรื่อง จำนวน 10 ข้อ

****ระยะเวลาในการทำการทดสอบ กำหนดเวลาข้อละ 1 นาที****

4. เกณฑ์การให้คะแนน

ตอนที่ 1 ความสามารถทางภาษาด้านการฟัง

แบบทดสอบที่

1.1 การจำแนกเสียง ให้ข้อละ 1 คะแนน โดยให้เด็กกากบาทกับภาพที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

1.2 การเข้าใจความหมายของคำ ให้ข้อละ 1 คะแนน โดยให้เด็กกากบาทกับภาพที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

ตอนที่ 2 ความสามารถทางภาษาด้านการพูด

แบบทดสอบที่

2.1 การบอกชื่อสิ่งของ ให้ข้อละ 1 คะแนน โดยเด็กบอกชื่อของภาพได้

2.2 การเล่าเรื่อง ให้ข้อละ 1 คะแนน โดยเด็กต้องตอบให้ตรงกับพฤติกรรมในรูปภาพและเล่าเรื่องได้ตรงประเด็น ฟังชัดเจนได้เรื่องราว

วิธีการดำเนินการทดสอบ

1. ผู้ดำเนินการทดสอบเตรียมแบบทดสอบดังนี้

1.1 ตรวจจำนวนแบบทดสอบให้ครบถ้วน และเขียนชื่อ นามสกุลของผู้รับการทดสอบเตรียมไว้ให้พร้อม

1.2 ศึกษาแบบทดสอบและคู่มือให้เข้าใจ สามารถใช้คำอธิบายคำสั่งประกอบตัวอย่างได้ด้วยคำพูดที่ชัดเจน เป็นธรรมชาติ รวมทั้งการใช้นาฬิกาจับเวลาที่เที่ยงตรงก่อนทำการทดสอบ

1.3 จัดสถานที่สอบในสภาพที่สะดวกสบาย จัดโต๊ะเก้าอี้ให้เหมาะสมกับวัยของเด็กหรือผู้รับการทดสอบ

1.4 เตรียมอุปกรณ์การสอบดังนี้

- แบบทดสอบ
- นาฬิกาจับเวลา
- ดินสอสีที่คุณภาพดี สีเข้มเห็นชัดเจน

1.5 ก่อนทำการทดสอบจัดให้ผู้รับการทดสอบตึมน้ำและเข้าห้องน้ำให้เรียบร้อย

1.6 ผู้ดำเนินการทดสอบต้องแสดงความเป็นตัวเองกับผู้รับการทดสอบ เพื่อให้เด็กไม่ตื่นตังกังวล และมีความมั่นใจในการให้ความร่วมมือทำแบบทดสอบเต็มความสามารถ

1.7 ครูแนะนำการเขียนเครื่องหมาย (X) ให้เด็กเขียนอย่างชัดเจน

- ดำเนินการทดสอบทีละ 1 แบบทดสอบ
- ผู้ดำเนินการทดสอบอ่านแบบทดสอบข้อละ 2 ครั้ง
- ผู้ดำเนินการทดสอบ และผู้ช่วยสังเกตให้เด็กนักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบ
- เมื่อจบ 1 ตอนให้เด็กพักประมาณ 5 นาที
- ให้เขียนชื่อ - นามสกุลที่หน้าแบบทดสอบของผู้รับการทดสอบทุกคนให้เรียบร้อย

คู่มือแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง

แบบทดสอบที่ 1.1 การจำแนกเสียง

จุดมุ่งหมาย เพื่อทดสอบการฟังเสียง สามารถจำแนกได้ว่าเป็นเสียงอะไร

การให้คะแนน ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

เวลาในการทดสอบ ข้อละ 1 นาที

ลักษณะในการทดสอบ เป็นข้อสอบปรนัยมีตัวเลือก 3 ตัวเลือก

จำนวนแบบทดสอบ มีจำนวน 10 ข้อ

- คำชี้แจง**
1. แบบทดสอบนี้เป็นการทดสอบรายบุคคล
 2. ให้นักเรียนดูภาพแต่ละข้อว่ามีภาพอะไรบ้าง
 3. ครูพูดชื่อภาพอีกครั้งให้นักเรียนพูดตาม

แบบทดสอบที่ 1.2 การเข้าใจความหมายของคำ

จุดมุ่งหมาย เพื่อทดสอบการเข้าใจความหมายของคำ

การให้คะแนน ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

เวลาในการทดสอบ ข้อละ 1 นาที

ลักษณะในการทดสอบ เป็นข้อสอบปรนัยมีตัวเลือก 3 ตัวเลือก

จำนวนแบบทดสอบ มีจำนวน 10 ข้อ

- คำชี้แจง
1. แบบทดสอบนี้เป็นการทดสอบรายบุคคล
 2. ให้นักเรียนดูภาพแต่ละข้อว่ามีภาพอะไรบ้าง
 3. ครูพูดชื่อภาพอีกครั้งให้นักเรียนพูดตาม

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการพูด

แบบทดสอบที่ 2.1 การบอกชื่อสิ่งของ

จุดมุ่งหมาย เพื่อทดสอบความสามารถในการบอกชื่อสิ่งของที่รู้จักได้ถูกต้อง

การให้คะแนน บอกชื่อสิ่งของในภาพได้ให้ 1 คะแนน บอกไม่ได้ให้ 0 คะแนน

เวลาในการทดสอบ ข้อละ 1 นาที

ลักษณะในการทดสอบ การบอกชื่อสิ่งของที่กำหนดในภาพ

จำนวนแบบทดสอบ มีจำนวน 10 ข้อ

- คำชี้แจง
1. แบบทดสอบนี้เป็นการทดสอบรายบุคคล
 2. ให้นักเรียนดูภาพแล้วบอกว่าเป็นภาพอะไร

แบบทดสอบที่ 2.2 การเล่าเรื่อง

จุดมุ่งหมาย เพื่อทดสอบความสามารถด้านการพูด โดยการเล่าเรื่องอย่างมีความหมาย

การให้คะแนน ถ้าเล่าเรื่องได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ฟังชัดเจน ได้เรื่องราว ได้ 1 คะแนน
เล่าเรื่องไม่ตรงกับภาพหรือไม่ถูกต้องได้ 0 คะแนน

เวลาในการทดสอบ ข้อละ 1 นาที

ลักษณะในการทดสอบ เล่าเรื่องจากภาพที่กำหนดได้

จำนวนแบบทดสอบ มีจำนวน 10 ข้อ

คำชี้แจง

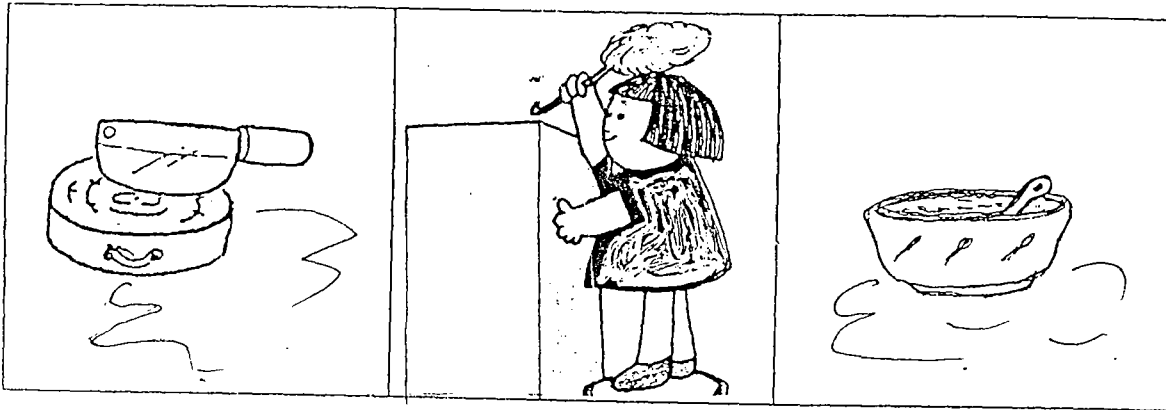
1. แบบทดสอบนี้เป็นการทดสอบรายบุคคล
2. ให้นักเรียนดูภาพทีละข้อแล้วเล่าเรื่องให้สอดคล้องกับภาพ

ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง

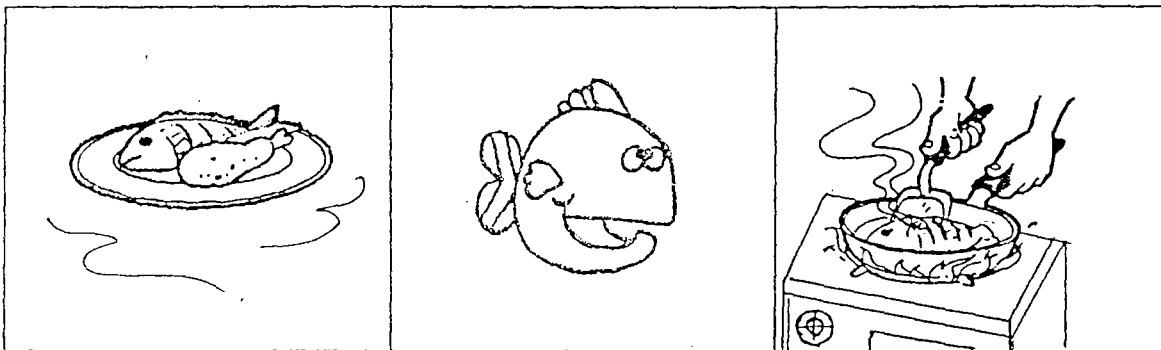
1.1 การจำแนกเสียง (10 คะแนน)

คำสั่ง ให้นักเรียนกากบาท (x) ทับภาพสิ่งที่มีเสียงตรงตามที่ครูอ่าน

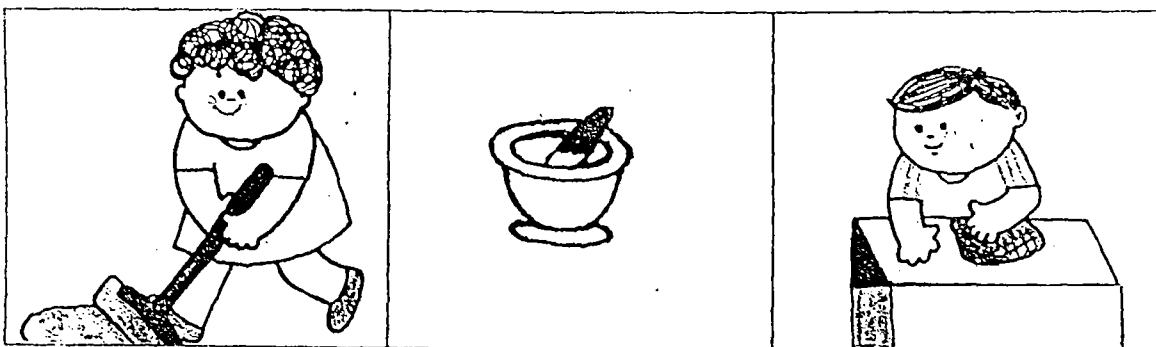
1. โป๊ก ๆ

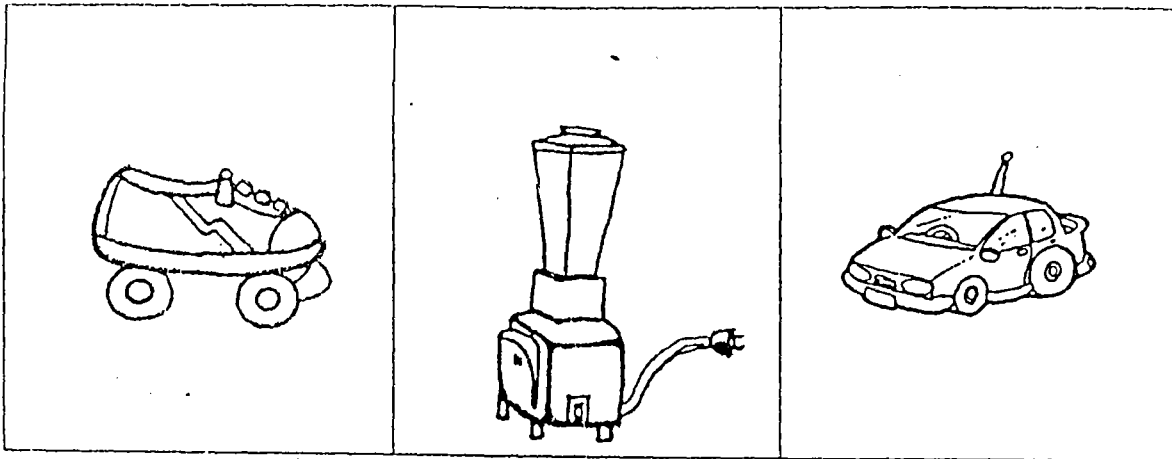

2. ฉ่ำ....

3. โป๊ก ๆ

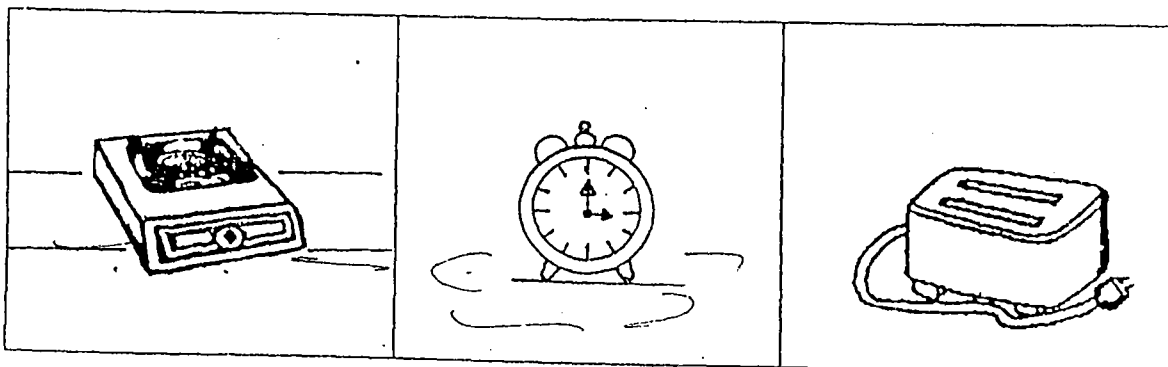

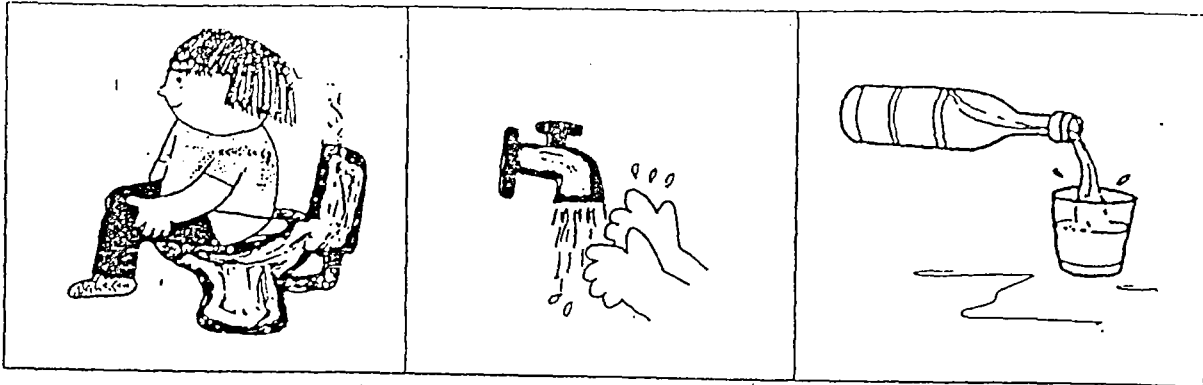
5. ๖๔ ๗

6. ๖๕...

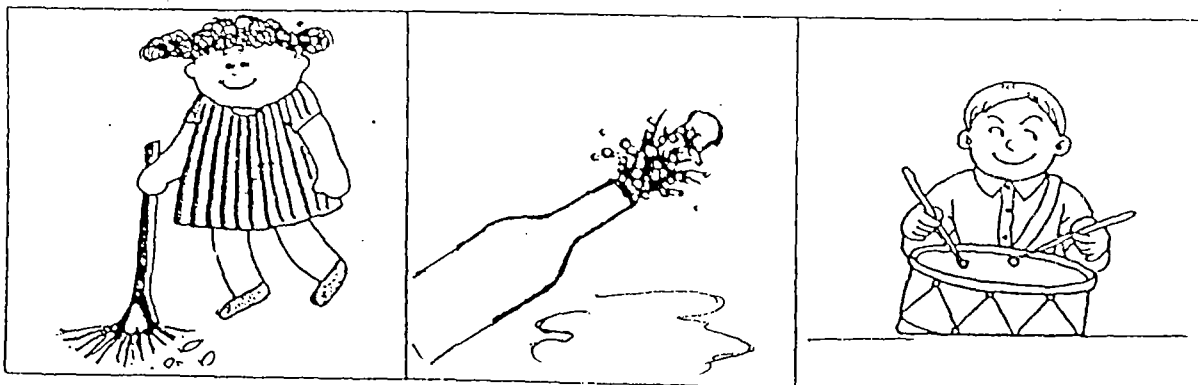
7. จ๊อก ๆ

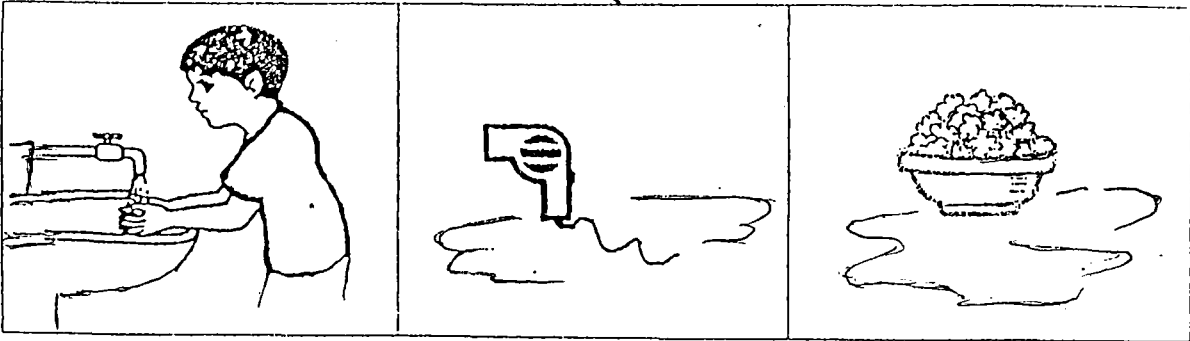
8. จ๊ก ๆ

9. โพล๊ะ

10. ង

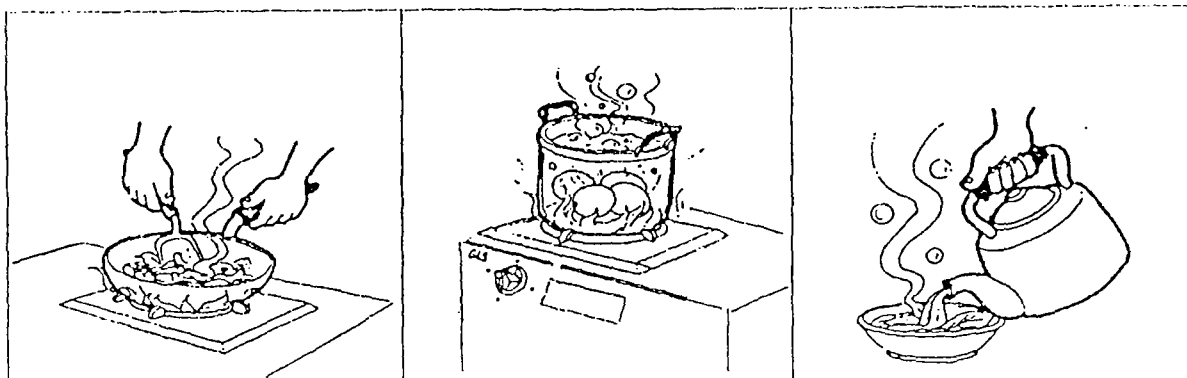

1.2 การเข้าใจความหมายของคำ (10 คะแนน)

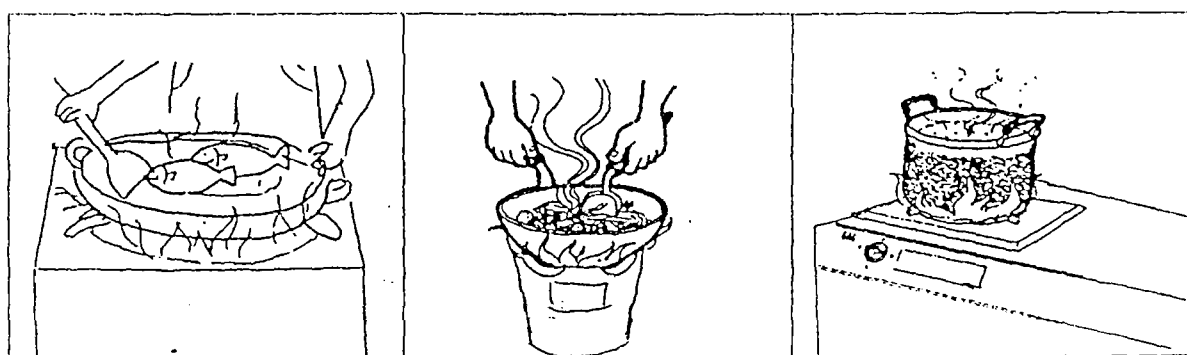
89

คำสั่ง ให้นักเรียนกากบาท (x) ที่ภาพที่ถูกต้อง

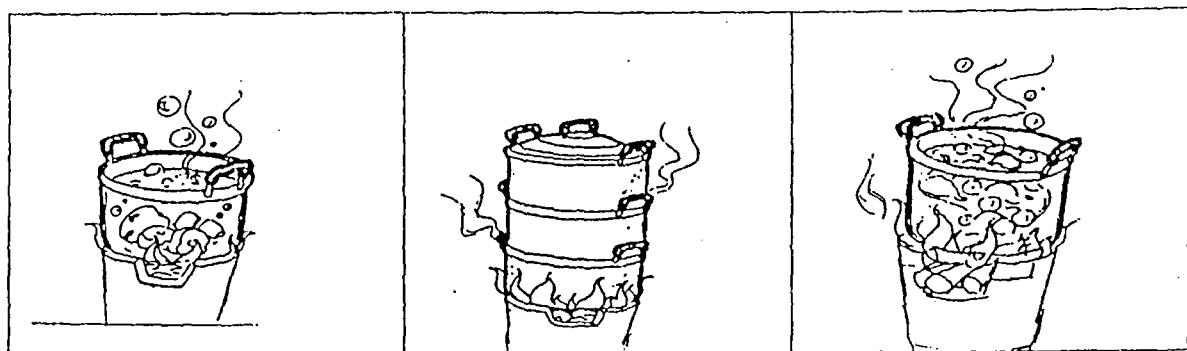
1. ภาพใดเป็นการทำอาหารให้สุกด้วยการต้ม

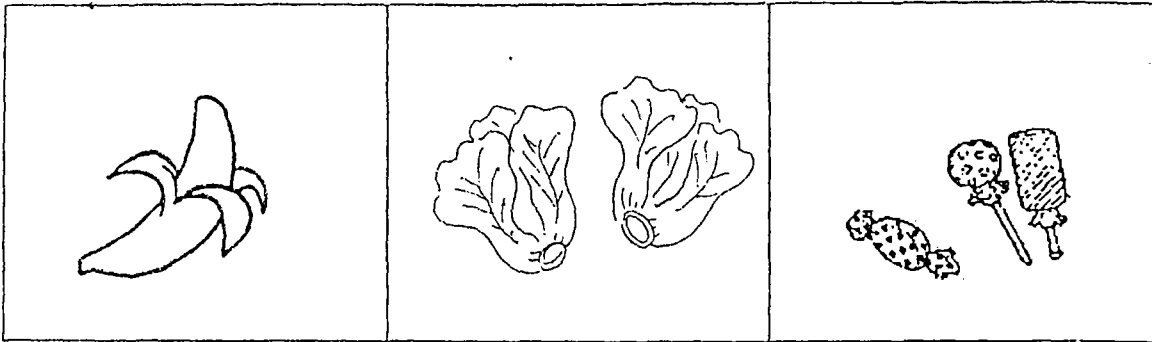
2. ภาพใดเป็นการทำอาหารให้สุกด้วยการทอด

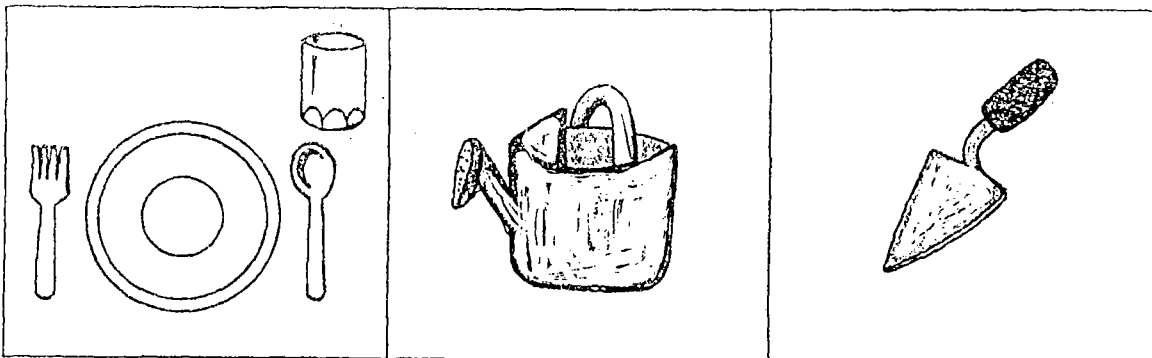
3. ภาพใดเป็นการทำอาหารให้สุกด้วยการนึ่ง

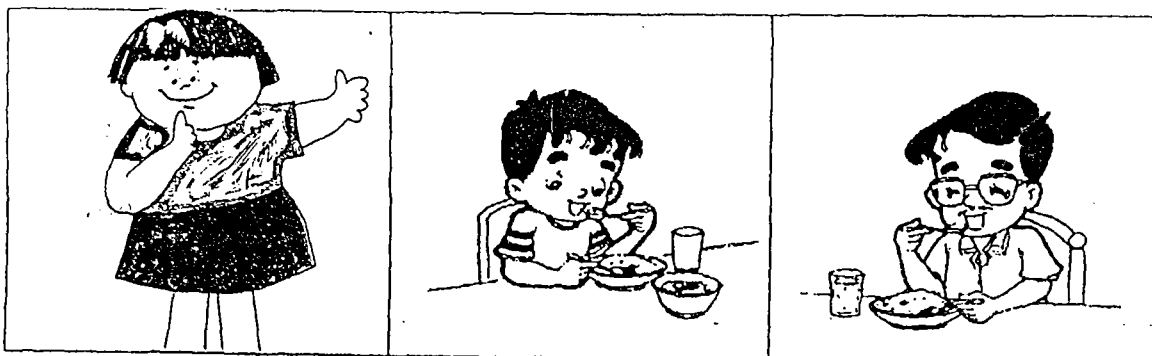
4. สิ่งใดนำมาประกอบอาหารได้

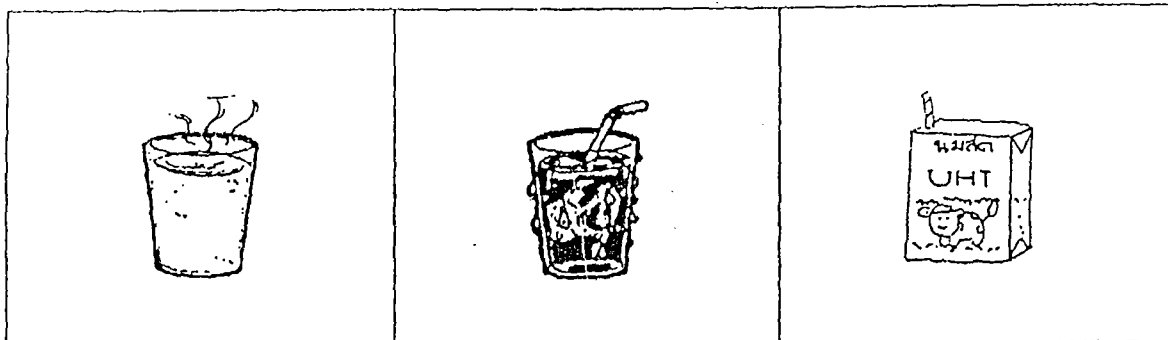
5. สิ่งใดเป็นของใช้ในครัว

6. ภาพใดเป็นภาพเด็กรับประทานอาหาร

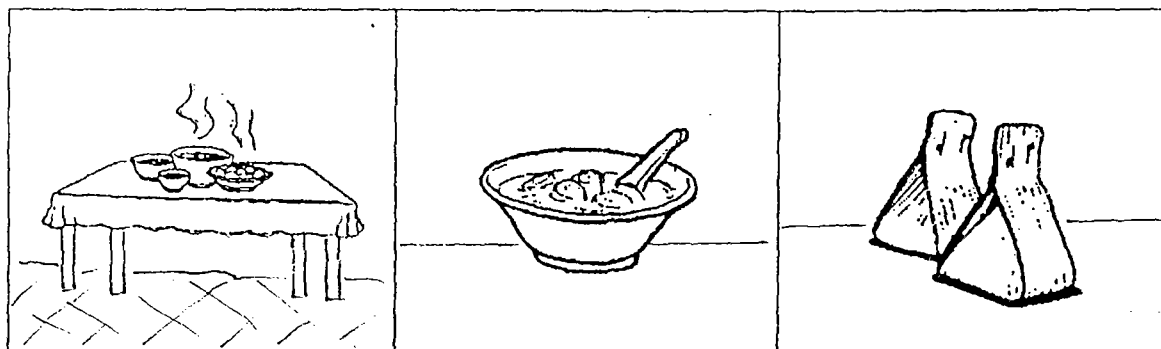
7. ภาพใดเป็นภาพเครื่องดื่มเย็น

8. ภาพใดเป็นภาพคุณแม่กำลังประกอบอาหาร

9. ภาพใดเป็นภาพอาหารร้อน ๆ

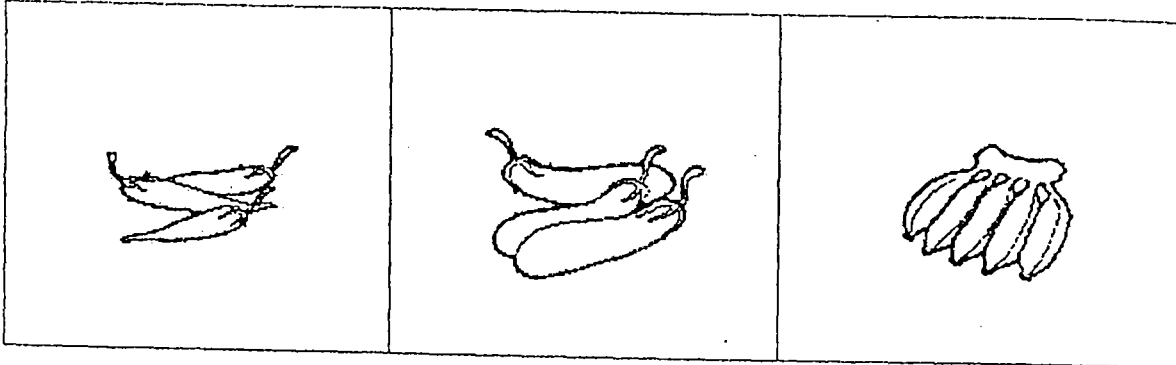

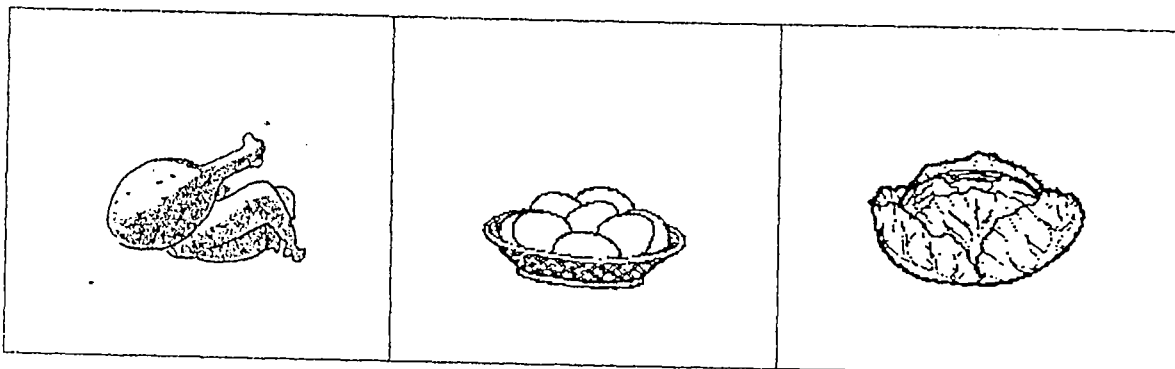
2.1 การบอกชื่อสิ่งของ (10 คะแนน)

คำสั่ง ให้นักเรียนดูภาพแล้วบอกว่าเป็นภาพอะไร

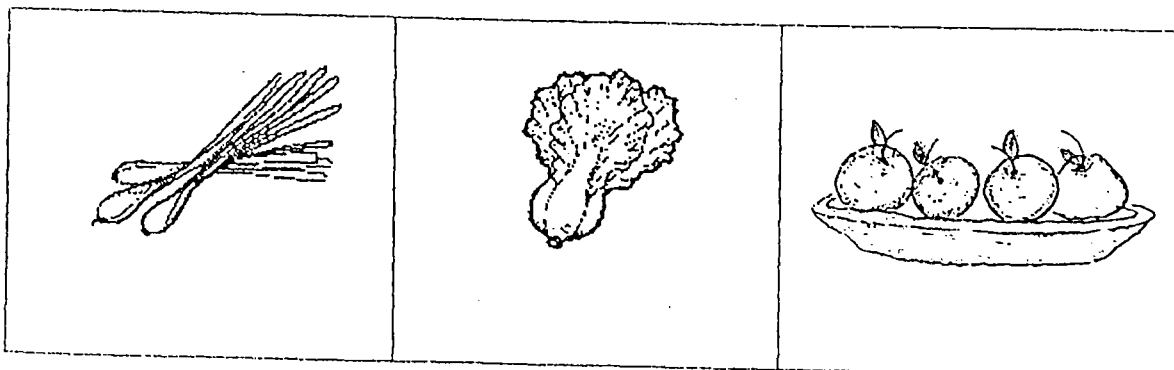
1.

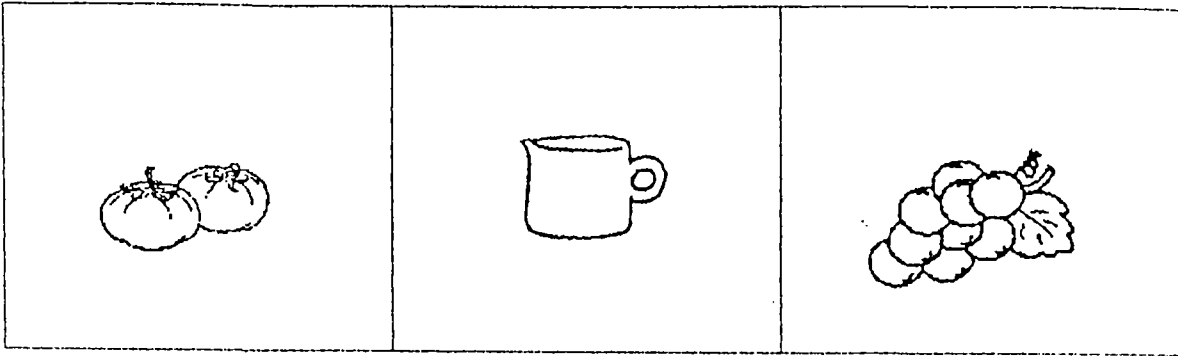
2.

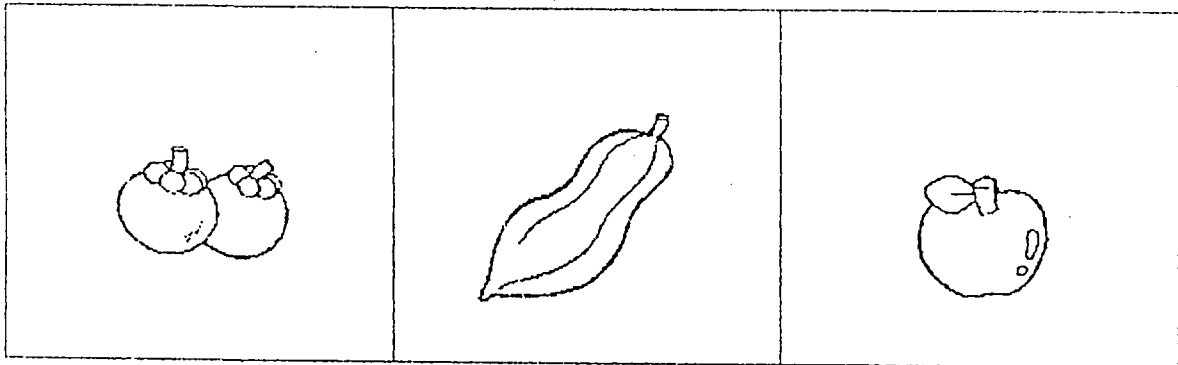
3.

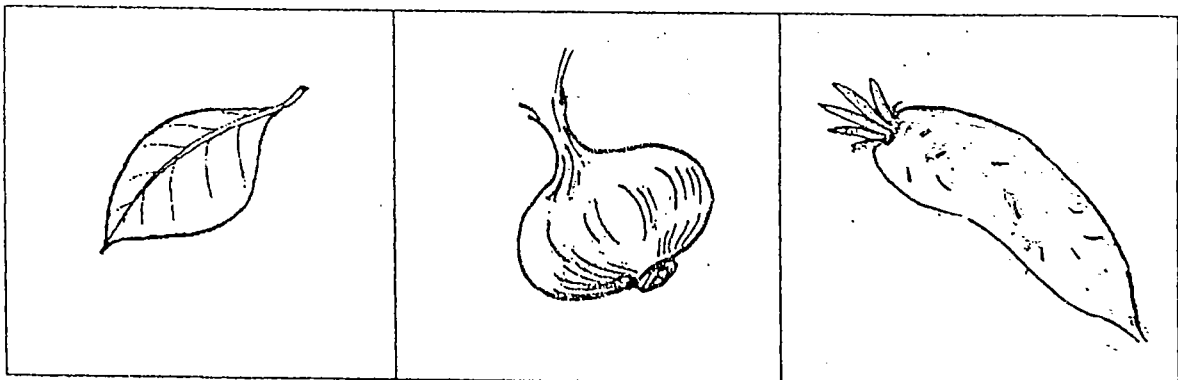
4.

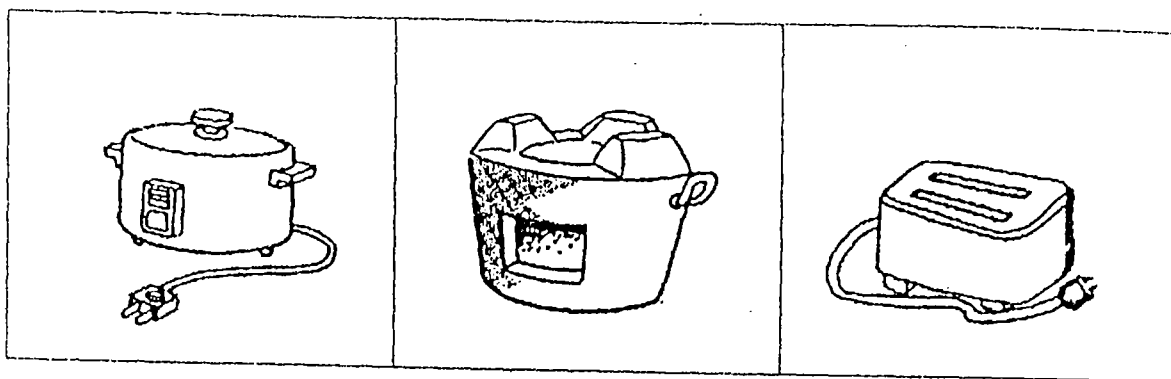
5.

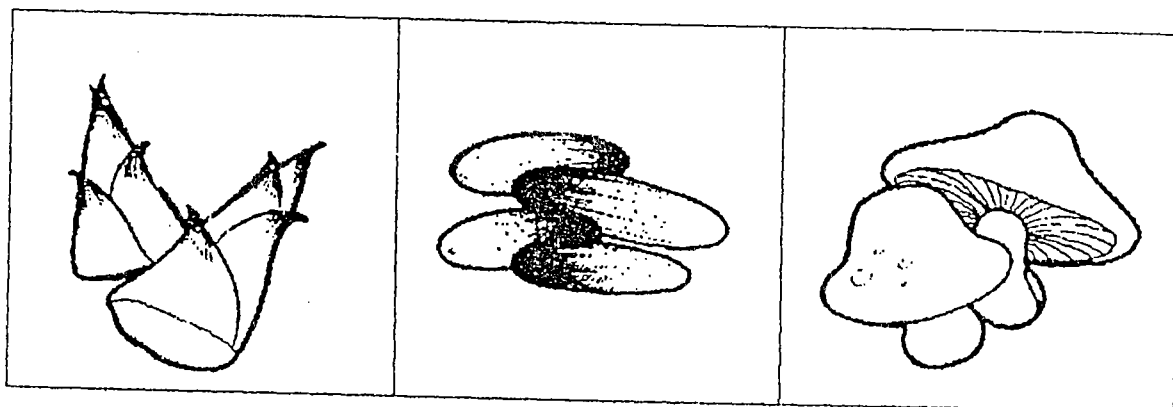
6.

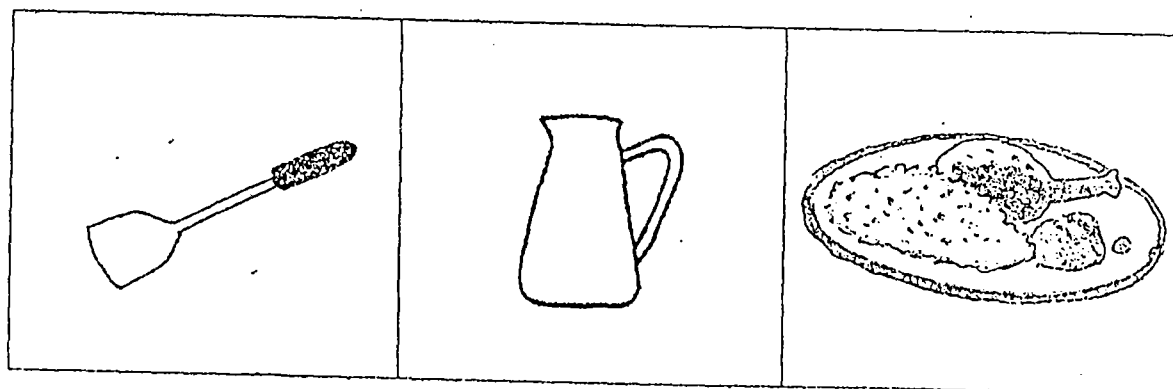
7.

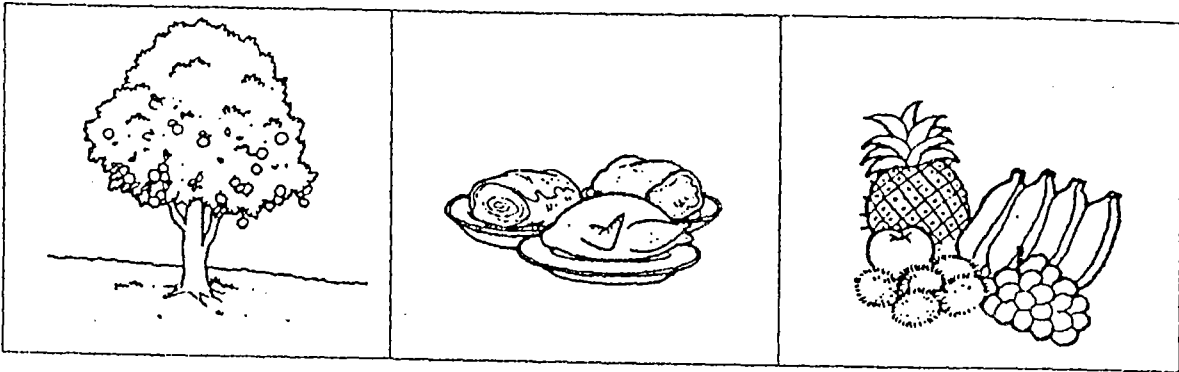

8.

9.

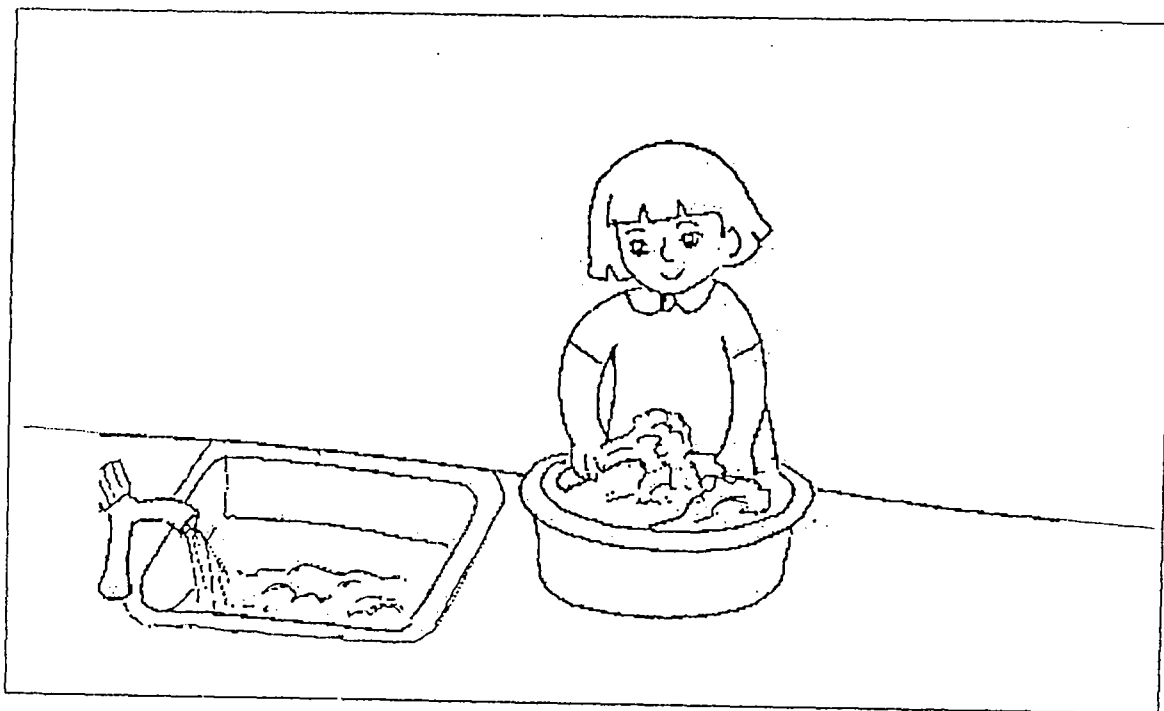

2.2 การเล่าเรื่อง (10 คะแนน)

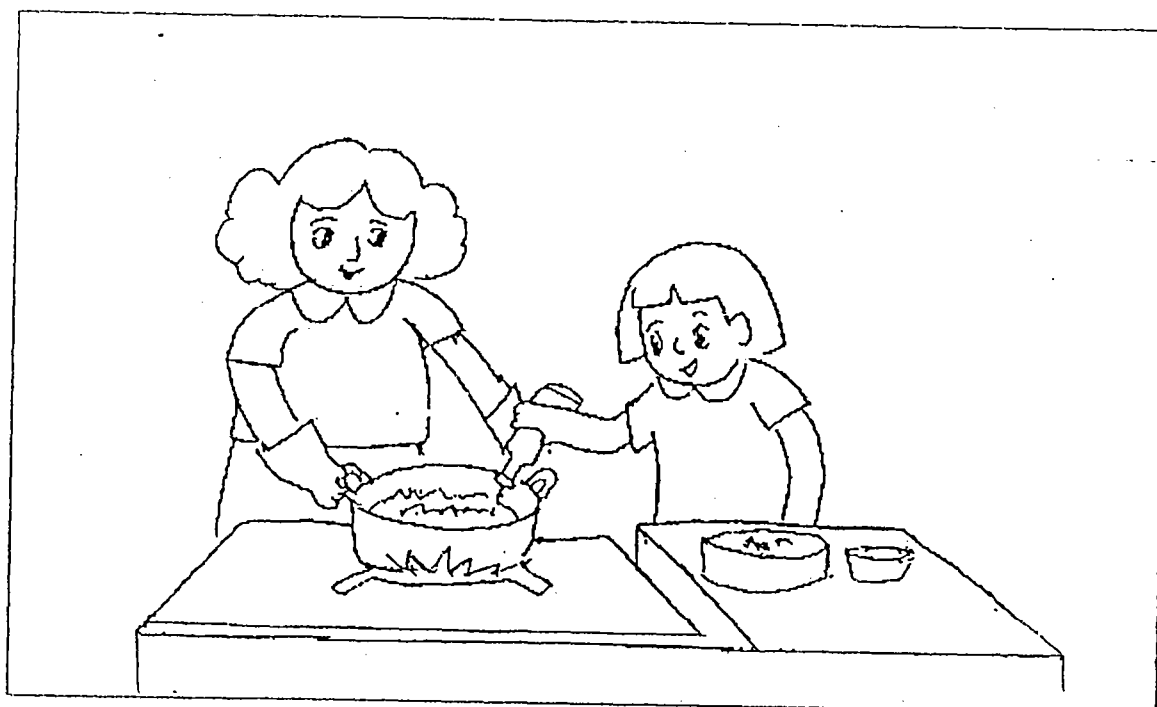
97

คำสั่ง ให้นักเรียนเล่าเรื่องจากภาพที่กำหนดให้

1.

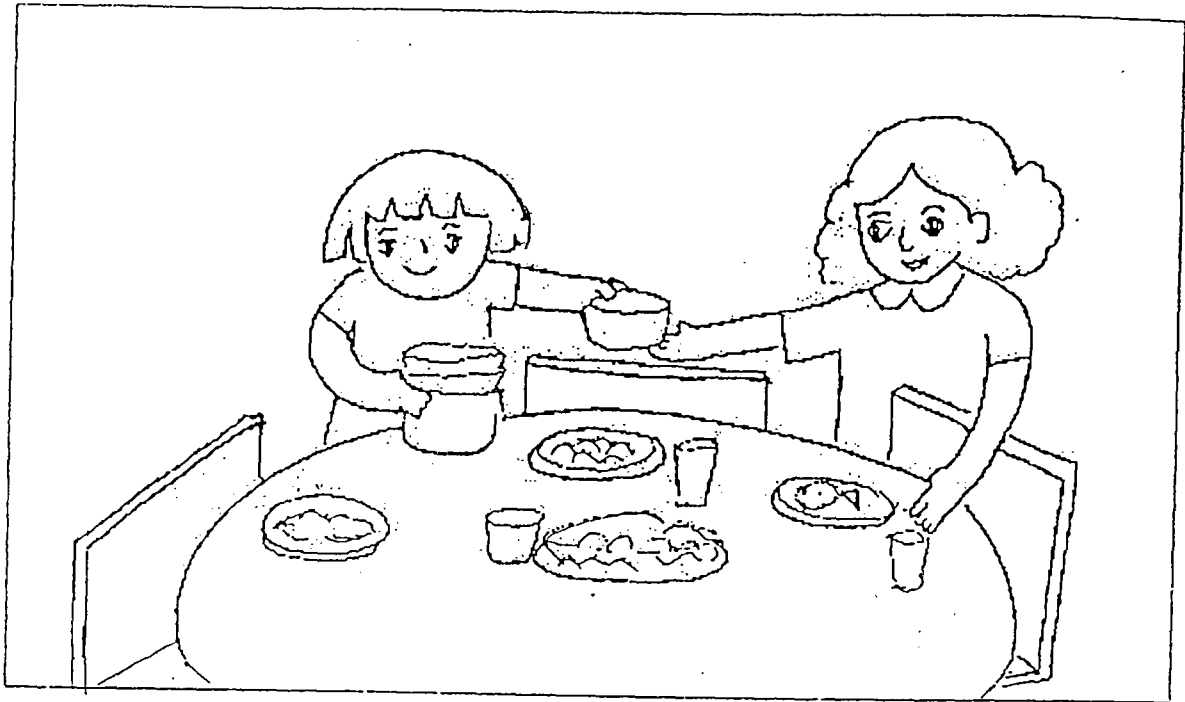

2.

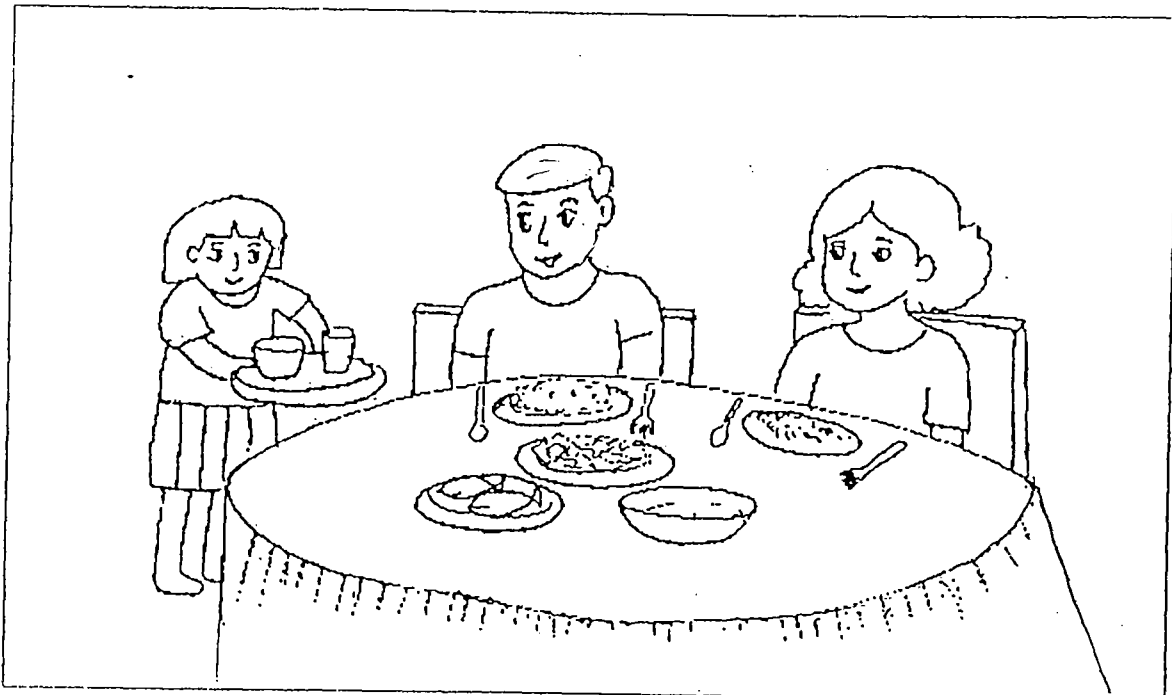

3.

98

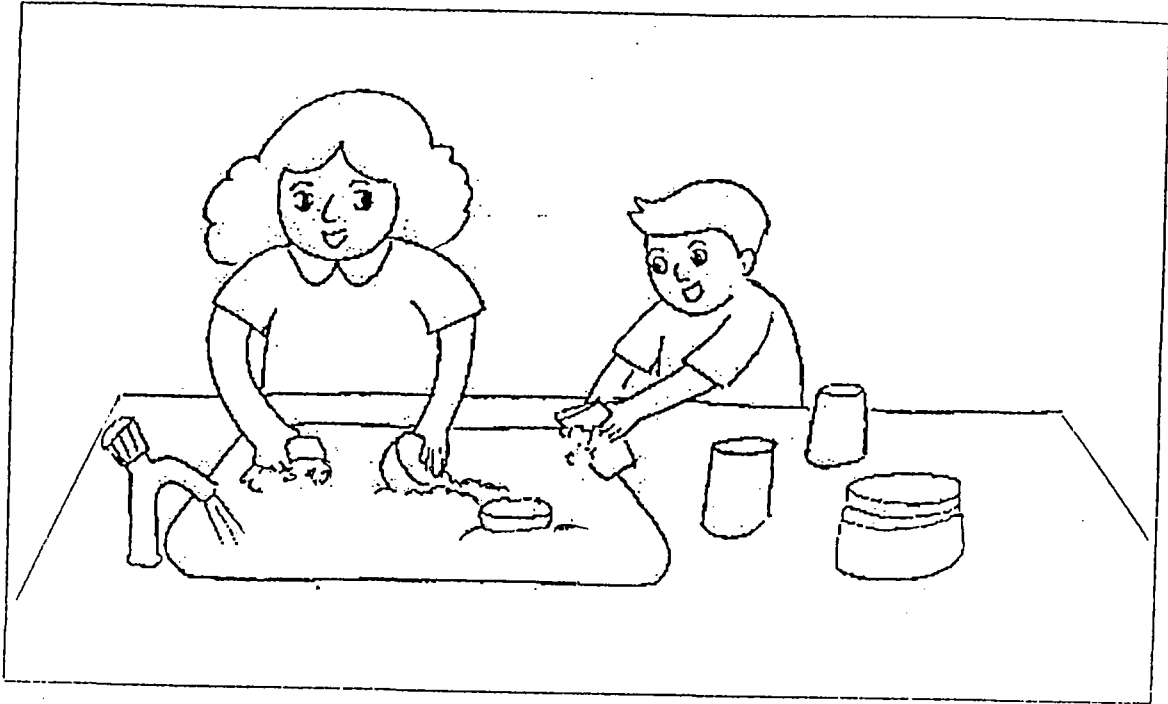

4.

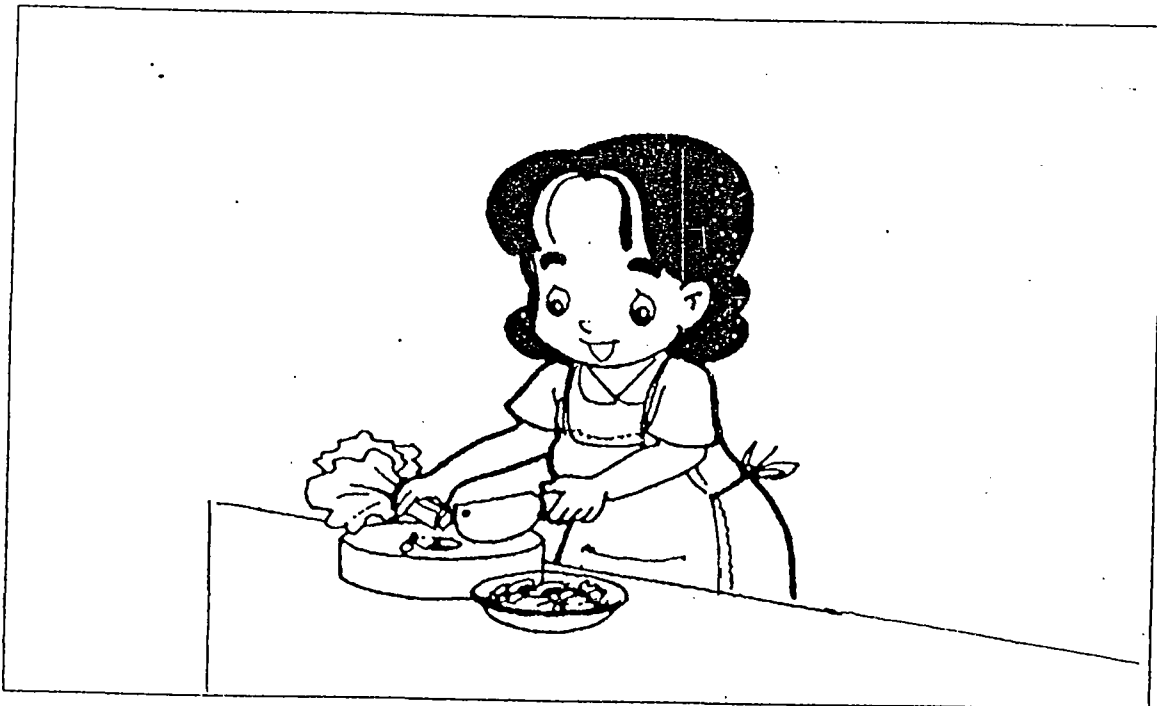

5.

99

6.

7.

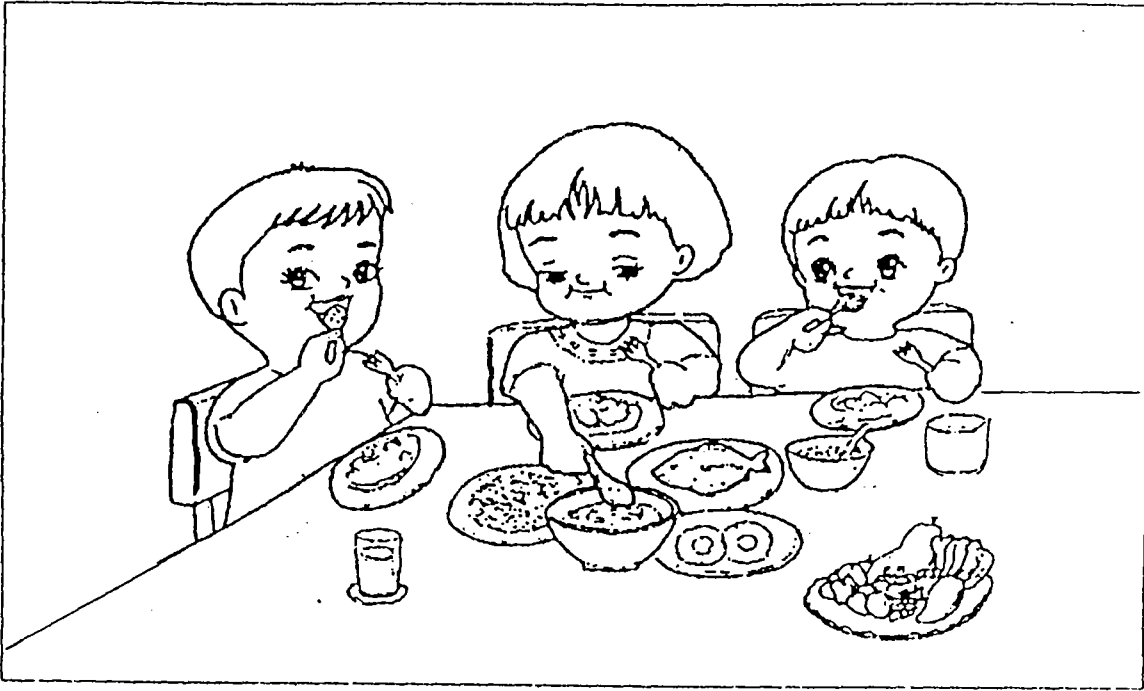

8.

9.

101

10.

ตาราง 11 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
<u>ตอนที่ 1 วัดความสามารถด้านการฟัง</u>					
1.1 การจำแนกเสียง					
1. โป๊ก ๆ	1	0	1	2	0.6
2. ฉ่า....	1	1	0	2	0.6
3. ป๊อก ๆ	1	1	1	3	1
4. วี๊ด	0	1	1	2	0.6
5. ปุด ๆ	1	1	1	3	1
6. แก๊ก	1	0	1	2	0.6
7. จ๊อก ๆ	1	1	1	3	1
8. อี้ก ๆ	1	1	1	3	1
9. โพล๊ะ	1	0	1	2	0.6
10. ซ่า	1	1	1	3	1
1.2 การเข้าใจความหมายของคำ					
1. ภาพใดเป็นภาพการทำอาหารให้สุกด้วยการต้ม	1	1	1	3	1
2. ภาพใดเป็นภาพการทำอาหารให้สุกด้วยการทอด	1	1	1	3	1
3. ภาพใดเป็นภาพการทำอาหารให้สุกด้วยการนึ่ง	1	1	0	2	0.6
4. สิ่งใดนำมาประกอบอาหารได้	1	1	1	3	1
5. สิ่งใดเป็นของใช้ในครัว	1	1	1	3	1
6. ภาพใดเป็นภาพเด็กรับประทานอาหาร	1	1	1	3	1
7. ภาพใดเป็นภาพเครื่องต้มเย็น	1	1	1	3	1
8. ภาพใดเป็นภาพคุณแม่กำลังประกอบอาหาร	1	1	1	3	1
9. ภาพใดเป็นภาพอาหารร้อน ๆ	1	1	1	3	1
10. ภาพใดเป็นภาพคนกำลังล้างจาน	1	1	1	3	1

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
<u>ตอนที่2 วัดความสามารถด้านการพูด</u>					
2.1 การบอกชื่อสิ่งของ					
1. พริก มะเขือยาว กลัวย	0	1	1	2	0.6
2. ไก่ ไข่ กะหล่ำปลี	1	1	1	3	1
3. ต้นหอม ผักกาดขาว ส้ม	1	1	1	3	1
4. มะเขือเทศ แก้วน้ำ องุ่น	1	1	1	3	1
5. มังคุด มะละกอ แอปเปิ้ล	1	1	1	3	1
6. ใบไม้ หัวหอม หัวผักกาด	1	1	0	2	0.6
7. หม้อหุงข้าว เตาถ่าน เตาปิ้งขนมปัง	1	0	1	2	0.6
8. หน่อไม้ แครอท เห็ด	1	1	1	3	1
9. ตะหลิว กาน้ำ ข้าวไก่ทอด	1	1	1	3	1
10. ต้นไม้ เนื้อสัตว์ ผลไม้	1	1	1	3	1
2.2 การเล่าเรื่อง					
1. คนกำลังล้างผัก	1	1	0	2	0.6
2. คนกำลังประกอบอาหาร	1	1	1	3	1
3. คนกำลังเตรียมอาหาร	1	1	1	3	1
4. ภาพคนกำลังเสิร์ฟอาหาร	1	1	1	3	1
5. คนกำลังล้างจาน	1	1	1	3	1
6. คนกำลังทำกับข้าว	1	1	1	3	1
7. เด็กเล่นหม้อข้าวหม้อแกง	0	1	1	2	0.6
8. ครูสอนการประกอบอาหาร	0	1	1	2	0.6
9. เด็กกำลังรับประทานอาหาร	1	1	1	3	1
10. คนกำลังซื้อกับข้าว	1	1	1	3	1

หมายเหตุ

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 คือ รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 คือ อาจารย์สุภาพร ธนะชานันท์

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 คือ อาจารย์สมวรรณ บุญชุ่ม

ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบทดสอบ

ตาราง 12 ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบทดสอบด้านการฟัง : การจำแนกเสียง

ข้อสอบที่	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	การแปลความหมาย	การพิจารณา
1	0.73	0.32	ข้อสอบที่ใช้ได้	เลือกไว้
2	0.60	0.31	ข้อสอบที่ใช้ได้	เลือกไว้
3	0.53	0.56	ข้อสอบที่ใช้ได้	เลือกไว้
4	0.40	0.03	ข้อสอบที่ใช้ได้	เลือกไว้
5	0.40	0.31	ข้อสอบที่ควรปรับปรุง	คัดออก
6	0.47	0.13	ข้อสอบที่ใช้ได้	เลือกไว้
7	0.40	0.55	ข้อสอบที่ใช้ได้	เลือกไว้
8	0.40	0.38	ข้อสอบที่ใช้ได้	เลือกไว้
9	0.40	0.03	ข้อสอบที่ควรปรับปรุง	คัดออก
10	0.37	0.33	ข้อสอบที่ใช้ได้	เลือกไว้

ตาราง 13 ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบทดสอบด้านการฟัง : การเข้าใจความหมายของคำ

ข้อสอบที่	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	การแปลความหมาย	การพิจารณา
1	0.57	0.43	ข้อสอบที่ใช้ได้	เลือกไว้
2	0.50	0.34	ข้อสอบที่ใช้ได้	เลือกไว้
3	0.60	-0.38	ข้อสอบที่ควรปรับปรุง	คัดออก
4	0.43	0.42	ข้อสอบที่ใช้ได้	เลือกไว้
5	0.37	0.16	ข้อสอบที่ใช้ได้	เลือกไว้
6	0.50	0.51	ข้อสอบที่ใช้ได้	เลือกไว้
7	0.57	0.26	ข้อสอบที่ใช้ได้	เลือกไว้
8	0.37	0.10	ข้อสอบที่ควรปรับปรุง	คัดออก
9	0.43	0.42	ข้อสอบที่ใช้ได้	เลือกไว้
10	0.73	0.32	ข้อสอบที่ใช้ได้	เลือกไว้

ตาราง 14 ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบทดสอบด้านการพูด : การบอกชื่อสิ่งของ

ข้อสอบที่	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	การแปลความหมาย	การพิจารณา
1	0.73	0.15	ข้อสอบที่ควรปรับปรุง	คัดออก
2	0.67	0.23	ข้อสอบที่ใช้ได้	เลือกไว้
3	0.47	0.30	ข้อสอบที่ควรปรับปรุง	คัดออก
4	0.73	0.32	ข้อสอบที่ใช้ได้	เลือกไว้
5	0.60	0.65	ข้อสอบที่ใช้ได้	เลือกไว้
6	0.43	0.42	ข้อสอบที่ใช้ได้	เลือกไว้
7	0.63	0.52	ข้อสอบที่ใช้ได้	เลือกไว้
8	0.57	0.60	ข้อสอบที่ใช้ได้	เลือกไว้
9	0.57	0.26	ข้อสอบที่ใช้ได้	เลือกไว้
10	0.67	0.23	ข้อสอบที่ใช้ได้	เลือกไว้

ตาราง 15 ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบทดสอบด้านการพูด : การเล่าเรื่อง

ข้อสอบที่	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	การแปลความหมาย	การพิจารณา
1	0.70	0.44	ข้อสอบที่ใช้ได้	เลือกไว้
2	0.70	0.44	ข้อสอบที่ใช้ได้	เลือกไว้
3	0.53	0.56	ข้อสอบที่ใช้ได้	เลือกไว้
4	0.70	0.27	ข้อสอบที่ใช้ได้	เลือกไว้
5	0.83	0.28	ข้อสอบที่ใช้ได้	เลือกไว้
6	0.70	0.78	ข้อสอบที่ใช้ได้	เลือกไว้
7	0.63	0.01	ข้อสอบที่ควรปรับปรุง	คัดออก
8	0.70	0.27	ข้อสอบที่ใช้ได้	เลือกไว้
9	0.97	0.13	ข้อสอบที่ควรปรับปรุง	คัดออก
10	0.43	0.42	ข้อสอบที่ใช้ได้	เลือกไว้

ภาคผนวก ค
บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ
หนังสือราชการขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

หนังสือราชการขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5726, 5644

ที่ ทม 1012/ ๕๐33

วันที่ 16 มีนาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายประถม)

เนื่องด้วย นางสาวสุนทอง สุทธาอามาตย์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ และ รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์วราภรณ์ รักวิจัย และรองศาสตราจารย์เยาวพา เตชะคุปต์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคู่มือการใช้แผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสุนทอง สุทธาอามาตย์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์วราภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1012/ ๒๐๓๒

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

16 มีนาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แผนการจัดกิจกรรมฯ

เนื่องด้วย นางสาว สุธาอามาตย์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ และ รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์รัญจวน ประโมจน์ย์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบการใช้แผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาว สุธาอามาตย์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5726, 5644

ที่ ทม 1012/ ๔๐๓๗

วันที่ ๑๘ มีนาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาว นงนอ สุทธาอามาตย์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ และ รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาว นงนอ สุทธาอามาตย์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5726, 5644

ที่ ทม 1012/ ๕๐3๘

วันที่ 16 มีนาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวสุนทอง สุทธาอามาตย์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ และ รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์สุภาพร ธนะชานันท์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสุนทอง สุทธาอามาตย์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์อภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1012/ ๔๐๓ ๔

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/6 มีนาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพระราม 9 กาญจนาภิเษก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบทดสอบ

เนื่องด้วย นางสาว นง สุธาอามาตย์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์สิริมา ภิญโญณันตพงษ์ และ รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญณันตพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์สมวรรณ บุญคุ้ม เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาว นง สุธาอามาตย์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ 3176

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๔3 พฤษภาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพระราม 9 กาญจนาภิเษก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบทดสอบ

เนื่องด้วย นางสาวสนอง สุทธาอามาตย์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ และ รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้นักเรียนระดับอนุบาล ชั้นปีที่ 2 จำนวน 30 คน ทำแบบทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร ในระหว่างเดือนมิถุนายน – กรกฎาคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสนอง สุทธาอามาตย์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 02-258-4119

บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร
 - 1.1 รองศาสตราจารย์วราภรณ์ รักวิจัย
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
 - 1.2 รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา เตชะคุปต์
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
 - 1.3 อาจารย์รัญจวน ประโมจน์
โรงเรียนอนุบาลสามเสน ฯ
2. ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูด
 - 2.1 รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
 - 2.2 อาจารย์สุภาพร ณะชานนท์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
 - 2.3 อาจารย์สมวรรณ บุญชุ่ม
โรงเรียนพระราม ๙ กาญจนภิเษก

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสนอง สุทธาอามาตย์
สถานที่เกิด	เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	518 ถนนประชากรราษฎร์บำเพ็ญ แขวงห้วยขวาง เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10320
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนพระราม ๙ กาญจนาภิเษก สำนักงานเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2510	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทพศิรินทร์
พ.ศ. 2524	ค.บ. (วิชาการอนุบาลศึกษา) สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
พ.ศ. 2545	กศ.ม. (สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยม) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ